

Høgskulen på Vestlandet

Masteroppgåve 30 studiepoeng

MASO590-0-2024-VÅR-FLOW assign

Predefinert informasjon

Startdato: 24-05-2024 09:00 CEST
Sluttdato: 07-06-2024 14:00 CEST
Eksamensform: Masteroppgave
Termin: 2024 VÅR
Vurderingsform: Norsk 6-trinns skala (A-F)
Flowkode: 203 MASO590 1 O 2024 VÅR
Intern sensor: (Anonymisert)

Deltaker

Kandidatnr.: 110

Informasjon fra deltaker

Antall ord *: 24186

Egenerklæring *:

Ja

**Jeg bekrefter at jeg har
registrert**

oppgavetittelen på

norsk og engelsk i

StudentWeb og vet at

denne vil stå på

vitnemålet mitt *:

Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 15
Andre medlemmer i gruppen: Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Jeg godkjenner avtalen om publisering av masteroppgaven min *

Ja

Er masteroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved

Nei

Er masteroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller of

Nei

Høgskulen
på Vestlandet

MASTEROPPGAVE

Gjenforeningsmålets betydning i vedtak om omsorgsovertakelse

Reunification in Care Order Decisions

Hanne Smittil Høksnes

Master i sosialvitenskap, studieretning barnevernsarbeid

Institutt for velferd og deltaking

Fakultet for helse- og sosialvitenskap

Veileder: Øyvind Samnøy Tefre

Innleveringsdato: 07.06.2024

Antall ord: 24 186

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Forord

Denne masteroppgaven markerer slutten på en krevende og lærerik periode student ved Høgskulen på Vestlandet. Jeg sitter igjen med en opplevelse av å ha tilegnet meg nyttig lærdom som blir verdifull ute i feltet. Masteroppgaven ga meg mulighet til å fordype meg i et tema jeg interesserer meg for, nemlig målet om gjenforening som overordnet mål i fosterhjems- og institusjonsarbeid. Arbeidet med oppgaven har gitt meg en dypere innsikt i barnevernsfeltet, som jeg kommer til å ta med meg videre i yrkeslivet.

Jeg ønsker å takke min veileder, Øyvind Samnøy Tefre, for god og tett oppfølging gjennom hele prosessen. Takk for gode innspill, konstruktive tilbakemeldinger, støtte gjennom prosessen og ikke minst gode diskusjoner!

En særlig takk til medstudenter, venner og familie for all uvurderlig støtte, tålmodighet og motiverende ord. Uten deres støtte på veien hadde ikke denne skriveprosessen vært det samme. Nå gleder jeg meg til å endelig få tilbringe mer tid sammen med dere! ☺

Hanne Smittil Høksnes

Bergen, juni 2024

Sammendrag

Omsorgsovertakelser skal i utgangspunktet være av midlertidig karakter, hvor det overordnede målet er at barn og foreldre skal gjenforenes. Tidligere studier viser at barneverns- og helsenemndas vedtak i stor grad legger føringer for barnevernstjenestens oppfølging av foreldre etter en omsorgsovertakelse, noe som videre påvirker mulighetene for en fremtidig gjenforening. Formålet med studien var å belyse hvordan gjenforeningsmålet gjorde seg til syne i nemndas vedtak om omsorgsovertakelse, og hvordan de begrunnet sine vurderinger knyttet til dette. Problemstillingen jeg har belyst er: *«Hvordan begrunner barneverns- og helsenemnda sine vurderinger knyttet til mål om gjenforening i vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 5-1?»*.

For å undersøke dette, gjennomførte jeg en kvalitativ dokumentanalyse av vedtak om omsorgsovertakelse fattet av nemnda i 2023. Jeg så blant annet på i hvilken grad nemnda tok stilling til gjenforeningsmålet, hvilke hensyn de vektla når de tok stilling til gjenforeningsmålet, hvilke føringer nemnda la for barnevernstjenestens oppfølging av foreldrene etter en omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening og hvilken betydning gjenforeningsmålet hadde for utmåling av samvær. Jeg benyttet teori om skjønnsutøvelse for å belyse problemstillingen.

Oppsummert fant studien at nemnda i liten grad tok stilling til gjenforeningsmålet ved tidspunktet for vedtaket om omsorgsovertakelse og temaet fikk liten plass i vedtakene. Det kan imidlertid være utfordrende å ta stilling til dette på et slikt tidlig tidspunkt, hvor feilaktige vurderinger kan forringe det videre arbeidet med gjenforening. Gjenforeningsmålet ble forlatt i et lite antall vedtak, hvor nemnda begrunnet det med at det forelå sterke og spesielle grunner, i samsvar med EMDs og Høyesteretts føringer. Videre vektla nemnda blant annet foreldrenes evne til endring og barnevernstjenestens uttalte formål med plasseringen når de uttalte noe angående utsiktene for gjenforening. Barna som hadde vært plassert utenfor hjemmet i lengre tid ble vurdert å ha mindre sannsynlighet for å bli tilbakeført. Videre stilte nemnda ofte lite målbare kriterier for gjenforening, og føringene til både foreldrene og barnevernstjenesten fremstod vage. Der det ble fastsatt nullsamvær i min studie var gjenforeningsmålet uttrykkelig forlatt.

Nøkkelord: barnevern, gjenforening, barneverns- og helsenemnda, dokumentanalyse

Abstract

Care orders are initially intended to be temporary, with the overarching goal of reuniting children and parents. Previous studies show that decisions by the Child Welfare Tribunal, significantly influence the child welfare service's follow-up of parents after a care order, which in turn affects the chances of future reunification. The purpose of my study was to shed light on how the reunification goal is reflected in the board's decisions on care orders and how they justified their assessments related to this. The research question I have addressed is: "How does the Child Welfare Tribunal justify their assessments related to the goal of reunification in decisions on care orders according to § 5-1?".

To investigate this, I conducted a qualitative document analysis of care order decisions made by the tribunal in 2023. I examined the extent to which the board considered the reunification goal, the factors they emphasized when assessing the reunification goal, the guidelines the board provided for the child welfare service's follow-up of parents after a care order with a view to reunification, and the significance of the reunification goal for the determination of contact. I used the theory of discretionary judgment to shed light on the research question.

In summary, the study found that the tribunal rarely considered the reunification goal at the time of the care order decision, and the topic received little attention in the decisions. However, it can be challenging to address this at such an early stage, where incorrect assessments can affect the subsequent work on reunification. The reunification goal was abandoned in a small number of decisions, justified by the tribunal with the presence of strong and special reasons, in accordance with the guidelines of the European Court of Human Rights (ECHR) and the Supreme Court. Furthermore, the board emphasized, among other things, the parents' ability to change and the child welfare service's stated purpose for the placement when commenting on the prospects for reunification. Children who had been placed outside the home for a longer period were considered less likely to be returned. Additionally, the board often set criteria for reunification that were difficult to measure, and the guidelines for both parents and the child welfare service appeared vague. In cases where no contact was established in my study, the reunification goal was explicitly abandoned.

Keywords: child welfare, reunification, the Child Welfare Tribunal, document analysis

Innholdsfortegnelse

Forord	II
Sammendrag	III
Abstract	IV
Kapittel 1. Introduksjon	1
<i>1.1 Bakgrunn for valg av tema</i>	<i>1</i>
<i>1.2 Problemstilling og avgrensning</i>	<i>2</i>
<i>1.3 Oppgavens oppbygging</i>	<i>3</i>
Kapittel 2. Mål om gjenforening	4
<i>2.1 Rettslig utgangspunkt</i>	<i>4</i>
2.1.1 Retten til familieliv.....	4
2.1.2 Vedtak om omsorgsovertakelse	4
2.1.3 Plikten til å arbeide for en gjenforening og vilkårene for oppheving av omsorgsvedtaket.....	5
<i>2.2 Føringer fra EMD og Høyesterett angående gjenforeningsmålsettingen og samvær</i>	<i>6</i>
<i>2.4 Statistikk av gjenforeningssaker</i>	<i>9</i>
<i>2.5 Forskning om gjenforening</i>	<i>10</i>
Kapittel 3. Barneverns- og helsenemnda som beslutningsorgan	13
<i>3.1 Behandling av saker i barneverns- og helsenemnda</i>	<i>13</i>
<i>3.2 Hvordan ser nemndas vedtak ut?</i>	<i>14</i>
<i>3.3 Vid skjønnsmargin med varierende kvalitet på nemndas saksbehandling</i>	<i>15</i>
<i>3.4 Standardiserte beslutninger i nemnda</i>	<i>16</i>
Kapittel 4. Teori om skjønn	17
<i>4.1 Strukturelt og epistemisk skjønn</i>	<i>17</i>
<i>4.2 Skjønnets nødvendighet og utfordringer</i>	<i>18</i>

4.3 Endringer i rettspraksis.....	19
Kapittel 5. Metode.....	20
5.1 Vitenskapsteoretisk perspektiv.....	20
5.2 Kvalitativ dokumentanalyse	21
5.3 Datainnsamling og utvalg.....	21
5.3.1 Avgrensning av innholdet i vedtakene.....	24
5.4 Tematisk analyse.....	25
5.5 Kvalitet i forskningsprosessen.....	26
5.5.1 Etske betraktninger.....	26
5.5.2 Gyldighet, pålitelighet, refleksivitet og overførbarhet	27
5.6 Muligheter og begrensninger ved forskningsdesignet.....	29
Kapittel 6. Presentasjon av funn.....	31
6.1 Funn fra den innledende analysen	31
6.2 Plasseringen er langvarig, og det er lite realistisk med en gjenforening.....	32
6.2.1 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet.....	33
6.2.2 Forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening	37
6.2.3 Samværsfastsettelse.....	38
6.2.5 Oppsummering	40
6.3 Plasseringen er usikker i lengde, og det er en mulighet for gjenforening	41
6.3.1 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet.....	42
6.3.2 Forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening	44
6.3.4 Samværsfastsettelse.....	46
6.3.5 Oppsummering	47
6.4 Plasseringen er realistisk kortvarig, og det arbeides for en gjenforening.....	47
6.4.1 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet.....	48
6.4.2 Forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølgingsansvar av foreldre etter vedtak omsorgsovertakelse.....	50
6.4.3 Samværsfastsettelse.....	52

6.4.5 Oppsummering	53
Kapittel 7. Diskusjon av hovedfunn.....	54
7.1 I hvilken grad tar nemnda stilling til gjenforeningsmålet og plasseringens forventede varighet?.....	54
7.2 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet.....	57
7.2.1 Foreldrenes potensial for endring som hensyn i gjenforeningsmålsettingen	57
7.2.2 Barnevernstjenestens uttalte formål med plasseringen	59
7.2.3 Varighet på plasseringen utenfor hjemmet forut av omsorgsovertakelsen.....	60
7.2.4 Barnets sårbarheter og behov for ro og stabilitet i plasseringen	60
7.3 Hva vil kreves for en tilbakeføring?	61
7.4 Samværsutmåling som hensyn i gjenforeningsmålet.....	63
Kapittel 8. Konklusjon og avsluttende refleksjoner.....	66
Litteraturliste.....	69
Dommer.....	76
Barnevern- og helsenemndsvedtak.....	76
Vedlegg 1	78
Vedlegg 2	81

Figurer:

Figur 2.1. Antall barn som tilbakeføres og som ikke tilbakeføres. n=barn (NOU 2023: 7, s. 265).

Figur 2.2. Alder på barn som ble tilbakeførte og ikke tilbakeført for årene 2017 og 2021. n=506 i 2017 og n=329 i 2021 (NOU 2023: 7, s. 266).

Figur 2.3. Antall måneder under omsorg for barna som tilbakeføres (NOU 2023: 7, s. 266).

Figur 6.2. Kjennetegn ved vedtak i kategori 1

Figur 6.3. Kjennetegn ved vedtak i kategori 2.

Figur 6.4. Kjennetegn ved vedtak i kategori 3.

Kapittel 1. Introduksjon

Både norsk rett og menneskerettslige forpliktelser har som klart utgangspunkt at det er best for barn å vokse opp hos sine foreldre. Barn har samtidig en grunnleggende rett på omsorg og beskyttelse (Bendiksen & Haugli, 2023, s. 268). Noen barn lever under alvorlig omsorgssvikt som gjør det nødvendig å flytte barnet ut av hjemmet for å ivareta barnets rett til omsorg (Prop.133 L (2020-2021), s. 201). Utgangspunktet er at en omsorgsovertakelse skal være av midlertidig karakter, hvor det overordnede målet er at barn og foreldre kan gjenforenes, og staten har en positiv plikt til å arbeide aktivt for at relasjonen mellom barn og foreldre blir opprettholdt slik at det kan skje en gjenforening (Prop.133 L (2020-2021), s. 213). Dette er grunnlaget for en norm om midlertidighet i omsorgsovertakelser, som omtales som «gjenforeningsmålet» i litteraturen. Barnevernstjenesten har i dette en plikt til å legge til rette for at foreldre kan få tilbake omsorgen for barnet etter § 8-3 i Lov om barnevern av 2021 (barnevernsloven).

Gjenforeningsmålet har videre vært et kjernesporsmål i flere av sakene som er blitt behandlet av Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) de siste årene. Norge er flere ganger blitt dømt for å ikke legge til rette for gjenforening av barn og foreldre i tilstrekkelig grad, som har ledet til økt oppmerksomhet rundt midlertidigheten i omsorgsovertakelser. Samtidig viser forskning på norsk rettspraksis at omsorgsplasseringens varighet i stor grad synes å være styrende for hvilken samværsordning som fastsettes, og at det også virker førende for hvilken oppfølging foreldre får etter omsorgsovertakelsen (NOU 2023: 7, s. 268; Stang et al., 2023, s. 44). Begge disse kan i sin tur påvirke mulighetene for en fremtidig gjenforening.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Det norske barnevernsfeltet har de siste årene vært preget av et stort fokusskifte på gjenforening. Omsorgsovertakelser som et midlertidig tiltak er blitt fremhevet i større grad enn tidligere. Det har medført flere endringer i de rettslige føringene på feltet, både gjennom lovverket og Høyesteretts avgjørelser. Særlige beslutningene om samværsomfang har endret seg drastisk. Fra den tidligere standardiserte «normen» om fire til seks årlige samvær som forelå i rettspraksis, kan nyere studier tyde på at barneverns- og helsenemnda (heretter kalt nemnda) nå fastsetter mer samvær enn det som var vanlig tidligere (Gerds-Andresen, 2020; Stang et al., 2023; Søvig, 2020). Det har dermed skjedd store endringer på praksisfeltet de

siste årene, hvor det er interessant å undersøke hvordan nemnda forholder seg til disse endringene, da de er et sentralt beslutningsorgan i barnevernet.

Det er gjort lite systematisk forskning av hvordan nemnda forholder seg til spørsmålet om gjenforening ved tidspunktet for vedtaket om omsorgsovertakelse. Siden det er grunn til å tro at nemndas vedtak i stor grad legger føringer for barnevernstjenestens videre arbeid og oppfølging av foreldre etter en omsorgsovertakelse, er det viktig å se på hvilke vurderinger nemnda gjør på et slikt tidlig tidspunkt. Gjenforeningsmålet er også et viktig hensyn i samværsomfanget som nemnda skal fastsette når de fatter et vedtak om omsorgsovertakelse, og det fremgår av forarbeidene til barnevernsloven at en viktig faktor er «om det på tidspunktet for nemndas avgjørelse vurderes som sannsynlig at plasseringen vil være kortvarig eller mer langvarig» (Prop.133 L (2020-2021), s. 268). Dette kan ses i sammenheng med utvalget i NOU 2023: 7 (s. 262) sine anbefalinger, hvor de poengterer at omsorgsovertakelsens antatte varighet bør fremgå av nemndas vedtak for å skape større forutsigbarhet i den videre prosessen etter en omsorgsovertakelse. Det er på bakgrunn av dette interessant å studere hva nemnda sier om gjenforening og plasseringenes forventede varighet allerede ved vedtaket om omsorgsovertakelse.

1.2 Problemstilling og avgrensning

Formålet med studien er å belyse hvordan gjenforeningsmålet gjør seg til syne i nemndas vedtak om omsorgsovertakelse, og hvordan de begrunner sine vurderinger knyttet til gjenforeningsmålet. Problemstillingen jeg har belyst i studien er følgende:

Hvordan begrunner barneverns- og helsenemnda sine vurderinger knyttet til mål om gjenforening i vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 5-1?

Jeg har gjennomgått alle vedtak fra barneverns- og helsenemnda som gjelder omsorgsovertakelse fra 2023, og har på bakgrunn av funn om at nemnda i liten grad uttalte seg om gjenforeningsmålsettingen valgt ut 24 vedtak til en dybdeanalyse av nemndas begrunnelser. Jeg har i analysen av vedtakene tatt utgangspunkt i følgende forskningsspørsmål:

- I hvilken grad tar nemnda stilling til gjenforeningsmålet ved vedtakstidspunktet?

- Hvilke hensyn vektlegger nemnda når de tar stilling til om gjenforeningsmålet er oppgitt eller ikke?
- Hvilke kriterier stiller nemnda til foreldre i vedtakene for at en gjenforening skal kunne skje i fremtiden?
- Hvilke føringer legger nemnda for barnevernstjenestens oppfølging av foreldrene etter vedtak om omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening?
- Hvilken betydning har gjenforeningsmålet for utmåling av samvær?

Jeg har undersøkt problemstillingen og forskningsspørsmålene gjennom en kvalitativ dokumentanalyse av nemndsvedtak om omsorgsovertakelse, som blir gjort nærmere rede for under metodekapittelet i oppgaven. Forskningsspørsmålene bidrar til å belyse de konkrete begrunnelsene som ligger til grunn for nemndas vurderinger av gjenforeningsmålet i de enkelte sakene, gjennom å operasjonalisere problemstillingen til mer konkrete aspekter ved nemndas begrunnelse. Ved å studere om nemnda tar stilling til gjenforeningsmålet, de vektlagte hensynene i begrunnelsen og betydningen gjenforeningsmålet får for samværsfastsettelsen, får jeg en helhetlig forståelse av hvordan gjenforeningsmålet vurderes og vektlegges i vedtakene. Gjennom å belyse nemndas føringer for barnevernstjenestens oppfølging og kravene til foreldrenes endring etter omsorgsovertakelsen, bidrar det til å belyse hvordan nemnda legger føringer for det konkrete arbeidet med gjenforeningsmålet i vedtakene.

1.3 Oppgavens oppbygging

Masteroppgaven består av åtte kapitler. Kapittel 2 og 3 tar for seg kunnskapsgrunnlag, juridisk grunnlag og tidligere forskning på henholdsvis mål om gjenforening og barneverns- og helsenemnda som beslutningsorgan. I kapittel 4 presenterer jeg det teoretiske rammeverket jeg skal benytte i drøftingen for å belyse mine funn, herunder teori om skjønn. Kapittel 5 tar for seg studiens metodiske fremgangsmåte, hvor jeg presenterer forskningsdesignet i form av en kvalitativ dokumentanalyse, datainnsamling, utvalg og analysen, samt ulike begrep for å sikre god kvalitet i forskningsprosessen. Funnene mine fra dokumentanalysen presenteres i kapittel 6 med relevante utdrag fra nemndsvedtakene. Funnene vil videre bli drøftet i lys av relevant teori, forskning og lovverk i kapittel 7 om diskusjon av hovedfunn. Avslutningsvis oppsummeres hovedfunnene og videre implikasjoner for praksis i kapittel 8.

Kapittel 2. Mål om gjenforening

For å belyse problemstillingen «Hvordan begrunner barneverns- og helsenemnda sine vurderinger knyttet til mål om gjenforening i vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 5-1?», er det nødvendig å gjøre rede for hva jeg legger i begrepet «gjenforeningsmålet» og hvilket lovverk målet bygger på, for å danne et bakteppe for tematikken. Jeg gjør i dette kapitlet rede for nasjonalt og internasjonalt lovverk om barn og foreldres rett til familieliv, samt barnevernslovens hjemmel for å fatte vedtak om omsorgsovertakelse. Videre i kapitlet gjør jeg rede for kravet om omsorgsovertakelser som midlertidige, herunder kritikken norske myndigheter har fått av EMD for å ikke følge kravet. Avslutningsvis i kapitlet presenterer jeg statistikk og tidligere forskning om gjenforening som er relevant for min problemstilling.

2.1 Rettslig utgangspunkt

2.1.1 Retten til familieliv

Barn og unges rett til å vokse opp i egen familie står sentralt i både nasjonale og internasjonale lover og føringer. Barnevernsloven (2021) § 1-5 slår fast at barn har rett til omsorg og beskyttelse, fortrinnsvis i egen familie. De Forente Nasjoners konvensjon om barnets rettigheter (heretter kalt FNs barnekonvensjon) (1989) stadfester også denne rettigheten i artikkel 9 nr. 1, som tydeliggjør myndighetenes forpliktelse til å sikre at barn ikke blir skilt fra sine foreldre, unntatt i de tilfeller hvor myndigheter beslutter det nødvendig av hensyn til barnets beste. Videre legger Den europeiske menneskerettskonvensjonen (heretter kalt EMK) (1950) artikkel 8 punkt 1 føringer for enhver rett til respekt for sitt privat- og familieliv. Barns rett til respekt for familielivet er også inkorporert i Grunnloven (1814) § 102, og det presiseres i § 104 at staten har plikt til å legge forholdene til rette for barns utvikling og sikre barns trygghet «fortrinnsvis i egen familie». Disse nasjonale og internasjonale lovene og konvensjonene understreker den sterke posisjon barn og unges rett til å vokse opp i egen familie har. Det kan imidlertid gjøres inngrep i familielivet dersom det er i samsvar med loven og der det er nødvendig, herunder for å beskytte barnets helse og rettigheter (EMK, 1950, artikkel 8 punkt 2; Prop.133 L (2020-2021), s. 89).

2.1.2 Vedtak om omsorgsovertakelse

Barnevernstjenesten skal så langt som mulig tilby frivillige tiltak til familiene de møter, men

«dersom mindre inngripende tiltak ikke kan skape tilfredsstillende forhold for barnet og det er nødvendig ut fra barnets situasjon, kan barneverns- og helsenemnda treffe vedtak om omsorgsovertakelse for et barn i ett eller flere av følgende tilfeller [...]» (barnevernsloven, 2021, § 5-1). Vilklårene i bestemmelsen handler blant annet om alvorlige mangler ved omsorgen barnet får, at foreldrene ikke sørger for barns særlige behov, mishandling, mulig alvorlig skade på barnets helse og utvikling fordi foreldrene er ute av stand til å ta tilstrekkelig ansvar for barnet, blant flere alternative vilklår. Det er kun nemnda som har mandat å fatte vedtak om tvang etter barnevernsloven. Nemnda fattet omsorgsovertakelse i 516 saker som omhandlet 651 barn i 2021, hvor kommunen fikk medhold i deres begjæring om omsorgsovertakelse i 87% av sakene (Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, 2022, s. 9). Til sammenligning fattet nemnda vedtak om omsorgsovertakelse for 987 barn i 2018 (Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, 2019, s. 6)

Vedtak om omsorgsovertakelse omtales ofte som «tvangsvedtak», da vedtaket kan fattes uten foreldrenes samtykke, men det er imidlertid ikke uvanlig at foreldre aksepterer omsorgsovertakelsen, hvor det da ofte fattes vedtak etter en forenklet behandling (Christiansen et al., 2023, s. 133). Det regnes imidlertid ikke som en frivillig plassering selv om foreldrene er enig i omsorgsovertakelsen, da avgjørelsen ikke avhenger av foreldrenes samtykke, og konsekvensene for foreldrene blir de samme som når de motsetter seg vedtaket (Bunkholdt, 2023, s. 20). Det er nemnda som er ansvarlig for alle tvangsvedtak etter barnevernsloven, og det er kun nemnda som har mandat til å oppheve et vedtak om omsorgsovertakelse.

2.1.3 Plikten til å arbeide for en gjenforening og vilklårene for oppheving av omsorgsvedtaket

Selv om jeg i studien ser på gjenforeningsmålet ved tidspunktet for omsorgsovertakelsen, er det viktig å gjøre rede for hvordan gjenforeningsmålsettingen beskrives i lovverket, herunder det rettslige grunnlaget for barnevernstjenestens oppfølgingsansvar og vilklårene som nemnda skal vurdere om er oppfylt for å kunne gjennomføre en gjenforening.

Barnevernstjenesten er pliktet til å følge opp barn og foreldre etter det blir fattet og iverksatt et vedtak om omsorgsovertakelse, hvor de blant annet skal følge med på barn og foreldres utvikling (barnevernsloven, 2021, § 8-3 første og annet ledd). Barnevernstjenesten skal videre legge til rette for at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet (barnevernsloven, 2021, §

8-3 tredje ledd). Lovgiver har tydeliggjort barnevernstjenestens plikt til å arbeide for gjenforeningsmålsettingen i ny barnevernslov, hvor det er presisert at barnevernstjenestens systematisk og regelmessig skal vurdere om vedtaket om omsorgsovertakelse kan oppheves (barnevernsloven, 2021, § 8-3 tredje ledd; Prop.133 L (2020-2021), s. 564). Det fremgår også av lovbestemmelsen at barnevernstjenesten skal utarbeide en plan for barnets omsorgssituasjon og for oppfølgingen av barnet og foreldrene så snart som mulig etter nemnda har truffet vedtak om omsorgsovertakelse. Planen skal beskrive barnets behov og eventuell oppfølging som kan bidra til at foreldrene kan få tilbake omsorgen for barnet (barnevernsloven, 2021, § 8-3 fjerde ledd). I dette legges det at barnevernstjenesten skal gi foreldrene tilbud om veiledning, oppfølging og formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom foreldrene ønsker det (barnevernsloven, 2021, § 8-3 annet ledd).

Dersom barnevernstjenesten vurderer at vedtaket kan oppheves, skal de fremme sak for nemnda, som har myndighet til å oppheve vedtaket. Når det er overveiende sannsynlig at foreldre kan gi barnet forsvarlig omsorg, skal nemnda da oppheve vedtaket om omsorgsovertakelse (barnevernsloven, 2021, § 5-7 første ledd). Det følger imidlertid videre av bestemmelsen at dersom barnet er blitt så knyttet til mennesker og miljøet der det er at flytting kan føre til alvorlige problemer, kan vedtaket likevel ikke oppheves. Disse vilkårene er en sentral del av oppfølgingen av barn og foreldre etter omsorgsovertakelsen til å kunne gi barnet forsvarlig omsorg slik at en gjenforening muliggjøres.

2.2 Føringer fra EMD og Høyesterett angående gjenforeningsmålsettingen og samvær

Omsorgsovertakelser skal i utgangpunktet være midlertidige og barnevernstjenesten skal arbeide for at barn og foreldre kan gjenforenes (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 275). Målet om midlertidighet i omsorgsovertakelser omtales som «gjenforeningsmålsettingen», hvor utgangspunktet i alle saker skal være å gjenforene av barn og foreldre. Norge har de siste årene fått kritikk, særlig fra EMD, for å ikke følge kravet i praksis, som har ledet til økt oppmerksomhet rundt kravet om omsorgsovertakelser som midlertidige. Målet om gjenforening mellom barn og foreldre er nært knyttet til retten til familieliv, og EMD har gjentatte ganger fastslått at omsorgsovertakelser skal anses som midlertidige, hvor det overordnede målet er gjenforening (Prop.133 L (2020-2021), s. 279). Høyesterett har uttalt denne midlertidigheten i flere av sine dommer, og presisert myndighetens plikt til å arbeide for gjenforening (NOU 2023: 7, s. 262). Høyesterett har videre understreket at

omsorgsovertakelser, uansett om de ventes å bli kort- eller langvarige, skal være av midlertidig karakter (HR-2020-662-S, avsnitt 125).

Det foreligger ingen bestemmelse om varig omsorgsovertakelse i barnevernsloven (Bendiksen & Haugli, 2023, s. 291). Selv om det ikke kan treffes vedtak om det, kan en omsorgsovertakelse i realiteten bli langvarig og vare hele barnets barndom (Bendiksen & Haugli, 2023, s. 291). Høyesterett har imidlertid presisert at gjenforeningsmålet kan oppgis dersom det foreligger «spesielle og sterke grunner» (HR-2020-662-S, avsnitt 128). Det gjelder dersom foreldrene er «særlig uegnet», hvis tiltaket vil skade barnet eller dersom det har gått betydelig tid siden omsorgsovertakelsen slik at hensynet til stabilitet veier tyngre enn mål om gjenforening (HR-2020-661-S, avsnitt 129). Dette skal bero på en grundig og konkret vurdering i den enkelte sak. Høyesterett viser i denne sammenheng til EMDs uttalelser i avsnitt 209 i Strand Lobben-dommen.

Strand Lobben-dommen fra 2019 er den mest omtalte dommen fra EMD i senere år om dette temaet, og i kjølvannet av denne kom det flere avgjørelser fra Høyesterett. Saken gjelder norske myndigheters beslutning om å frata en biologisk mor foreldreansvar for sin sønn, hvor han ble adoptert av fosterfamilien (Case of Strand Lobben and others v. Norway, 10. September 2019, Application no. 37283/ 13). Norge ble dømt for krenkelse av EMK artikkel 8 om retten til respekt for familieliv til mor og sønn. Kritikken har sentrert seg rundt de prosessuelle forholdene og i mindre grad de materielle, hvor spesielt begrunnelsene som lå til grunn for beslutningene har vært blitt kritisert (Sandberg, 2020, s. 154). Noe av kritikken gikk ut på at myndighetene hadde begrunnet for dårlig sine beslutninger om både nekting av tilbakeføring og adopsjon, og at blant annet barnets tilknytning til fosterhjemmet ble vektlagt i for stor grad, hvor myndighetene ikke på alvor hadde overveid barnets gjenforening med sin biologiske familie (Köhler-Olsen, 2019, s. 344).

Høyesteretts storkammer avsa i 2020 tre avgjørelser for å avklare den norske rettstilstanden etter EMD-dommene, samtidig som de ga føringer for hvordan norske barnevernsmyndigheter skulle forholde seg til dommene (Alvik, 2021, s. 1; Sandberg, 2020, s. 148). De pekte særlig på EMDs kritikk av norske myndigheter for å ha gitt opp gjenforeningsmålsettingen på et tidlig tidspunkt uten nærmere begrunnelser, i kombinasjon med sjeldne samvær av dårlig kvalitet (Sandberg, 2020, s. 153). Høyesterett har videre uttalt at omfanget av samvær må baseres på at barn og biologiske foreldre skal gjenforenes, frem til

en eventuell grundig og konkret vurdering gir grunnlag for å oppgi gjenforeningsmålet (HR-2020-661-S, avsnitt 145). I så måte skal samvær, ifølge Høyesterett, både sikre at barnet har kjennskap til sine foreldre, men også bidra til å bevare muligheten for gjenforening, som stiller krav til hyppigheten og kvaliteten på samværene (HR-2020-661-S, avsnitt 144). Høyesterett uttaler videre at det må tas i betraktning at begrensede samvær kan vanskeliggjøre gjenforening (HR-2020-661-S, avsnitt 131).

EMD har imidlertid presisert at det ikke kan fastsettes samvær som utsetter barnet for en urimelig belastning («undue hardship»), hvor barnets behov for stabilitet og kontinuitet i omsorgssituasjonen og foreldrenes manglende samværskompetanse kan tilsi et begrenset samvær, etter en konkret vurdering (Sandberg, 2020, s. 156). Sandberg (2020, s. 157) problematiserer begrepet «urimelig belastning», da det vil innebære et samværsomfang tett opp mot barnets tålegrense, hvor barnet skal kunne utsettes for en viss belastning så lenge belastningen ikke er urimelig. Høyesterett har i etterkant understreket at uttrykket ikke betyr at samværene skal legges nært opp til tålegrensen, da det ikke kan gis et samvær som vil skade barnets helse og utvikling (HR-2021-474-A; Alvik, 2021, s. 37).

Knyttet til samvær har Høyesterett har også uttalt at fastsettelsen av samvær ikke alene kan styres av gjenforeningsmålsettingen:

For det første blir det i rettspraksis skilt mellom saker der målsettingen om gjenforening mellom biologiske foreldre og barn fremdeles står ved lag, og saker der man ikke lenger ser gjenforening som mulig [...]. Om man står i den ene eller andre situasjonen, vil avhenge av hvordan forholdene utvikler seg. Samværsomfanget kan derfor ikke alene styres av hvordan man vurderer målsettingen om gjenforening [...]. Det er videre ingen nødvendig følge av å gi opp målet om gjenforening at samværene begrenses sterkt eller faller bort. Opprettholdelse av familiebånd har en egenverdi selv om gjenforening ikke lenger er mulig, jf. HR-2020-661-S avsnitt 134 og 146. I noen saker kan det være til barnets beste å ha omfattende samvær med foreldrene også om gjenforeningsmålet er oppgitt. (HR-2020-661-S, avsnitt 145, jf. HR. 2021-474-A).

Høyesterett presiserer her at samvær har en egenverdi i seg selv, hvor samværsomfanget som fastsettes ikke kan styres alene av om gjenforeningsmålet står ved lag eller ikke.

Oppsummert viser disse føringene fra EMD og Høyesterett til at gjenforeningsmålet står sterkt i det barnevernfaglige arbeidet, hvor gjenforening av barn og foreldre skal være utgangspunktet helt til en konkret og grundig vurdering av om vilkårene for å forlate målet er

oppfylt. Det stiller krav til både barnevernstjenestens oppfølgingsarbeid med barn og foreldre, og samværenes hyppighet og kvalitet. Jeg gjør videre rede for statistikk som foreligger om omfanget av antall barn som er blitt tilbakeført til foreldrene de siste årene, og deretter blir tidligere forskning på gjenforeningstematikken gjennomgått.

2.4 Statistikk av gjenforeningssaker

Utvalget i NOU 2023: 7 (s. 261) har, på bestilling av Barne- og likestillingsdepartementet, vurdert i sin utredning hvordan barn og foreldre best kan følges opp etter omsorgsovertakelse med mål om gjenforening. I den forbindelse har Frischsenteret sammenstilt statistikk for utvalget, som viser en økning i antall tilbakeføringer de siste årene (NOU 2023: 7, s. 265). I 2021 besluttet nemndene tilbakeføring av 216 barn, sammenlignet med 173 barn i 2017 (se figur 2.1). Tallene viser en økning i antall barn som blir tilbakeført, samtidig som det har vært en reduksjon i antall saker som behandles. Dette tyder på at det har vært en enorm økning i andelen tilbakeføringer de siste årene, hvor andelen tilbakeføringer er enda høyere enn det som er synlig i absolutte tall. Tallene fra tabellen viser at 66 prosent av barna ble tilbakeført i 2021, i motsetning til 34 prosent av barna i 2017.

	2017	2018	2019	2020	2021
Barn tilbakeført	173	183	185	199	216
Barn ikke tilbakeført	333	252	230	175	113
Sum (begjæringer)	506	435	415	374	329

Figur 2.1. Antall barn som tilbakeføres og som ikke tilbakeføres. n=barn (Figur hentet fra NOU 2023: 7, s. 265)

Tallene viser videre at de fleste saker hvor det blir besluttet tilbakeføring gjelder barn som nærmer seg 18 år, og i alderen null til seks år er det et fåtall som ble tilbakeført (se figur 2.2).

	2017		2021	
	Tilbakeførte barn	Ikke-tilbakeførte barn	Tilbakeførte barn	Ikke-tilbakeførte barn
0–18 år	173	333	216	113
0–2 år	0	11	0	6
3–5 år	10	53	2	20
6–10 år	38	125	52	28
11–14 år	43	103	76	46
15–18 år	82	42	89	14

Figur 2.2. Alder på barn som ble tilbakeført og ikke tilbakeført for årene 2017 og 2021. n=506 i 2017 og n=329 i 2021 (Figur hentet fra NOU 2023: 7, s. 266).

Statistikken viser også at det for barna som ble tilbakeført i 2021 gjennomsnittlig hadde gått seks år fra de første gang mottok et omsorgstiltak, sammenlignet med fire år for barna som ikke ble tilbakeført (NOU 2023: 7, s. 265) (se figur 2.3).

	2017	2018	2019	2020	2021	2017–2021
0–18 år	48	46	52	57	71	48 %
0–2 år	-	18	21	22	-	
3–5 år	21	20	16	29	27	29 %
6–10 år	32	35	33	43	57	77 %
11–14 år	42	46	50	56	68	60 %
15–18 år	64	53	64	64	81	26 %

Figur 2.3. Antall måneder under omsorg for barna som tilbakeføres (Figur hentet fra NOU 2023: 7, s. 266).

Oppsummert forteller disse tallene meg at det har vært en betydelig økning i antall barn som blir tilbakeført, hvor prosentandelen har økt betraktelig, sett i sammenheng med nedgangen i antall saker som nemnda behandler. Tallene forteller meg videre at det er svært få barn i alderen null til seks år som blir tilbakeført. Samtidig går det betydelig tid, i snitt seks år, fra det første omsorgstiltaket til barna blir tilbakeført til foreldrene, hvor barna som ble tilbakeført i 2021 hadde vært under barnevernets omsorg over lengre tid enn de hadde vært ved tilbakeføringene i 2017. Tallene indikerer dermed at det har skjedd store endringer på kort tid på barnevernsfeltet når det kommer til tilbakeføring.

2.5 Forskning om gjenforening

I denne delen av kapittelet presenterer jeg tidligere forskning som er gjort på tilbakeføring av barn etter omsorgsovertakelse, for å belyse hva som eksisterer av forskning, samt hvordan mitt mastergradsprosjekt kan bidra til nye perspektiv inn i forskningsfeltet.

Kirsten Sandberg utga i 2003 sin doktorgradsavhandling som tok for seg temaet om tilbakeføring av barn etter omsorgsovertakelse. Sandbergs avhandling baserte seg på dommer og sakkyndigrapporter i barnevernssaker fra 1990 og 1991 (Sandberg, 2003, s. 28). Formålet med avhandlingen var å «bidra til klargjøring og bedring av beslutningsgrunnlaget i tilbakeføringssaker og tvangssaker i barnevernet mer generelt» (Sandberg, 2003, s. 24). Ifølge Sandberg (2003, s. 297-298) var midlertidighet ikke et like klart premiss for omsorgsovertakelse etter norsk lovverk som det var etter EMDs praksis, hvor fastsettelsen av samvær etter datidens regler synes å ikke samsvare med gjenforeningsmålet. Sandberg (2003,

s. 303) argumenterte videre for at EMDs syn på gjenforening som mål burde ses på med et kritisk blikk, da deres sterke poengtering av foreldres rett til gjenforening kunne føre til at noen barn lever i en uvisshet over mange år om sin fremtidige bosituasjon. Videre argumenterte Sandberg for at EMD gjennomgående hadde hatt en mer foreldrevennlig holdning enn det norsk lovverk og rettspraksis hadde, da EMD hadde uttalt at det skal skje en avveining av foreldrenes og barnas interesser. Sandberg (2003, s. 303) knytter dette til ulikheter mellom europeiske nasjoners familiesyn, herunder familiens betydning og forholdet mellom foreldre og barn, og hun uttrykket et ønske om sterkere prioriteringer av barnets interesser i EMDs uttalelser.

Gerds-Andresen (2020) har gjort en innholdsanalyse av hvordan nemnda begrunner beslutninger i samværsaker, med utgangspunkt i 91 vedtak fra 2018 og 2019. Funnene fra studien viser at vedtakene i liten grad synliggjør individuelle vurderinger av samværsomfang til det enkelte barns beste, hvor det ble fastsatt et minimumssamvær ut fra en standardisert norm på tvers av nemndene, uten hensyn til individuelle forskjeller (Gerds-Andresen, 2020, s. 125, 149). Gerds-Andresen (2020, s. 151) påstår i artikkelen at det er en tydelig sammenheng mellom hvordan nemnda definerer den aktuelle plasseringens forventede varighet og hvilken oppfølging foreldrene får av barnevernstjenesten i etterkant. Det fremstår som Gerds-Andresen mangler belegg for å kunne si dette, men det støttes imidlertid opp av resultatene fra Statsforvalternes kartlegging av barnevernstjenestens oppfølging av foreldre fra 2021, hvor flere tjenester rapporterte om at føringene nemnda gir er styrende for om tilbakeføring blir vurdert (NOU 2023: 7, s. 268).

Stang, Baugerud, Bache-Hansen og Rugkåsa kom i 2023 med en forskningsbasert undersøkelse av samværsordninger i barnevernet, som er hovedrapporten i forskningsprosjektet «Samvær etter omsorgsovertakelse», finansiert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Rapporten kartla blant annet hvilket samværsomfang som blir gitt, ulike parters medvirkning samt erfaringer med samværsordningene, samarbeidsforhold og hva som kjennetegnet gode samvær, gjennom å undersøke praksis i barnevernstjenestene, nemndene og domstolene (Stang et al., 2023, s. 12-14). Et sentralt funn var at bildet av samvær var betydelig mer sammensatt enn det som kom fram gjennom den offentlige debatten om EMDs avgjørelser mot Norge, hvor de stilte spørsmål ved hvorvidt EMD-sakene var representative for norsk samværspraksis (Stang et al., 2023, s. 14). De fant at bildet var mer variert enn det som fremkommer av debatten, som kunne forklares med at gode samværsordninger der

samarbeidet fungerer og alle parter opplever å bli hørt ikke er de sakene som bringes inn for domstolene og blir viet oppmerksomhet. Hovedrapporten består av fire delstudier, hvorav den juridiske delrapporten til Alvik (2021) er mest sentral for min masteroppgave.

Alvik (2021, s. 1) har gjort en analyse av 37 nemndsvedtak og 32 lagmannsrettsdommer fra 2020. Formålet med rapporten var å undersøke om praksis fra nemnda og lagmannsretten om samvær etter omsorgsovertakelser var i samsvar med gjeldende rett etter Høyesteretts storkammeravgjørelser, om begrunnelsene var tilstrekkelig konkrete og individuelle, samt hvilke momenter som vektlegges. Alvik (2021, s. 197) fant i sin rapport at nemndas begrunnelser for å forlate gjenforeningsmålet var grundige, i samsvar med de rettslige kravene og gjeldende rett. Funnene viste videre at nemndene var tilbakeholdne med å uttrykke at plasseringer ville være langvarige, som er i samsvar med Høyesteretts uttalelser om at vilkårene for å forlate gjenforeningsmålet må være oppfylt for å kunne anta at en plassering vil være langvarig (Alvik, 2021, s. 198). Alvik stilte imidlertid spørsmål ved om gjenforeningsmålet kunne og burde vært forlatt i flere saker, og at det i disse sakene kunne være en risiko for å overskride terskelen for urimelig belastning for barnet. Dette fordi forholdene som fremkom gjennom beskrivelsen av saken tilsa at plasseringen ville bli langvarig, uten at nemnda uttrykkelig tok stilling til dette.

Det er gjort lite systematisk forskning om kjennetegn ved saker om tilbakeføringer. Utvalget i NOU 2023: 7 (s. 265) har gjort en egen gjennomgang av 28 norske nemndsvedtak fra 2020 om tilbakeføring, hvor de fant at kjennetegn ved saker der tilbakeføring vedtas er dersom barnet nærmer seg 18 år, dersom barnet har vært under barnevernets omsorg i kort tid og dersom det har vært mye samvær, samt der foreldrene har hatt god oppfølging og det er påvist en endring i deres omsorgsevne.

Oppsummert har det vært et stort fokus på barnevernsfeltet på gjenforening de siste årene, som følge av kritikk fra EMD. Studier av nemndsvedtak fattet etter dommene tyder på at nemnda begrunner sine vurderinger av blant annet gjenforeningsmålet mer grundig enn tidligere, men det er behov for mer forskning før vi kan stadfeste dette. I neste kapittel gjør jeg rede for barneverns- og helsenemnda som beslutningsorgan i barnevernet.

Kapittel 3. Barneverns- og helsenemnda som beslutningsorgan

For å kunne belyse hvordan barneverns- og helsenemnda begrunner sine beslutninger om omsorgsovertakelse knyttet til mål om gjenforening er det nødvendig å redegjøre for hva nemnda er, hva deres mandat er, hvordan saker behandles i nemnda og hvilken forskning som finnes om nemnda som beslutningsorgan i barnevernet.

Barneverns- og helsenemnda er et statlig uavhengig domstillignende beslutningsorgan som har myndighet til å fatte avgjørelser om tvang etter barnevernsloven, helse- og omsorgstjenesteloven og smittevernloven (barnevernsloven, 2021, § 14-1). Barneverns- og helsenemnda het tidligere Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker og skiftet navn 01.01.2023 i sammenheng med ny barnevernslov. Fylkesnemndene ble i 1993 opprettet med formål å bedre rettssikkerheten i barnevernet, da disse sakene krever grundig saksbehandling av et selvstendig organ med særskilt kompetanse om feltet (Andersland, 2022, s. 8; NOU 2023: 7, s. 212). I 2022 gjaldt 92% av de innkomne sakene til nemnda tiltak etter barnevernsloven (Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker, 2023). Etter barnevernsloven fatter nemnda avgjørelser om blant annet omsorgsovertakelser, regulering av samvær, plassering av ungdom med alvorlige atferdsvansker på institusjon, klage på akuttvedtak og oppheving av vedtak om omsorgsovertakelse (Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 26).

3.1 Behandling av saker i barneverns- og helsenemnda

Behandling av saker i barneverns- og helsenemnda reguleres av barnevernsloven kapittel 14. Det er per 2024 tolv nemnder i Norge, som hver dekker ett eller to fylker (Barneverns- og helsenemnda, 2024b). Hver nemnd består av nemndledere, som må være jurister og oppfylle kravene som stilles til dommere, samt et utvalg av fagkyndige og et utvalg av alminnelige medlemmer, som oppnevnes av departementet for fire år av gangen (barnevernsloven, 2021, § 14-2).

Det er barnevernstjenesten som sender en begjæring om tiltak fra kommunen, og i ny barnevernslov er det presisert ytterligere hvilke punkter en begjæring skal inneholde (barnevernsloven, 2021, §§ 14-8, 14-9). Begjæringen skal beskrive saken, barnevernstjenestens syn på saken og deres forslag til hvilket vedtak de mener nemnda bør fatte, samt hvilke bevis de vil legge fram for nemnda (Barneverns- og helsenemnda, 2024a).

Foreldre og barn med egne partsrettigheter skal deretter sende tilsvare, ofte gjennom deres advokat, til nemnda med deres mening om saken, hvilket vedtak de mener nemnda bør fatte og hvilke bevis de vil legge fram for nemnda (Barneverns- og helsenemnda, 2024a; barnevernsloven, 2021, § 14-10). Det er barnevernstjenesten som er ansvarlig for å forberede sakene og gjennomføre nødvendige undersøkelser for å sikre godt nok opplyste saker, men nemnda har også et selvstendig ansvar for at sakene er tilstrekkelig opplyst før de treffer vedtak (NOU 2023: 7, s. 215).

Saker i nemnda skal i utgangspunktet behandles i et *forhandlingsmøte*, som baserer seg på de samme prinsippene som saker for domstolene, og tar vanligvis to til tre dager (Barneverns- og helsenemnda, u.å.; NOU 2023: 7, s. 215). I slik *ordinær nemnd* består nemndas sammensetning av nemndleder som leder saken, i tillegg til ett medlem fra utvalget av fagkyndige og ett fra det alminnelige medlemsutvalget (barnevernsloven, 2021, § 14-3). Nemndleder kan imidlertid beslutte å behandle saker med en enklere saksgang, eksempelvis gjennom *forenklet skriftlig behandling* hvor nemndleder treffer vedtak uten forhandlingsmøte dersom det er forsvarlig og partene samtykker (barnevernsloven, 2021, § 14-16).

Et annet alternativ er *samtaleprosess*, dersom saken er egnet for det og partene samtykker, hvor formålet er bedre kommunikasjon mellom partene hvor de får mulighet til å bli enige om løsninger (barnevernsloven, 2021, § 14-14; Bunkholdt & Kvaran, 2023, s. 26). Samtaleprosess ble inkorporert som en alternativ behandlingsform i nemndene i 2020, og innebærer samtalemøter mellom partene med formål å løse saken med dialog og enighet (NOU 2023: 7, s. 212). Nemndleder kan også beslutte at særlig vanskelige saker kan behandles av en *utvidet nemnd*, som består av nemndlederen, to fagkyndige medlemmer og to alminnelige medlemmer (barnevernsloven, 2021, § 14-3). Både de private partene og kommunen kan bringe nemndas vedtak inn for tingretten for rettslig prøving (barnevernsloven, 2021, § 14-25).

3.2 Hvordan ser nemndas vedtak ut?

Barneverns- og helsenemnda skal treffe vedtak snarest mulig, og senest to uker etter forhandlingsmøtet i saken (barnevernsloven, 2021, § 14-20). Vedtakene nemnda treffer skal begrunnes som en dom etter tvisteloven (2005). Begrunnelsen skal blant annet omfatte en framstilling av saken, partenes påstander med deres grunnlag og nemndas vurdering, samt

bevisvurderingen og rettsanvendelsen beslutningen er bygget på (tvisteloven, 2005, § 19-6 femte ledd). Det skal fremgå av vedtaket om det er enstemmig eller avsagt under dissens, samt hvilke punkter uenigheten gjelder (Efjestad et al., 2023, s. 57). Barnets mening og hvilken vekt barnets mening er tillagt skal også fremgå av vedtakene, samt hvordan barnets beste og hensynet til familieband er vurdert (barnevernsloven, 2021, § 14-20 tredje ledd). Vurderingen av hensynet til familieband er en ny presisering i barnevernsloven, og i forarbeidene til barnevernsloven understreker departementet at det må fremgå av vedtakene hvilken vekt hensynet til familieband for både barn og foreldre er tillagt i vurderingene, samt om det er foretatt en reell avveining av motstridende interesser i saker der barnet og foreldrenes interesser er motstridende (Prop.133 L (2020-2021), s. 592).

3.3 Vid skjønnsmargin med varierende kvalitet på nemndas saksbehandling

Barneverns- og helsenemnda har blitt kritisert av flere de siste årene. Utvalget som har skrevet utredningen NOU 2023: 7 har identifisert flere utfordringer knyttet til dagens system for beslutningstaking i nemnda. De problematiserer blant annet at det på noen områder er varierende kvalitet på saksbehandlingen i nemnda og domstolen, i samsvar med EMDs kritikk (NOU 2023: 7, s. 228). Dette støttes opp av analyser av nemndsavgjørelser, som viser både svakheter og ulikheter i vedtakenes begrunnelser og redegjørelser (Gerds-Andersen, 2020). Gerds-Andersen (2020, s. 151) argumenterer for at det er behov for justering av nemndas praksis for at den skal samsvare med gjeldende rett, blant annet knyttet til synliggjøring av faglige begrunnelser og vekting av ulike vilkår.

Utvalget i NOU 2023: 7 (s. 228) mener at det er tre overordnede grunner for at kvaliteten og begrunnelsene i nemnda har stor variasjon; vide rammer for skjønnsutøvelse, kompetanse hos beslutningstakerne og saksmaterialet som kommer fra barnevernstjenesten. Utvalget argumenterer for at det er behov for å normere skjønnsutøvelsen og ramme inn skjønnsrommet til beslutningstakere i barnevernet, spesielt knyttet til kommunens begjæring om tiltak og innholdet i saksmaterialet som oversendes til nemnda. Det kan ses i sammenheng med Berrick et al. (2015) sin studie av beslutningsprosesser i Norge, Finland, England og USA, hvor de fant at Norge og Finland har et langt større rom for skjønnsutøvelse med få reguleringer, i motsetning til England og USA hvor beslutningstakere arbeider under strengere rammer og har mindre rom for skjønnsutøvelse.

3.4 Standardiserte beslutninger i nemnda

Tidligere analyser av nemndsvedtak fra 2016, 2018 og 2019 viser at det i et stort flertall av sakene ble uttrykkelig lagt til grunn at plasseringen ville bli langvarig hvor dette i liten eller ingen grad ble begrunnet, og hvor samværet ble fastsatt til tre til seks årlige samvær (Gerds-Andresen, 2020, s. 136; Sørensen, 2020, s. 109-110; Søvig, 2019, s. 235). Stang og Baugerud (2018, s. 42) fremhever også denne normerte samværsfastsettelsen på fire til seks årlige samvær i saker med langvarige plassering av små barn under skolealder i sin rapport, og de understreker at antallet kun er basert på rettspraksis og barnevernsarbeideres erfaringer, og ikke empiriske studier. Alvik (2021) fant imidlertid i sin analyse av nemndsvedtak fra 2020 at det har skjedd noen endringer etter EMD-sakene og storkammeravgjørelsene fra Høyesterett, hvor det nå gjøres mer grundige og konkrete begrunnelser i nemndas saksbehandling. Alvik (2021, s. 196-197) konkluderer med at nemndenes begrunnelser er i samsvar med gjeldende rett. Alvik (2021, s. 68) problematiserer imidlertid at nemnda i svært mange saker opprettholder målet om gjenforening, også i saker der det kunne vært hensiktsmessig barnets behov for ro og stabilitet å forlate gjenforeningsmålet.

Etter å ha gjort rede for barneverns- og helsenemnda som beslutningsorgan, ser jeg videre på teori om skjønn og skjønnsutøvelse som kan belyse hvordan nemndas skjønnsmyndighet kan prege beslutningene de tar.

Kapittel 4. Teori om skjønn

I dette kapitlet gjør jeg rede for det teoretiske rammeverket for masteroppgaven, herunder teori om skjønnsutøvelse, som er relevant til å belyse hvordan nemnda begrunner sine beslutninger knyttet til mål om gjenforening i vedtak om omsorgsovertakelse. Barneverns- og helsenemndas mandat er å fatte vedtak om tvang etter barnevernsloven, og lovbestemmelsene de arbeider etter fordrer bruk av skjønn og dømmekraft i møte med den enkelte familie, hvor avgjørelsesgrunnlaget skal bero på en selvstendig og reell vurdering av sakens bevis (barnevernsloven, 2021, § 14-5). Det kan dermed være grunn til å tro at det vil være stor variasjon i nemndas begrunnelser.

Skjønn er et flertydelig begrep med en rekke ulike definisjoner (Grimen & Molander, 2008, s. 180). Grimen og Molander (2008, s. 179) har definert skjønn som «en form for praktisk resonnering, hvor formålet er konklusjoner om hva som bør gjøres i konkrete enkelttilfeller, men hvor holdepunktene er svake». Molander (2016, s. 20) beskriver videre skjønn som et rom til å ta vurderinger og beslutninger.

4.1 Strukturelt og epistemisk skjønn

Skjønn har videre to dimensjoner: skjønn som strukturell og som epistemisk kategori (Grimen & Molander, 2008, s. 181). Skjønn som strukturell kategori angir friheten og anledningen man som profesjonsutøver er gitt for å kunne utøve skjønn innenfor gitte rammer (Molander, 2016, s. 4). Strukturelt skjønn beskriver altså det skjønnsmessige handlingsrommet som profesjonsutøvere innenfor ulike fagfelt har makt til å handle innenfor, slik som lovgivning og politiske føringer, på vegne av myndighetene (Molander, 2016, s. 78). Med andre ord er det strukturelle skjønnet det som styrer og spesifiserer skjønnsutøvelsen og hva skjønnsutøveren er ansvarlig for. Knyttet til ansatte i nemnda, er de gitt et handlingsrom hvor de kan utøve sitt skjønn innenfor gitte rammer, og skal på vegne av lovgiver utøve sitt mandat om å fatte beslutninger som er til det enkelte barns beste.

Skjønn som epistemisk kategori handler om den kognitive resonneringsprosessen bak beslutningstaking, og kunnskapen og begrunnelsen som ligger bak våre beslutninger (Grimen & Molander, 2008, s. 181-182). Resonnering forstås her som det å forsøke å finne begrunnede svar på spørsmål (Grimen & Molander, 2008, s. 182). Skjønnsutøveren resonnerer altså om konkrete tilfeller for å komme fram til en begrunnet konklusjon om hva som burde gjøres

(Grimen & Molander, 2008). Denne resonneringsprosessen foregår når det foreligger usikkerhet i beslutningen (Caspersen & Paulsen, 2019, s. 186).

Distinksjonen mellom de to dimensjonene handler altså om reglene som danner ramme for det skjønnsmessige handlingsrommet, som er det strukturelle skjønn, og den skjønnsmessige resonneringsprosessen, som er det epistemiske skjønn (Molander, 2016, s. 78). Det epistemiske og strukturelle skjønn henger videre tett sammen. Makten som profesjonsutøvere er delegert til å utøve skjønn bygger på en antagelse om at skjønnutøveren er i stand til å utvise dømmekraft og fatte fornuftige og begrunnede beslutninger (Molander, 2016, s. 62). Med andre ord bygger det på en antagelse om at skjønnutøveren vil forvalte frihetsrommet den er blitt tildelt på en fornuftig måte (Grimen & Molander, 2008, s. 182). Skjønnutøvelse i nemnda kan dermed forstås som en resonneringsprosess hvor de ansatte baserer seg på informasjon de blir forelagt og fatter beslutninger innenfor rammene for deres mandat og lovhjemmel.

4.2 Skjønnets nødvendighet og utfordringer

Barneverns- og helsenemnda som et beslutningsorgan for barnevernssaker har vide fullmakter til å utøve skjønn når de skal fatte beslutninger etter barnets beste, som forstås som et vidt begrep som fordrer stor grad av skjønn og dømmekraft fra beslutningstakerne til å definere i konkrete saker (NOU 2023: 7, s. 150). En risiko med slike vide rammer for skjønnutøvelsen er at ulike beslutningstakere kan forstå eksempelvis barnets beste-begrepet ulikt, som utfordrer likebehandlingsprinsippet som innebærer at like tilfeller skal behandles likt i fravær av relevante forskjeller (Grimen & Molander, 2008, s. 188-189; NOU 2023: 7).

Likebehandling er et av de viktigste prinsippene i det norske rettssystemet, og barn og foreldre skal behandles likt, men selv om beslutningstakere i velferdssystemet utfører arbeidet sitt i tråd med lovgivningen, kan det samme tilfellet bli vurdert ulikt (Molander, 2016).

Utvalget i NOU 2023: 7 (s. 150) eksemplifiserer skjønnets utfordringer for likebehandling med en hendelse fra rettspraksis fra Borgarting lagmannsrett i 2018, hvor den samme tilbakeføringssaken ble behandlet to ganger ved en feil, hvor domstolen med to sett med tre dommere kom til ulik konklusjon i de to behandlingene.

Skjønnutøvelse er imidlertid en nødvendighet i velferdsstaten så lenge velferdstjenester tildeles basert på behovsvurderinger i konkrete saker (Molander, 2016, s. 79). Skjønn er også

uunngåelig fordi det er det som gir mulighet for individuell tilpasning og konkrete vurderinger for det enkelte barn i barnevernfaglig arbeid, spesielt knyttet til barn og foreldres rett til å bli gitt en konkret og individuell vurdering når de møter barnevernet (Caspersen & Paulsen, 2019, s. 194; NOU 2023: 7, s. 150). Knyttet til beslutninger om omsorgsovertakelser er skjønn nødvendig for å kunne vurdere individuelle og situasjonsbestemte faktorer i konkrete saker og dermed fatte forsvarlige avgjørelser (Berrick et al., 2015, s. 367).

For å sikre ansvarlig skjønnsutøvelse snakker Molander (2016, s. 62-63) om ansvarliggjørende mekanismer med fokus på sammenhengen mellom ansvarlighet og begrunnelse. Strukturelle mekanismer kan begrense omfanget av skjønn, og epistemiske mekanismer handler om å forbedre kvaliteten på resonneringsprosessen. Knyttet til min oppgave er det de epistemiske mekanismene jeg studerer gjennom vedtak fra nemnda. Vedtakene er i den sammenheng begrunnelsen for nemndas beslutninger, som er en sentral del av den epistemiske dimensjonen av skjønnsutøvelse. Gjennom begrunnelsene i vedtakene gjør nemnda sine vurderinger, handlinger og beslutninger tilgjengelig for både innsyn og kritikk (Molander et al., 2012, s. 215, 227). Dette kan forstås som en form for ansvarliggjøringsmekanisme, hvor en synliggjøring av begrunnelsene for beslutningene til nemnda legger til rette for kritikk som kan bidra til forbedring av kvaliteten på de skjønsmessige vurderingene resonnementene (Molander et al., 2012).

4.3 Endringer i rettspraksis

Etter dommene fra EMD og nye føringer fra lovgiver og Høyesterett, har det strukturelle skjønnet blitt endret, hvor beslutningstakere i barnevernet har fått nye rammer å forholde seg til i beslutningsprosessen. Når det strukturelle skjønnet er blitt endret, kan man forvente at det påvirker innholdet i vurderingene og hvordan nemnda resonnerer og begrunner sine beslutninger, altså det epistemiske skjønnet. Med fokus på skjønn og beslutningstaking kan jeg gjennom å studere nemndas vedtak få kunnskap om hvilken fagkunnskap nemnda legger til grunn for sine beslutninger, hvem som blir hørt, hvordan ulike hensyn vektet mot hverandre, samt hvordan føringer fra lovgiver og Høyesterett tolkes. Det er få studier som har sett spesifikt på hvordan nemnda vurderer mulighetene for gjenforening ved tidspunktet for omsorgsovertakelse. Min masteroppgave kan dermed bidra med ny kunnskap, også fordi det er iverksatt en ny barnevernslov i 2023 med endringer knyttet til gjenforeningsmålsettingen, som det foreløpig er blitt gjort lite forskning på.

Kapittel 5. Metode

I dette kapitlet av masteroppgaven gjør jeg rede for mitt vitenskapsteoretiske perspektiv, studiens forskningsdesign, og bakgrunnen for valg av forskningsmetode, herunder kvalitativ dokumentanalyse. Jeg redegjør også for prosessen med innhenting av datamateriale, samt utvalg og avgrensning av materialet. Deretter beskriver jeg hvordan jeg har analysert datamaterialet ved hjelp av tematisk analyse. Avslutningsvis i kapitlet gjør jeg rede for etiske betraktninger i gjennomføringen av studien.

5.1 Vitenskapsteoretisk perspektiv

Vitenskapsteori dreier seg om teoretisk refleksjon over kunnskap og vitenskap, som ikke er entydige begreper (Thornquist, 2018, s. 11). Det handler om å reflektere over hva som kjennetegner vitenskapelig tenkning, hva som betraktes som gyldig kunnskap og hvordan slik kunnskap kan oppnås. Ifølge Creswell og Creswell (2023, s. 6-7) påvirker vitenskapsteori- og filosofi hvordan vi utfører forskning, og det er viktig å inkludere forskerens forforståelse i en studie for at leseren skal kunne tolke studien i lys av hvilken oppfatning forskeren har operert med.

Min masteroppgave tar utgangspunkt i en hermeneutisk og en sosialkonstruktivistisk vitenskapsteoretisk forståelse. Sosialkonstruktivismen handler om at kunnskap blir konstruert av dem som deltar i bestemte sosiale sammenhenger, og vår forståelse preges av kulturen vi lever i, hvor kunnskap oppstår i en språklig sosial interaksjon (Thaagard, 2013, s. 44; Thomassen, 2006, s. 180). Vår subjektive forståelse blir videre formet gjennom sosialisering samt gjennom historiske og kulturelle normer der vi lever (Creswell & Creswell, 2023, s. 9). Knyttet til oppgaven kan dette vise seg i de ulike nemndsansattes subjektive forståelse av hvordan et mål om gjenforening bør gjøre seg til syne i et vedtak om omsorgsovertakelse, samt hvilket samværsomfang som bidrar til å realisere en gjenforening.

Sosialkonstruktivismen kan videre si noe om at hvordan sakene kategoriseres og hvordan fenomen om barn og barnets beste bestemmes i sosiale prosesser. Å analysere vedtak gir oss dermed en måte å vurdere hvordan slike konstruksjoner skapes og opprettholdes, og får reelle konsekvenser.

Hermeneutikk som et vitenskapsteoretisk perspektiv retter seg mot forståelse og fortolkning av data, ofte data i form av tekst (Thornquist, 2018, s. 167). Hermeneutikken retter fokuset

mot å utforske dypere meningsinnhold gjennom fortolkning, og at ingen fenomener kan forstås uavhengig av den større helheten de er en del av (Grønmo, 2016, s. 437; Thaagard, 2013, s. 41). Hermeneutikk handler altså om å være bevisst egne filosofiske antagelser i utviklingen av kunnskap (Thornquist, 2018, s. 168). Studiens forskningstilnærming innebærer at jeg som forsker skal lese, forstå og fortolke vedtakene fra nemnda. Det fordrer refleksivitet av hvordan min forforståelse kan ha påvirket fortolkningsprosessen, som blir gjort nærmere rede for under 5.5 om kvalitet i forskningsprosessen. Videre gjør jeg rede for studiens forskningstilnærming, herunder kvalitativ dokumentanalyse.

5.2 Kvalitativ dokumentanalyse

Masteroppgavens problemstilling er «Hvordan begrunner barneverns- og helsenemnda sine vurderinger knyttet til mål om gjenforening i vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 5-1?». For å studere hvordan nemnda begrunner sine vurderinger er det nærliggende å benytte en kvalitativ metodisk tilnærming som muliggjør komplekse og detaljerte forståelser av betydningen av sosiale fenomener i deres naturlige kontekst (Creswell & Poth, 2018, s. 45; Malterud, 2001, s. 483). Kvalitative forskningstilnærminger innebærer å ta konteksten forskningen gjennomføres i til betraktning, med fokus på fortolkende meningsdannelser og opplevelser (Tjora, 2021, s. 27; Cresswell & Poth, 2018, s. 7).

For å studere hvordan nemnda begrunner sine beslutninger er det naturlig å benytte en kvalitativ dokumentanalyse av nemndas dokumenterte avgjørelser, gjennom vedtak som ligger offentlig tilgjengelig på Lovdata Pro. Dokumentanalyse er en systematisk metodisk tilnærming hvor man gjennomgår og analyserer skriftlige dokumenter, og metoden kan brukes til å få et innblikk i hvilke argumenter og holdninger som står sentralt i ulike tekster (Grønmo, 2016, s. 175; Bowen, 2009, s. 27-28). Jeg ønsker dermed å få et innblikk i nemndas argumenter gjennom å analysere deres beslutninger i skriftlige vedtak, da det kan bidra til en større forståelse av hvordan gjenforeningsmålet vektlegges i dag. På den måten kan jeg drøfte det jeg finner i lys av konteksten de er skrevet i, hvor det foregår et nytt fokus og nye politiske og rettslige føringer på tilbakeføring.

5.3 Datainnsamling og utvalg

Datamaterialet som masteroppgaven baserer seg på er vedtak fattet av barneverns- og

helsenemnda. Disse vedtakene ligger elektronisk tilgjengelig i det offentlige registeret Lovdata Pro, som bidrar til å forenkle datainnsamlingsprosessen da jeg analyserer offentlig publiserte dokumenter. Nemndsvedtak som rettskilde i Lovdata inneholder en liten mengde utvalgte vedtak, hvor nemndene selv bestemmer hvilke saker som skal publiseres, men normalt skal hver femte sak fra hver nemndleder sendes til Lovdata og publiseres (Lovdata, 2024).

Tjora (2021, s. 197) poengterer at når det utelukkende brukes dokumenter i studier er systematisering og ryddige utvalgsriterier viktig for å ikke overveldes i empiri. Jeg har i forkant av utvelgelsen av datamaterialet til masteroppgaven utarbeidet noen utvalgsriterier. Et utvalgsriterium er at jeg utelukkende har sett på saker hvor det fattes vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven (2021) § 5-1. Jeg avgrenset også utvalget til å kun gjelde vedtak fattet i 2023, da den nye barnevernsloven med endringer knyttet til gjenforeningsmålsettingen trådte i kraft i 2023, så det vil være hensiktsmessig å se på vedtak behandlet etter ikrafttredelse av ny lov.

Per februar 2024 var det publisert 383 vedtak som nemnda har fattet i 2023. Da jeg søkte på § 5-1 som lovhenviing i avansert søk i Lovdata Pro fikk jeg 140 treff, hvor flere av dem også behandlet saker om tilbakeføring, samvær og akuttvedtak, samt saker hvor kommunen ikke fikk medhold i begjæringen om omsorgsovertakelse. Det var derfor nødvendig å gjøre en manuell gjennomgang av vedtakene for å utelukke sakene som ikke fattet vedtak om omsorgsovertakelse etter § 5-1. I etterkant av utvelgelsesprosessen har jeg observert at Lovdata har publisert flere vedtak fra 2023 enn det som lå publisert i februar 2024, men disse vedtakene har jeg dermed ikke inkludert i studien, da jeg hadde satt en frist for utvelgelse.

Etter den manuelle gjennomgangen av vedtakene satt jeg igjen med 104 vedtak som innfridde mine utvalgsriterier. For å få en bedre oversikt over hovedtrekkene ved disse sakene, leste jeg grovt over alle vedtakene og lagde deretter en tabell hvor jeg fylte ut blant annet alder og kjønn på barnet i saken, om barnet hadde vært plassert utenfor hjemmet forut omsorgsovertakelsen, om barnet hadde særlige omsorgsbehov, forhold ved foreldrene som var årsak til omsorgsovertakelsen, samt hvilket samværsomfang nemnda vedtok og hvilken status tilbakeføring hadde på vedtakstidspunktet (Se vedlegg 2). Jeg fikk slik en god oversikt over i hvilken grad nemnda tok stilling til spørsmålet om tilbakeføring ved omsorgstidspunktet, og hvor stort omfang temaet hadde i vedtakene. Jeg så videre at vedtakene kunne kategoriseres

inn i ulike kategorier basert på hvordan nemnda omtalte gjenforeningsmålet i de ulike sakene.

Vedtakene ble kategorisert inn i fire kategorier:

1. Plasseringen er langvarig, og det er lite realistisk med en gjenforening
2. Plasseringen er usikker i lengde, og det er en mulighet for gjenforening
3. Plasseringen er realistisk kortvarig, og det arbeides for en gjenforening
4. Gjenforening er ikke diskutert i vedtaket

Jeg tok i utformingen av kategoriene utgangspunkt i hvordan utvalget i NOU 2023: 7 mener det kan skilles mellom ulike kategorier av sakstyper, som har betydning for hvordan man tenker og arbeider knyttet til gjenforening (NOU 2023: 7, s. 263). Kategori 1, 2 og 3 er hentet direkte fra utvalgets kategorisering. Vedtakene som ble plassert i kategori 1 var vedtak der nemnda enten uttalte eksplisitt at gjenforeningsmålet var oppgitt, eller der de uttalte at plasseringen ville bli langvarig. Jeg hadde i utgangspunktet delt opp kategorien i to, hvor gjenforeningsmålet var «ikke aktuelt» og «lite realistisk». Jeg valgte å slå de sammen til én kategori da de i flere tilfeller overlappet hverandre, og det var vanskelig å skille på hvilke tilfeller hvor vedtaket var langvarig og der vedtaket var endelig. Derfor var noen av vedtakene i kategorien mer eksplisitt varige plasseringer enn andre.

Vedtakene som ble plassert i kategori 2 var vedtak der nemnda uttrykte at gjenforeningsmålet ikke var oppgitt, men der d usikkerhet knyttet til plasseringens varighet, og om og når en eventuell gjenforening kunne bli aktuell. Vedtakene som jeg plasserte i kategori 3 var der nemnda eksplisitt uttalte at det var realistisk og et klart mål med en gjenforening, og i noen tilfeller i løpet av kort tid. Jeg la til kategori 4 om at gjenforening ikke er diskutert i vedtaket, da jeg fant at det i 15 av vedtakene ikke ble tatt stilling til gjenforeningsmålet, hvor «gjenforening» eller «tilbakeføring» ikke ble nevnt.

Jeg ønsket å gå mer inn i dybden på et mindre utvalg vedtak for å kunne undersøke hvordan nemnda begrunnet sine vurderinger knyttet til mål om gjenforening i de enkelte sakene. For å begrense utvalget, ekskluderte jeg hele kategori 4 hvor nemnda ikke tok stilling til gjenforeningsmålet. Videre gjorde jeg et delvis strategisk utvalg, det vil si å velge strategisk med hensyn til å kunne belyse problemstillingen (Thaagard, 2013, s. 60). Jeg valgte ut de vedtakene der gjenforeningsmålet ble drøftet i større grad enn kun generelle omtaler om målsettingen, med utgangspunkt i tabellen i vedlegg 2 hvor jeg hadde skrevet en kort

beskrivelse av omfanget gjenforeningsmålet fikk i de ulike vedtakene. Det strategiske utvalget ga meg et større materiale å studere i de enkelte vedtakene. Jeg gikk imidlertid grovt over gjenforeningsmålet i vedtakene en gang til før jeg bestemte hvilke vedtak det forelå større diskusjoner i, fordi jeg ved den innledende kategoriseringen ikke hadde full oversikt over hvordan det så ut i alle vedtakene. I tillegg valgte jeg å ta med alle vedtakene der gjenforeningsmålet var uttrykkelig forlatt, fordi jeg syntes disse funnene var særlig interessante å gå nærmere inn på. Jeg satt da igjen med 24 vedtak som jeg har analysert inngående.

Vedtakene er fra alle nemndene i Norge: Trøndelag (6), Oslo og omegn (4), Innlandet (3), Vestfold og Telemark (2), Vestland (2), Troms og Finnmark (1), Møre og Romsdal (1), Rogaland (1), Buskerud og omegn (1), Agder (1), Nordland (1) og Østfold (1).

5.3.1 Avgrensning av innholdet i vedtakene

Da jeg leste gjennom vedtakene fant jeg at de hadde et tilnærmet likt oppsett, som samsvarte med kravene til nemndas begrunnelse etter lovverket (se punkt 3.2). Vedtakene består av et sammendrag av saken og utfallet av den. Videre er det en kort innledning bestående av hvem og hva saken gjelder, barnets fødselsdato, hvem som har foreldreansvar og daglig omsorg for barnet og hvem som har partsrettigheter, hvem som var til stede og om barnet var blitt hørt. Deretter redegjøres det for sakens bakgrunn, kommunens og foreldrenes anførsler, herunder forslag til tiltak, plasseringssted og samværsfastsettelse med begrunnelse. Barnets mening er ofte en egen del av vedtakene. Avslutningsvis redegjør nemnda for deres vurdering, herunder rettslig utgangspunkt og konkret vurdering av omsorgsspørsmålet, herunder barnets omsorgsbehov, foreldrenes omsorgsevne og barnets syn og barnets beste, plasseringssted og deretter samværsfastsettelse. Til slutt i vedtakene kommer det en konkret slutning som inneholder om barnevernstjenesten overtar omsorgen, plasseringssted, samværsomfang og eventuelle begrensninger i samværene.

For å gjøre datamaterialet mer håndterlig valgte jeg i den mer inngående analysen å kun kode og analysere visse deler av vedtakene. Jeg har kun tatt utgangspunkt i vedtakenes sammendrag, sakens bakgrunn og nemndas konkrete vurdering av omsorgsspørsmålet, plasseringssted og samværsfastsettelse. Jeg har dermed utelatt partenes syn på saken, samt rettslig utgangspunkt da det i stor grad var identisk med henvisning til lovverk og rettspraksis

på tvers av vedtakene.

Jeg har i analysen av datamaterialet i min masterstudie benyttet meg av en kombinasjon av manuell koding i Word og koding og analyse gjennom det digitale dataanalyseprogrammet Nvivo. Nvivo er et program som kan bidra til å organisere, analysere og visualisere kvalitative data for å finne viktige trekk i datamaterialet (Høgskulen på Vestlandet, 2022). Creswell og Creswell (2023, s. 206) argumenterer for at bruk av dataprogrammer i analysen bidrar til effektivisering av kodingen, også fordi alt datamaterialet blir lagret på én plass. Nvivo var et nyttig verktøy for meg i prosessen av å kategorisere de 104 vedtakene og for å forminske utvalget, samt for å raskt finne igjen de markerte utsagnene i vedtakene.

5.4 Tematisk analyse

For å analysere datamaterialet har jeg benyttet en tematisk analyse slik den er beskrevet av Johannessen et al. (2018). Tematisk analyse er en metode som brukes for å identifisere, analysere og rapportere mønstre og tema i datamaterialet (Braun & Clarke, 2006, s. 79). Formålet med tematisk analyse er å finne tema og kategorier i dataene, for å bidra til å svare på forskningsspørsmålene (Johannessen et al., 2018, s. 279). Den tematiske analysen består av fire faser: forberedelse, koding, kategorisering og rapportering (Johannessen et al., 2018, s. 283). Jeg har ikke fulgt en rigid oppskrift på analyseprosessen, hvor jeg heller har gått frem og tilbake mellom stegene, som Johannessen et al. (2018, s. 283) også understreker at er vanlig i analyseprosessen. Analysen begynte allerede da jeg kategoriserte de 104 vedtakene, som er beskrevet ovenfor. Jeg gjør i denne beskrivelsen kun rede for den tematiske analysen av de 24 vedtakene jeg har analysert inngående, selv om gjennomlesingen og kategoriseringen av de 104 vedtakene også var en sentral del av analyseprosessen.

I *forberedelsesfasen* skaffet jeg meg en oversikt over datamaterialet, gjennom å lese gjennom de 24 vedtakene. Jeg hadde allerede lest grovt over alle vedtakene i den innledende analysen, så denne gangen leste jeg gjennom vedtakene mer nøye, hvor jeg leste gjennom nemndas vurdering av sakene flere ganger for å få et bilde av hvordan de formulerte sine begrunnelser og hva som ble vektlagt, hvor spesielt samværsfastsettelsen var mest relevant i de fleste vedtakene. Deretter gikk jeg videre til *kodingsfasen*, som handler om å fremheve og sette ord på viktige poeng i datamaterialet vårt (Johannessen et al., 2018, s. 284). I denne fasen benyttet jeg dataprogrammet Nvivo, hvor jeg allerede hadde kategorisert vedtakene inn i

kategoriene om gjenforening. Jeg kodet dermed gjennom markeringer av ulike utsagn fra nemndas vurderinger som var relevante. Kodene jeg benyttet var blant annet barnets alder, om barnet hadde særlige sårbarheter, barnets behov for ro og stabilitet, hvilken type plassering, varighet på en eventuell plassering før omsorgsovertakelsen og ulike forhold ved foreldrene som rusbruk, psykiske helseutfordringer, manglende omsorgsferdigheter og voldsbruk. Jeg kodet også samværsutmålingen, og markerte alle utsagn fra nemnda knyttet til gjenforeningsmålsettingen i de enkelte sakene, herunder hva som krevdes for å oppnå en fremtidig gjenforening.

Jeg gikk deretter videre til *kategoriseringen*, hvor jeg sorterte kodene inn i mer overordnede kategorier for å se alle i en sammenheng (Johannessen et al., 2018, s. 294-295). Jeg endte med følgende overordnede tema: Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet, forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening, og samværsfastsettelse. Jeg så alt i sammenheng med gjenforeningsmålet, og gikk kun videre med de kodene som svarte på problemstillingen min. Den siste fasen er det Johannessen et al. (2018, s. 301) omtaler som *rapportering*, som innebærer å skrive frem temaene og deres innhold i funndelen i oppgaven. Dette følger videre av neste kapittel, hvor funnene blir nærmere beskrevet.

5.5 Kvalitet i forskningsprosessen

En avgjørende forutsetning for å komme frem til pålitelige og fruktbare forskningsresultater er at datamaterialet har god kvalitet (Grønmo, 2016, s. 237). Gjennomgående i litteraturen brukes begrepene pålitelighet, gyldighet og overførbarhet som indikatorer på kvalitetsmål i forskning, og indikerer hvordan en analyse bidrar til ny og bedre kunnskap (Tjora, 2018, s. 79). I tillegg til disse begrepene indikerer også refleksivitet og forskningsetikk god kvalitet i kvalitativ forskning (Tjora, 2018, s. 79-80). Jeg gjør på bakgrunn av dette videre rede for de nevnte begreper.

5.5.1 Etske betraktninger

Ifølge Creswell & Creswell (2023, s. 93) er en sentral del av god forskning å skrive om etiske utfordringer, da forskning innebærer å innhente data både fra og om mennesker. De mener videre at man bør ha fokus på etiske utfordringer både før begynnelsen av et

forskningsprosjekt samt gjennom datainnsamlingen og dataanalysen. Derfor er viktig å reflektere rundt hvilke etiske utfordringer gjennomføringen av min studie har medført.

Dokumentanalyse som metode kan betegnes som en ikke-påtrengende metode, da man genererer empirisk data uten å involvere deltakere (Tjora, 2021, s. 195). Jeg bruker vedtak publisert offentlig i Lovdata Pro som allerede er anonymisert. Det kan imidlertid stilles spørsmål ved om anonymiseringen er tilstrekkelig, da det ofte fremgår utfyllende informasjon om sakens faktum, samt hvilken nemnd saken er behandlet i. Jeg har derfor tatt en avveining av hvilke saksopplysninger det er nødvendig å oppgi i min masteroppgave for å kunne ivareta enkeltpersonenes integritet, samtidig som jeg inkluderer tilstrekkelig med opplysninger for å kunne belyse problemstillingen. Dokumentene inneholder sensitive opplysninger om enkeltpersoner, så det er viktig å behandle dokumentene med respekt og være transparent i forskningsprosessen (NESH, 2021, s. 19). Det er imidlertid viktig å poengtere at publisering av nemndsvedtak er godkjent av Datatilsynet, som har understreket at det ikke publiseres saker der det grunnet medieomtale kan være fare for gjenkjenning selv om vedtakene er anonymisert (NOU 2005: 9, s. 76).

Videre inneholder vedtakene fra barneverns- og helsenemnda navn på nemndleder i de enkelte sakene og i enkelte tilfeller navn på advokater for kommunen og de private parter. Prosjektet er derfor meldt inn og vurdert av Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør, et statlig forvaltningsorgan som hjelper studenter og forskere med å vurdere om forskningsprosjekt oppfyller kravene til personvern (Sikt, u.å.). Sikt vurderte at jeg hadde lovlig grunnlag til å behandle personopplysninger i prosjektet, med referansenummeret 198378 (Se vedlegg 1).

5.5.2 Gyldighet, pålitelighet, refleksivitet og overførbarhet

Gyldighet i forskning innebærer at de svarene man finner i forskningen faktisk er svar på de spørsmålene vi har forsøkt å stille (Tjora, 2018, s. 80). Ifølge Tjora (2018, s. 80-81) er det viktig at vi forholder oss bevisst til aktuelle teorier, perspektiver og tidligere forskning som er gjort innenfor tema og metoden, og vi kan styrke prosjektets gyldighet gjennom å redegjøre og tydeliggjøre for valgene vi har tatt gjennom hele forskningsprosessen. Slik inviterer vi leseren til å kunne se kritisk på forskningens relevans og gyldighet (Tjora, 2018, s. 81). Jeg har forsøkt å redegjøre grundig for alle stegene jeg har gjort i forskningsprosessen, fra

hvordan jeg har fått fram i innhenting av datamaterialet til hvordan jeg har utført utvalgsstrategien og hvordan jeg har analysert datamaterialet. Jeg har også gjort rede for det teoretiske rammeverket jeg har tatt utgangspunkt i, samt relevant forskning, lovverk og litteratur som finnes om gjenforening på barnevernsfeltet. Jeg vil dermed argumentere for at jeg har gjort flere grep for å styrke studiens gyldighet.

Pålitelighet i kvantitativ forskning refererer til om en annen forsker ville kommet frem til de samme resultatene ved bruk av de samme metodene (Thaagard, 2013, s. 202). I kvalitativ forskning utvikler imidlertid forskeren dataene i kontakt med forskningsfeltet, hvor forskeren må reflektere over hvordan dens egenskaper og posisjon har betydning for utviklingen av datamaterialet (Thaagard, 2018, s. 189). Derfor er det viktig å gjøre rede for hvordan forskerens egen posisjon kan prege forskningsprosessen, om man har spesiell kunnskap og engasjement for temaet, og hvordan disse faktorene kan ha påvirket utvalg, analyse og resultater, som kan virke styrkende, men også være en svakhet da man har med seg forutinntattheter i prosessen (Tjora, 2018, s. 83).

Et viktig begrep i denne sammenheng er *refleksivitet*. Refleksivitet referer til forskerens bevissthet om egen rolle og eget bidrag til hva som skapes og utvikles gjennom hele forskningsprosessen (Thornquist, 2018, s. 245). Det handler om å reflektere over hvordan mine tolkninger formes av mine kognitive, teoretiske, språklige, politiske og kulturelle omgivelser (Tjora, 2018, s. 85). For å gjøre forskningen refleksiv, er det sentralt å belyse vår tolkning og hva som påvirker den (Tjora, 2018, s. 85). Dette bidrar til å øke troverdigheten og gir leseren mulighet til å lese studien med et kritisk blikk. Jeg har ikke arbeidet i barnevernsfeltet, noe som kan oppleves som både en styrke og svakhet i forskningsprosessen. Jeg har opplevd min manglende erfaring fra praksisfeltet som en styrke gjennom mitt kritiske blikk, hvor jeg ikke er farget av hvordan arbeidet i tjenesten oppleves. På en annen side har det gjort at jeg har måtte lese meg mye opp på temaet. Det er imidlertid viktig å påpeke at jeg gjennom utdanningen min har utviklet en viss nærhet til feltet gjennom en praksisperiode på studiet hos barnevernstjenesten. Der utviklet jeg min interesse for endringen av praksisfeltet innenfor samvær og gjenforening som følge av EMD-dommene.

For å skape tillit og fremstå troverdig har jeg gjort rede for hvordan jeg har gjort utvalget mitt samt hvordan min forforståelse kan ha påvirket min tolkning av vedtakene. I neste kapittel gjør jeg rede for mine funn, hvor jeg forsøker å skille mellom sitatene slik de står skrevet i

vedtakene, og mine tolkninger av dem. Det er imidlertid viktig å være bevisst på at min forforståelse kan ha påvirket hvilke sitater som er blitt valgt ut (Tjora, 2018, s. 83-84). Mine tolkninger av nemndenes utsagn kan også sprike fra deres forståelse av saken og innholdet i vedtakene.

Overførbarhet handler om at resultatene innenfor rammen av studien kan være relevant i andre sammenhenger (Thaagard, 2013, s. 210-211). Thaagard (2013, s. 211) poengterer at forskeren kan argumentere for at forståelsen som er utviklet i én sammenheng kan ha gyldighet i andre sammenhenger dersom man i studien kommet frem til sentrale trekk ved et fenomen. Utvalget i studien er lite, hvor jeg også har gjort et strategisk utvalg, og jeg kan ikke argumentere for at resultatene mine kan generaliseres til å gjelde alle beslutninger som fattes av nemnda. Resultatene fra studien kan imidlertid bidra til en indikasjon for hvordan nemnda vektlegger gjenforeningsmålet i beslutninger om omsorgsovertakelse, samt bidra med å rette oppmerksomhet på tema for å fremprovosere videre forskning. En styrke er at jeg har lest gjennom alle vedtakene som dekket mine utvalgsriterier før jeg forminsket utvalget. Det har gjort at jeg har fått et godt overblikk over hvordan gjenforeningsmålet gjør seg gjeldende i alle publiserte vedtak fra 2023.

5.6 Muligheter og begrensninger ved forskningsdesignet

Når man benytter allerede eksisterende dokumenter som empirisk data er det viktig å sette dokumentene inn i en kontekst, om når, hvor og av hvem de er skrevet, samt for hvilke lesere og med hvilket formål (Tjora, 2021, s. 196). En styrke ved kvalitativ dokumentanalyse som forskningsdesign er at jeg får lese nemndledernes egne formuleringer i form av teksten de har skrevet i vedtakene. En dokumentanalyse er også tids- og kostnadseffektiv siden dokumentene man benytter allerede er produsert (Bowen, 2009, s. 31). Dette kan imidlertid også fremstå som en svakhet da dokumentene er produsert med et annet formål enn å bli forsket på, hvor vesentlig informasjon og viktige detaljer kan mangle fra dokumentene (Bowen, 2009, s. 31-32). Gjennom nemndledernes anonymisering av vedtakene kan vesentlige detaljer bli fjernet med hensyn til personvernet til partene. Vedtakene inneholder også kun en kortfattet fremstilling av saken, hvor informasjon fra forhandlingsmøtet kan være utelatt. En styrke ved forskningsdesignet er at vedtakene jeg benytter ikke blir påvirket av mine tolkninger, hvor leseren kan lese vedtakene med egne øyne, siden dokumentene ligger offentlig publisert (Bowen, 2009, s. 31). I så måte er det mulig å etterprøve studiens resultater.

Jeg har i dette kapitlet gjort rede for studiens metodevalg, forskningsdesign og vurdert studiens gyldighet, pålitelighet, refleksivitet og overførbarhet. Jeg vil videre presentere studiens funn.

Kapittel 6. Presentasjon av funn

I dette kapitlet presenterer jeg funnene fra analysen av vedtakene. Innledningsvis presenteres funnene fra den innledende analysen av vedtakene jeg begynte analyseprosessen med. Videre har jeg oppdelt funndelen i tre kategorier: «Plasseringen er langvarig, og det er lite realistisk med en gjenforening», «Plasseringen er usikker i lengde, og det er en mulighet for gjenforening» og «Plasseringen er realistisk kortvarig, og det arbeides for en gjenforening». Sorteringen bygger på den innledende analysen, og beskriver hvordan jeg har kategorisert nemndas vurderinger av gjenforeningsmålet i de enkelte vedtakene. Gjennom analysen fant jeg flere gjennomgående tema under hver kategori. Det første temaet er «hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet», hvor jeg viser til sitater der nemnda uttalte konkrete vurderinger av vedtakenes forventede varighet og gjenforeningsmålet, samt begrunnelsene bak dette. Neste tema er «forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening». Det innebærer både de forhold nemnda uttalte at måtte være endret hos foreldrene, og de krav eller forventninger nemnda stilte til barnevernstjenestens oppfølging av foreldrene for å muliggjøre en fremtidig gjenforening. Avslutningsvis presenterer jeg begrunnelsene for nemndas samværsfastsettelse knyttet til gjenforeningsmålsettingen.

6.1 Funn fra den innledende analysen

I denne delen av kapitlet beskriver jeg funnene fra den innledende analysen av de 104 vedtakene jeg startet med. Jeg fant gjennom analysen at nemnda i 15 av 104 vedtak ikke tok stilling til verken gjenforeningsmålet eller plasseringens forventede varighet. Gjenforening ble i noen av disse vedtakene nevnt i generelle ordlag under det rettslige grunnlaget i vedtaket med henvisninger til EMDs og Høyesteretts utsagn, men det forelå ingen konkrete uttalelser knyttet til om gjenforeningsmålet var oppgitt eller ikke.

Jeg fant dermed at av alle publiserte vedtak som endte i omsorgsovertakelse i 2023 ble det i 86 prosent tatt stilling til spørsmålet om tilbakeføring. I 19 av vedtakene ble plasseringen betegnet som langvarig, hvor det enten fremstod lite realistisk eller helt utelukket med en gjenforening. Videre fremstod plasseringene usikre i varighet i 61 vedtak. En gjennomgående omtale av gjenforeningsmålet i disse vedtakene var at gjenforeningsmålet ikke var oppgitt, men at det ikke var realistisk på kort sikt. Utover dette uttalte nemnda seg i liten grad om gjenforeningsmålet og begrunnelsen for hvorfor målet ikke skulle anses oppgitt. Jeg så det

derfor nødvendig å utelukke et stort antall av vedtakene i kategorien fra den mer inngående analysen. Videre fant jeg at plasseringene i 9 vedtak fremstod som realistisk kortvarige, hvor gjenforening var et tydelig uttrykt mål som nemnda understrekte i vedtakene at det skulle arbeides for. Blant alle de overgående vedtakene ble gjenforeningsspørsmålet drøftet mer inngående i kun 23 prosent av vedtakene, som utgjorde 24 vedtak. Videre i kapittelet tar jeg kun for meg de 24 vedtakene jeg har analysert grundig.

6.2 Plasseringen er langvarig, og det er lite realistisk med en gjenforening

Gjennom analysen fant jeg 19 vedtak som passet under kategorien «Plasseringen er langvarig, og det er lite realistisk med en gjenforening». Blant disse fant jeg 11 vedtak hvor gjenforeningsmålsettingen ble drøftet slik at det forelå nok materiale til å analysere vedtakene mer inngående. Se figur 6.2 for relevante kjennetegn ved vedtakene i utvalget.

Vedtak	Barnets alder	Lengde på plassering før vedtaket	Type plassering	Samværsutmåling
BVHN-2023-240-BTF	16 år	1 ½ år	Frivillig	Nullsamvær
BVHN-2023-129-BMR	5 år	1 ½ år	Frivillig	Nullsamvær
BVHN-2023-116-BIN	5 mnd.	Kort tid etter fødsel	Akutt	12 ganger
BVHN-2023-67-BTR	16 år	1 ½ år	Frivillig	Nullsamvær
BVHN-2023-68-BIN	17 år	Kort tid før omsorgsovertakelsen	Akutt	Mor: 12 ganger Far: 8 ganger
BVHN-2023-42-BTR	16 år	3 år	Frivillig på barnebolig	Ukentlige samvær
BVHN-2022-330-BTR	Under 1 år	4 måneder	Akutt	10 ganger
BVHN-2023-229-BRO	10 år	1 år og 4 mnd.	Frivillig	12 helgesamvær
BVHN-2023-164-BVT	6 mnd.	Få timer etter fødsel	Akutt	8 ganger
BVHN-2023-332-BBO	Snart 16 år	Til og fra i 7 år	Frivillig	Mor: Annenhver helg (24 ganger årlig) Far: 10 ganger
BVHN-2022-372-FOH	9 mnd.	2 mnd.	Akutt	6 ganger. Økes til 12 ganger etter ett år

Figur 6.2. Kjennetegn ved vedtak i kategori 1.

6.2.1 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet

I denne delen tar jeg for meg hva nemnda uttalte i vedtakene knyttet til gjenforeningsmålet, og hvordan nemnda begrunnet dette. Her er fire tema sentrale: tid til myndighetsalder, barnets sårbarhet, forhold ved foreldrene og varighet på plasseringen forut av omsorgsovertakelsen.

Tid til myndighetsalder

Et gjennomgående tema når nemnda tok stilling til gjenforeningsmålsettingen i denne kategorien var tiden før barna nådde myndighetsalder. Fem av elleve vedtak hvor nemnda uttalte at det var lite realistisk med en gjenforening omhandlet ungdom som var 16 og 17 år gamle når vedtaket om omsorgsovertakelse ble fattet (se figur 6.2). En fellesnevner var at nemnda begrunnet å forlate gjenforeningsmålsettingen med at deres alder tilsa at manglene ved foreldrenes omsorgsutøvelse ikke lot seg endre tilstrekkelig før ungdommene nådde myndighetsalder. Et eksempel er en sak hvor en jente på 17 år hadde vært utsatt for fysisk og psykisk vold samt opplevd konflikter mellom foreldrene over flere år:

Til tross for dette har konfliktene i familien vedvart, og nemnda legger til grunn – som både barnevernstjenesten og de private partene – at begge foreldre har en del mangler i sin omsorgsutøvelse som det ikke lar seg gjøre å endre eller kompensere for i tilstrekkelig grad i den perioden som gjenstår fram til Jente fyller 18 år. (BVHN-2023-68-BIN)

Nemnda begrunnet det videre med at jenta ikke måtte være i tvil om hvor hun skulle bo fram til hun fylte 18 år, slik at hun kunne bli stabilisert og i stand til å motta hjelp for sine utfordringer. I et annet vedtak om en jente på 16 år hvor mor hadde et aktivt rusbruk vektla nemnda følgende da de besluttet at gjenforeningsmålet ble forlatt i saken: «Jentas alder og den dype konflikten tatt i betraktning, er det grunn til å forlate gjenforeningsmålet slik at jenta ikke føler seg presset til å gjenoppta kontakten med moren» (BVHN-2023-240-BTF). Den korte tiden til barnet ble myndig ble også vektlagt av nemnda i et tredje vedtak, hvor en 16 år gammel gutt hadde omfattende hjelpebehov og snart skulle over i voksenomsorgen som krevde bistand fra barnevernet hvor en omsorgsovertakelse fram til denne overgangen ble vurdert å være til barnets beste (BVHN-2023-42-BTR).

I et annet vedtak uttalte nemnda følgende angående barnets alder: «Slik nemnda ser det, fremstår det som lite sannsynlig at en tilbakeføring av Jenta vil kunne finne sted innen hun når

myndighetsalder» (BVHN-2023-332-BBO). I dette vedtaket var jenta snart 16 år gammel, og foreldrene hadde årelange utfordringer med rus.

Barnets sårbarhet og behov for stabilitet

Et annet tema som gikk igjen i begrunnelsene for flere av vedtakene i kategorien var at barna hadde en særlig sårbarhet som tilsa at gjenforeningsmålet var lite realistisk eller burde oppgis. I et vedtak som omhandlet et prenatalt barn under ett år med foreldre med kognitive vansker uttalte nemnda følgende angående barnets særlige sårbarhet og behov for stabilitet:

Fokus bør rettes mot stabilisering og kontinuitet i barnets omsorg og dette vil gi en optimalisering av omsorgen. Barnet beskrives som svært sårbart. Selv med en spesielt tilpasset omsorg vil gutten kunne utvikle helt særskilte behov med tiden. Det vises her til blant annet prognose for prenatale barn, samt den ustabilitet han allerede har hatt. Barnet har et særskilt behov for stabilitet i sin oppvekst. Det er av vesentlig betydning at hensynet til denne stabilitet blir ivaretatt. (BVHN-2022-330-BTR)

I et annet vedtak hvor nemnda uttalte at gjenforeningsmålet ikke var oppgitt, men hvor det fremstod lite sannsynlig og ikke aktuelt å vurdere på kort sikt, uttalte nemnda at «Barnets særlige sårbarheter, fungering, og de krav som stilles til omsorgspersonene rundt barnet i dag, støtter også opp under dette» (BVHN-2022-372-FOH).

Felles for vedtakene, også der barna ikke vurderes å være særlige sårbare, ser ut til å være et hensyn til stabilitet, ro og forutsigbarhet i plasseringen av ulike årsaker.

Forhold ved foreldrene

Ulike forhold ved foreldrene ble trukket frem i samtlige vedtak i denne kategorien som begrunnelse for at målet om gjenforening var lite realistisk.

Foreldrenes lærevansker og endringspotensial

I tre vedtak var det foreldrenes lærevansker som ble vektlagt (BVHN-2022-330-BTR, BVHN-2023-116-BIN, BVHN-2022-372-FOH). I et av disse vedtakene begrunnet flertallet av nemnda å forlate gjenforeningsmålsettingen med flere forhold hos foreldrene: «foreldrenes fungering med hensyn til kognitiv kapasitet, psykiske vansker og traumatiserende erfaringer, deres alder og respons på hjelpetiltak» (BVHN-2022-330-BTR). De begrunnet det videre slik:

Begrensningene er blant annet knyttet til å forstå, lære, ta til seg veiledning, generalisere innhold i veiledningen, og vise fleksibilitet i møte med gutten.

Veiledningen har vært konkret, gjentatt, og har ikke fungert tilfredsstillende for barnet. Selv svært grunnleggende ferdigheter i håndtering av barnet som hodestøtte, måltid, tilpasset stimulering i omsorgssituasjoner ble i begrenset grad styrket og opprettholdt ved veiledning [...]. (BVHN-2022-330-BTR)

Nemnda vektla videre at foreldrenes potensial for endring ble vurdert svært begrenset i de nærmeste årene, sett hen til deres alder (nærmere 39 år gamle), omfattende funksjonsvansker sammenholdt med å gi adekvat omsorg. Det fremkom også at begge foreldrene gjennom utredninger hadde vist store kognitive avvik knyttet til å ta til seg læring og veiledning, samt et opphold på familieinstitusjon som viste store funksjonsbegrensninger i det å ivareta barnet. Mindretallet av nemnda mente imidlertid at det var for tidlig og ikke forelå tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å fastslå at gjenforeningsmålet var forlatt, men de mente derimot at en gjenforening på kort sikt var usannsynlig.

Et annet vedtak hvor foreldrenes lærevansker ble vektlagt var der foreldrene hadde store utfordringer med innlæring, innsikt og forståelse for gutten (BVHN-2023-116-BIN). Nemnda vektla at «begge foreldrene framstår som vennlige og samarbeidsvillige, men har utfordringer i den grad at det ikke vil være realistisk med en gjenforening, heller ikke på sikt». Videre begrunnet nemnda det slik:

Slik nemnda ser det viser bevisførselen at begge foreldrene har utfordringer på alle livets arenaer og særlig gjelder dette for mor. Nemnda er kommet til at det er urealistisk at foreldrene skal kunne ivareta Gutt, også på sikt. Nemnda mener derfor at det i denne saken foreligger slike sterke og spesielle grunner som tilsier at gjenforening vil være lite aktuelt i denne saken [...]. (BVHN-2023-116-BIN).

Det siste vedtaket knyttet til foreldrenes lærevansker var der foreldrene hadde manglende intuitive omsorgsevner og lettere psykisk utviklingshemming og hadde utsatt gutten for ustabil og uforutsigbar omsorg (BVHN-2022-372-FOH). Nemnda vektla også her deres endringspotensial når de uttalte at gjenforeningsmålet ikke var oppgitt, men at det fremstod lite sannsynlig og ikke aktuelt å vurdere på kort sikt. De begrunnet det slik:

Det vises her til bevisførselen om foreldrenes generelle sårbarheter, og kognitive kapasiteter, særlig hos far men også hos mor. Dette innebærer at deres potensiale for utvikling av omsorgsevner og omsorgsferdigheter er begrenset. Barnets særlige sårbarheter, fungering, og de krav som stilles til omsorgspersonene rundt barnet i dag, støtter også opp under dette. Nemndas flertall kan ikke se at det er sannsynlig at foreldrene vil kunne utvikle sine omsorgsferdigheter og omsorgskapasitet innen en kortere tidshorison, og mener at det i beste fall vil gå flere år før gjenforening kan bli aktuelt. (BVHN-2022-372-FOH)

Disse tre vedtakene omhandlet alle barn som var under ett år gamle. I tre av fire vedtak hvor nemnda oppga gjenforeningsmålet eller så det som lite realistisk for barn under ett år, dreide det seg om foreldre med kognitive utfordringer eller lærevansker. Jeg fant at særlig deres endringspotensial ble vektlagt i denne sammenheng, og nemnda uttalte i flere tilfeller at det ikke var sannsynlig at de kunne utvikle sine omsorgsferdigheter i løpet av barnets oppvekst.

Andre forhold ved foreldrene

I to av vedtakene ble forholdene ved foreldrene knyttet til langvarig rusbruk, som sannsynliggjorde at plasseringen ville vare over lengre tid. I et vedtak om en jente på snart 16 år uttalte nemnda, som nevnt tidligere, at det fremstod lite sannsynlig at en tilbakeføring kunne finne sted innen hun nådde myndighetsalder, og begrunnet vurderingen slik: «Ved denne vurderingen har nemnda lagt vekt på foreldrenes årelange utfordringer med rus, og ingen av dem så langt har klart å bli rusfrie. Det er etter nemndas oppfatning svært viktig at Jenta ikke eksponeres ytterligere for foreldrenes rus» (BVHN-2023-332-BBO).

Det andre vedtaket hvor rus var et tema var om en seks måneder gammel jente hvor mor hadde utfordringer med rus og psykisk helse. Mor ønsket en oppvekstplassering av jenta, og nemnda vektla dette sammen med hennes problematiske forhold til rus og psykiske helseutfordringer:

Nemnda tek ved samværsfastsetjinga utgangspunkt i mors ønskje om at plasseringa av Jente skal vere ei oppvekstplassering, og at samvær no ikkje skal fastsetjast med tanke på tilbakeføring [...]. Mors problematiske forhold til rus, samt hennar psykiske helseutfordringar, gjer uansett at det er sannsynleggjort at omsorgsovertakinga må vare over lenger tid. (BVHN-2023-164-BVT)

Varighet på plasseringen forut av omsorgsovertakelsen

Alle barna i kategorien var plassert utenfor hjemmet forut av nemndas vedtak om omsorgsovertakelse (se figur 6.2). Det eneste vedtaket hvor det ble brukt som begrunnelse for å forlate gjenforeningsmålet var angående en 16 år gammel gutt med omfattende hjelpebehov som hadde bodd på barnebolig de siste tre årene før omsorgsovertakelsen. Nemnda vektla at han hadde vært plassert i lang tid og at plasseringen ville vedvare, i tillegg til behovet for stabilitet og forutsigbarhet:

Det er enighet om at Gutt vil behøve hjelp fra det offentlige i sin levetid. Han har vært frivillig plassert i lang tid allerede, og det legges til grunn at plasseringen vil vedvare. I slike tilfeller er det hensiktsmessig og til barnets beste med en stabil og forutsigbar omsorgssituasjon. (BVHN-2023-42-BTR)

6.2.2 Forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening

I flere av vedtakene nevnte nemnda hva som krevdes av barnevernstjenesten og foreldrene for at en gjenforening skulle være mulig i fremtiden. Det innebærer blant annet forhold hos foreldrene som må endres og ulike tiltak barnevernstjenesten bør sette inn for å muliggjøre en fremtidig gjenforening.

I et vedtak hvor foreldrene hadde lettere psykisk utviklingshemming og manglende intuitive omsorgsevner uttalte nemnda at de måtte utvikle sine omsorgsferdigheter og omsorgskapasitet, men at det i beste fall ville gå flere år før gjenforening kunne bli aktuelt (BVHN-2022-372-FOH).

Forutsetninger hos foreldrene for gjenforening nevnes også i et annet vedtak, hvor det forelå et markant avvik mellom det jenta hadde behov for av emosjonell og praktisk omsorg og det mor evnet å gi henne (BVHN-2023-229-BRO). Det kom fram at mor ønsket spesifikk kursing og veiledning for å få økt kompetanse på hvordan jentas diagnose påvirket henne og hvordan hun burde møte hennes behov, og nemnda uttalte følgende: «Det er positivt at mor ønsker dette, idet økt kompetanse på det området er en av flere helt nødvendige forutsetninger for i det hele tatt å bli vurdert som en god nok omsorgsperson for jente på et senere tidspunkt». Nemnda utdypet forutsetningene for gjenforening videre slik:

Ingen av partene har tatt til orde for å oppgi målet om gjenforening mellom mor og jente, og nemnda finner heller ikke grunn til å oppgi dette av eget tiltak. Selv om det ikke fremstår realistisk med en tilbakeføring til mor på verken kort eller lang sikt slik situasjonen er i dag, kan dette endre seg. Det er imidlertid vanskelig å se for seg at det vil skje uten at mors fungering øker betraktelig. Hun må blant annet vise bedre forståelse for hvordan hun som omsorgsperson har påvirket og fortsatt påvirker jente. Hun må også tilegne seg mer kunnskap om hvordan hun kan ivareta jentes behov, og vise at hun evner å omsette kunnskapen i praksis. Barnevernstjenesten må derfor på denne bakgrunn ha tilbakeføring som overordnet målsetting. (BVHN-2023-229-BRO)

Nemnda spesifiserte videre at barnevernstjenesten måtte kontakte mor: «Avslutningsvis minnes det om at barnevernstjenesten kort tid etter at dette vedtaket foreligger må kontakte

mor og gi henne tilbud om veiledning og oppfølging, jf. barnevernsloven § 8-3 andre ledd» (BVHN-2023-229-BRO). Nemnda uttalte også at barnevernstjenesten som en del av oppfølgingen også måtte formidle kontakt med øvrige hjelpeinstanser dersom mor ønsket det. Dette fremgår i generelle ordlag av mange vedtak, men i dette vedtaket understrekte nemnda at det var spesielt viktig. Nemnda poengterte barnevernstjenestens oppfølgingsansvar også i de vedtakene der gjenforening var utelukket, som et ledd i å gjøre samværene gode og utviklingsfremmende gjennom veiledning og bistand, men de vil ikke bli gjort nærmere rede for.

6.2.3 Samværsfastsettelse

Nemndas samværsfastsettelse er en sentral del av gjenforeningsmålsettingen, og jeg fant at gjenforeningsmålet i flere vedtak ble vektlagt i den konkrete samværvurderingen. Hensikten med å se på samværsfastsettelsen i vedtakene er å undersøke hvordan mål om gjenforening påvirker vurderingen. Se figur 6.2 for oversikt over samværsfordelingen i vedtakene.

I tre av vedtakene hvor nemnda mente at gjenforening var utelukket, fastsatte nemnda at det ikke skulle være samvær mellom barna og foreldrene (se figur 6.2). I et av vedtakene hvor far satt i fengsel fordi han hadde drept mor, uttalte nemnda at det forelå «slike sterke og spesielle grunner som tilsier at det nå og ei tid framover, ikke skal fastsettes samvær mellom far og Gutt» (BVHN-2023-129-BMR). De begrunnet dette blant annet med at gutten var sårbar og trengte forutsigbarhet og trygghet i fosterhjemmet. Nemnda vektla videre at guttens tålegrense ikke var høy slik situasjonen var da og en tid framover, hvor samvær med far sannsynligvis ville medføre en for stor utfordring for guttens stabilitet i hverdagen. Nemnda trakk imidlertid fram guttens ønsker knyttet til fremtidige samvær: «Dersom Gutt selv uttrykker at han ønsker å møte far, må han få gis muligheten til dette, i tråd med at hans forståelse øker for hva som har skjedd og han tydeligere evner å uttrykke et ønske [...]» (BVHN-2023-129-BMR).

I et annet vedtak hvor nemnda fastsatte nullsamvær vektla de at samværene med stor sannsynlighet ikke ville bli fulgt opp fra fars side, da far hadde uteblitt fra tidligere fastsatte samvær:

Dermed vil en fastsatt samværsordning være egnet til stadig å påminne barnet om at far ikke vil møte han. Fars uteblivelser fra fastsatte samvær vil kunne blåse liv i guttens frustrasjoner over fars avvisning og manglende evne til å følge opp. En fastsatt

samværsordning vil på denne bakgrunn utgjøre en urimelig belastning for gutten. Fars fungering, manglende initiativ og oppfølging, samt guttens motvilje imot samvær utgjør samlet slike sterke og spesielle grunner som kreves for å fastsette et nullsamvær. (BVHN-2023-67-BTR)

Nemnda poengterte imidlertid at dersom far stabiliserte egen tilværelse og ønsket å ha kontakt med sønnen, kunne møtes uavhengig av en samværsordning, forutsatt at gutten ville medvirke. Nemnda vektla i stor grad guttens ønske om å ikke ha samvær.

Nemnda besluttet i et tredje vedtak at det forelå «sterke og spesielle grunner som gjør at samvær ikke bør fastsettes» (BVHN-2023-240-BTF). Nemnda vektla jentas ønske om å ikke treffe sin mor, som nemnda oppfattet som et bevisst og gjennomtenkt valg. De begrunnet det videre med at det «å fastsette et minstesamvær som hun likevel vil takke nei til, oppfattes som et utilbørlig press mot henne».

Så langt har Jenta hatt nokså beskjeden innflytelse over eget liv, og nemnda ser det som viktig at man bekrefter hennes rett til å skjerme seg fra personer hun ikke ønsker å ha kontakt med, selv om de er i aller nærmeste familie. For å markere at nemnda ikke nekter samvær, vil nemnda i slutningen uttrykke det slik at samvær «fastsettes ikke». (BVHN-2023-240-BTF)

Knyttet til gjenforeningsmålsettingen uttalte nemnda at «det kan være skadelig å føle ansvar for å opprettholde kontakt med noen som har utsatt en for alvorlige belastninger».

Det besluttet ukentlige samvær i ett vedtak mellom barn og forelder (BVHN-2023-42-BTR). Vedtaket omhandler en 16 år gammel gutt som bodde på barnebolig og hadde omfattende hjelpebehov, hvor gjenforeningsmålet var oppgitt. Nemnda vektla i samværsfastsettelsen at familiær kontakt var viktig for gutten og at han søkte kontakt. Det hadde forut av omsorgsovertakelsen vært gjennomført ukentlige samvær mellom far og gutten hvor gutten ikke hadde hatt noen reaksjoner i etterkant.

I ett vedtak hvor plasseringen var antatt langvarig ble det fastsatt seks samvær i året mellom foreldrene og barnet, men omfanget skulle øke til 12 ganger i året når det hadde gått ett år fra omsorgsvedtakets dato (BVHN-2023-229-BRO). Samværsfastsettelse knyttet til gjenforening uttalte nemnda følgende:

Flertallet vil til dette vises til at det å ha samvær representerer en egeninteresse for Gutt og foreldrene, og barnevernstjeneste har plikt til å arbeide med å sørge for gode

samvær. Når målet om gjenforening ikke er oppgitt er dette arbeidet særdeles viktig. (BVHN-2023-229-BRO)

Det ble fastsatt 10 samvær i året i ett vedtak mellom foreldrene og barnet (BVHN-2022-330-BTR). Da nemnda tok stilling til samværsomfanget poengterte de at «Nemnda mener at samværsomfanget ikke alene skal styres av hvordan man vurderer målsettingen om gjenforening [...]», hvor de gjenga store utdrag fra en Høyesterettsdom (HR-2020-661-S, avsnitt 145, jf. HR. 2021-474-A). Nemndas flertall besluttet at gjenforeningsmålet var oppgitt i saken. Dette ble vektlagt i samværsfastsettelsen sammen med guttens manglende tilknytning til foreldre grunnet hans unge alder ved plassering, samt at foreldrene var lite veiledningsbare med noe lav fungering som gjorde at omsorgstilbudet deres ikke var i tråd med hva gutten hadde behov for, også ved samvær (BVHN-2022-330-BTR). Nemnda kom fram til at et samværsomfanget kunne legge til rette for å styrke relasjonen til foreldrene.

I tre av vedtakene utmålte nemnda 12 samvær i året med barn og foreldre (BVHN-2023-113306-BIN; BVHN-2023-68-BIN; BVHN-2023-229-BRO). I et av vedtakene begrunnet nemnda omfanget slik: «Med dette samværsomfanget vil en balansere både kontakten og relasjonen til foreldrene, samtidig som Gutt får ro og stabilitet til å knytte seg til et nytt fosterhjem» (BVHN-2023-116-BIN). I annet vedtak med en 10 år gammel jente ble hennes eget ønske vektlagt, hvor nemnda var i tvil om 12 helgesamvær i året ville utsette jenta for en urimelig belastning basert på hennes særlige sårbarheter, men la likevel stor vekt på jentas eget ønske om mye samvær og at mor var viktig for henne (BVHN-2023-229-BRO).

Barnets eget ønske ble også tillagt vekt i det tredje vedtaket med 12 samvær mellom en jente på 17 år og mor. Nemnda uttalte at grunnet hennes alder måtte det forventes at hun selv ville bidra til å regulere det faktiske omfanget av samvær (BVHN-2023-68-BIN). De uttalte videre at: «Det er imidlertid viktig å understreke at Jentes ønsker må veie svært tungt når hun har fylt 17 år, og at partene må legge stor vekt på hennes vurderinger både hva angår hyppighet og varighet av samvær (BVHN-2023-68-BIN).

6.2.5 Oppsummering

Funnene mine fra kategorien med vedtak hvor nemnda uttrykker at gjenforening er lite realistisk og hvor plasseringen vil være langvarig viser at alderen på barna ble vektlagt i en stor andel av vedtakene hvor barna var ungdommer nær myndighetsalder. Nemnda vektla

også i flere vedtak barnas særlige sårbarheter og særlige behov for ro, stabilitet og forutsigbarhet når de uttalte at gjenforening var lite realistisk. Et annet sentralt funn er at i tre av fire vedtak der gjenforeningsmålet ble oppgitt for barn under ett år, hadde foreldrene lærevansker og manglende intuitive omsorgsevner som ble knyttet til deres begrensede potensial for å endre forholdene som var årsaken til omsorgsovertakelsen. Et annet funn er at nemnda uttalte i et av vedtakene at selv om det ikke fremstår realistisk med en gjenforening på verken kort eller lang sikt, må barnevernstjenesten likevel ha gjenforening som overordnet målsetting da forholdene hos foreldrene kan endre seg. Knyttet til barnevernstjenesten oppfølgingsansvar for foreldrene etter omsorgsovertakelse, uttalte nemnda i noen vedtak at barnevernstjenesten måtte gi foreldrene tilbud om veiledning og oppfølging. Forutsetninger hos foreldrene for gjenforening ble sentrert rundt blant annet rusbehandling, motivasjon, bedre omsorgsferdigheter og økt forståelse for egen påvirkning på barnet. I samværsfastsettelsen ble hensyn som barnas ønsker, barnas behov for ro og stabilitet og oppgitte gjenforeningsmål vektlagt.

6.3 Plasseringen er usikker i lengde, og det er en mulighet for gjenforening

Gjennom analysen fant jeg at 61 vedtak passet under kategorien «Plasseringen er usikker i lengde, og det er en mulighet for gjenforening». Blant disse fant jeg kun syv vedtak hvor gjenforeningsmålet ble drøftet slik at det forelå nok materiale til å analysere vedtakene mer inngående. Jeg fant imidlertid ikke noen fremtredende trekk ved vedtakene der nemnda drøftet gjenforeningsmålet grundig, men det er likevel interessant å studere disse syv da de i så stor grad skiller seg ut knyttet til gjenforeningsmålet fra de resterende vedtakene. Se figur 6.3 for oversikt over viktige kjennetegn ved vedtakene. Det var ingen babyer eller ungdommer blant de syv vedtakene. I fire av sakene var årsaken til omsorgsovertakelsen vold enten mot barna eller mellom foreldrene, to var grunnet psykiske helseutfordringer hos foreldrene og én var manglende foreldreferdigheter.

Vedtak	Barnets alder	Lengde på plassering før vedtaket	Type plassering	Samværsutmåling
BVHN-2023-251-BAG	11 år	1 ½ år	Frivillig	Annenhver helg
BVHN-2023-207-BNO	9 og 11 år	Har ikke vært plassert før		24 ganger årlig
BVHN-2023-41-BVT	7 år	2 ½ år	Frivillig	Far: Annenhver helg Mor: 6 ganger i året
BVHN-2022-352-FHS	6 år	1 år	Frivillig hos familie	Mor: 12 ganger Far: 12 ganger
BVHN-2023-227-BOO	5 år	3 måneder	Akutt plassert	Skal behandles i egen sak
BVHN-2022-377-FOA	11 år	2 år	Frivillig	Hver tredje uke
BVHN-2022-375-FOA	11 år	3 måneder	Akutt plassert	Mor: 7 ganger Far: 4 ganger

Figur 6.3. Kjennetegn ved vedtak i kategori 2.

6.3.1 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet

Barnets sårbarhet og behov for stabilitet

Nemnda uttalte i seks av syv vedtak i kategorien at barna hadde særlige sårbarheter ved seg. I ett vedtak uttalte nemnda at plasseringens varighet var avhengig «særlig av hvordan barnas situasjon og behov utvikler seg etter omsorgsovertakelsen» (BVHN-2023-207-BNO). I et annet vedtak uttalte nemnda at de ved samværsfastsettelsen tok utgangspunkt i at tilbakeføringsmålet ikke var oppgitt, men at tilbakeføring ikke var sannsynlig i nær fremtid, og begrunnet det slik:

Dette på bakgrunn av dei omsorgsbehov Gut har i dag, og som han mest sannsynleg vil ha heile barndommen, samt at nemnda meiner det er stor usikkerheit om far vil kunne kome i ein situasjon der hans omsorgskompetanse vil bli god nok til å ta i vare Gut tilstrekkeleg. Nemnda meiner trygghet, stabilitet og forutsigbarheit kring omsorgssituasjonen er sentralt for at Gut skal kunne få ei best mogleg utvikling, og difor er meiner nemnda ein må vere tydeleg ovanfor Gut at plasseringa i fosterheimen skal vare over lengre tid. (BVHN-2023-41-BVT)

Det fremkom av et annet vedtak at barnet hadde omfattende særskilte behov for trygg, forutsigbar og god omsorg (BVHN-2022-352-FHS). Nemnda uttalte at de vurderte det var mest nærliggende at far kunne komme i posisjon til å ha omsorgen for barnet, og begrunnet

det i at mor var tydelig på at hun ikke kunne klare å ivareta sønnen ut fra de behov han hadde, som nemnda vurderte at ikke vil endre seg med tiden.

Nemnda vil likevel bemerke at det pr i dag fremstår lite realistisk at far i nærmeste framtid kan overta omsorgen for sønnen. Til det er avstanden mellom det far kan tilby og det sønnen behøver for stor. Nemnda vil imidlertid ikke utelukke at denne avstanden kan bygges ned med tiden. (BVHN-2022-352-FHS)

Et slikt omfattende særskilt omsorgsbehov hos barnet gjorde seg også gjeldende i et annet vedtak, hvor årsaken til omsorgsovertakelsen var at mor ikke klarte å ivareta barnets særskilte behov (BVHN-2022-377-FOA). Nemnda vurderte at barnet trengte spesiell oppfølging på flere områder og var i behov for stabilitet og omfattende miljøterapeutisk arbeid over lengre tid for å hindre skjevutvikling.

Varighet på plasseringen forut av omsorgsovertakelsen

Alle barna i kategorien var plassert utenfor hjemmet forut av vedtaket om omsorgsovertakelse, men det ble kun vektlagt i ett av vedtakene knyttet til gjenforeningsmålsettingen. I det vedtaket begrunnet nemnda i beslutningen om omsorgsovertakelse fremfor en videre plassering som et frivillig hjelpetiltak at det i større grad ville sikre jenta en trygg og stabil omsorgsbasis. De begrunnet det slik: «Nemnda har vektlagt at [jente] allerede har bodd utenfor hjemmet i 1 år og 5 måneder, og at noen snarlig tilbakeføring til hjemmet virker lite sannsynlig» (BVHN-2023-251-BAG). I tillegg til varigheten på den frivillige plasseringen forut av omsorgsovertakelsen, vektla nemnda at jenta hadde et «særskilt behov for trygghet og stabilitet fremover, både på grunn av hennes særlige omsorgsbehov, og på grunn av de belastningene hun nå opplever som følge av relasjonsbruddet med beredskapsmor».

Forhold ved foreldrene

I alle syv vedtakene i kategorien ble ulike forhold ved foreldrene vektlagt når nemnda tok stilling til omsorgsovertakelsens forventede varighet. Psykiske helseutfordringer ble vektlagt i et av vedtakene, hvor nemnda vektla at nødvendig behandling for mor ville kreve et lengre tidsperspektiv på plasseringens varighet (BVHN-2023-251-BAG). I to vedtak hadde barna blitt utsatt for oppdragervold, hvor foreldrene ikke hadde avlært bruken av oppdragervold, som ville kreve et lengre tidsperspektiv å endre før tilbakeføring kunne bli aktuelt (BVHN-2023-227-BOO; BVHN-2022-377-FOA). Nemnda la til grunn i et annet vedtak hvor gutten

hadde blitt utsatt for vold og store konflikter mellom foreldrene, at omsorgsovertakelsen ikke var endelig og at det på vedtakstidspunktet var for tidlig å konkludere med om plasseringen ble langvarig. «Det kan slik nemnda ser det ikke utelukkes at begge foreldrene på et senere tidspunkt kan komme i posisjon til å kreve tilbakeføring» (BVHN-2022-375-FOA).

6.3.2 Forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse med sikte på gjenforening

Nemnda nevnte i flere av vedtakene ulike endringer hos foreldrene som måtte foreligge for at det kunne bli aktuelt med en gjenforening. I saken ovenfor var det kun mor som var i rettslig posisjon til å kreve tilbakeføring (BVHN-2022-375-FOA). Knyttet til tilbakeføring uttalte nemnda at de fant det vanskelig å si når det kunne bli aktuelt, da det var «mye som må endres dersom mor skal bli i stand til å ivareta [gutt] sine omsorgsbehov» (BVHN-2022-375-FOA).

De utdypet dette slik:

Hun har behov for å arbeide med egne utfordringer, og få veiledning på hvordan hun skal møte [gutt] sine emosjonelle behov. I første rekke er det avgjørende å få påbegynt en prosess for å reparere relasjonen mellom mor og [gutt]. Så lenge mor ennå ikke har erkjent at [gutt] oppfatter at hun har utsatt han for vold, så legger nemnda til grunn at dette er en prosess som vil ta tid. En tilbakeføring til mor ligger derfor et stykke fram i tid. (BVHN-2022-375-FOA)

I to av vedtakene listet nemnda opp forhold som måtte følges opp og forbedres for å at foreldrene skulle kunne klare omsorgen for barna (BVHN-2023-227-BOO; BVHN-2022-377-FOA). Innsatsområdene i ett av vedtakene lyder som følger:

- å få kartlagt og vurdert behovet for oppfølging av egen psykisk helse.
- å lære seg norsk, som vil være viktig for den personlige kontakten med [gutt] (som har mistet mesteparten av morsmålet), og klare et samarbeid med skole og hjelpeinstanser.
- å vinne mer erfaring og kunnskap i forhold til å tilpasse seg en hverdag i det norske samfunnet og etter «norske standarder», samt forstå hvilke forventninger systemet har til foreldrene.
- å fortsette å ta imot veiledning ved samvær for å styrke emosjonell omsorgskompetanse.
- å gjennomføre et reparasjonsarbeid for å gjenvinne tillit og trygghet i relasjonen til [gutt], som har vært utsatt for fysiske krenkelser/oppdragervold. (BVHN-2022-377-FOA)

Forholdene som måtte forbedres var tilnærmet identiske i de to vedtakene, utenom punktet i sitatet over om å vinne mer erfaring og kunnskap i forhold til å tilpasse seg en hverdag i det

norske samfunnet, som kun kom fram i overgående vedtak. I det andre vedtaket trakk imidlertid nemnda fram at mor ikke hadde avlært bruk av oppdragervold, og at hennes kulturbakgrunn og normer knyttet til barneoppdragelse var vesentlig annerledes enn den norske, noe som ville kreve et lengre tidsperspektiv for å få integrert en endring (BVHN-2023-227-BOO). Nemnda poengterte at listen med forholdene som måtte følges opp og forbedres tok utgangspunkt i den sakkyndige i saken sine vurderinger av viktige innsatsområder.

Krav til endring hos foreldre viser seg også i et annet vedtak hvor mor hadde utfordringer med sin psykiske helse: «I tillegg til stabilisering og behandling av egen helse, har mor behov for å styrke sin evne til å se og møte [jente]s behov, både emosjonelt og praktisk» (BVHN-2023-251-BAG). Nemnda begrunnet tidsperspektivet i saken med mors manglende fremgang:

En ev. hjemflytting ligger fortsatt minst ett til to år frem i tid. Det er heller ikke usannsynlig at mor vil trenge lenger tid enn dette, før hun kan klare å gi [jente] forsvarlig omsorg. Høsten 2023 har vært en vanskelig periode for mor, og nemnda kan ikke se at det har vært særlig fremgang i forhold til de manglene som begrunner omsorgsovertakelsen. (BVHN-2023-251-BAG)

Barnevernstjenestens oppfølgingsansvar for foreldre etter omsorgsovertakelsen gjorde seg også gjeldende i flere av vedtakene i kategorien hvor plasseringene var av usikker lengde.

Et vedtak hvor barnevernstjenestens oppfølgingsansvar ble poengtert var et vedtak som omhandlet to søsken hvor foreldrene hadde fysiske og psykiske helseutfordringer. Nemnda utelukket ikke en tilbakeføring av barna, men de uttalte følgende: «Det er foreløpig usikkert hvor langvarig en plassering av [Gutt] og [Jente] sannsynligvis vil bli. Dette avhenger både av mors helsesituasjon, og særlig av hvordan barnas situasjon og behov utvikler seg etter omsorgsovertakelsen» (BVHN-2023-207-BNO). I begrunnelsen for samværsfastsettelsen poengterte nemnda at barnevernstjenesten burde sørge for evaluering av samværene og tilby veiledning, for å muliggjøre en tilbakeføring:

Nemnda vil også understreke at barneverntjenesten – utenom selve samværene – bør sørge for å evaluere samværene sammen med foreldrene, og tilby veiledning for å bidra til at kvaliteten på samværene blir god. Dette vil også være med på å styrke foreldrenes omsorgskompetanse og muliggjøre en tilbakeføring av barna. (BVHN-2023-207-BNO)

I et annet vedtak understreket nemnda barnevernstjenestens oppfølgingsplikt knyttet til samværsomfanget i saken: «Loven pålegger barneverntjenesten å vurdere endring «med jevne mellomrom»; i denne saken vil nemnda peke på at det ikke må gå unødige tid før denne vurderingen foretas» (BVHN-2022-377-FOA). Gutten i saken hadde samvær med mor og søsken samtidig, og nemnda uttalte følgende knyttet til ordningen:

Det er etter nemndas syn åpenbart behov for å vurdere om det i tillegg bør fastsettes separate samvær med mor. Det er vanskelig å se hvordan barneverntjenestens plikt til å opprettholde og styrke båndene til mor kan oppfylles med en «familiemodell» hvor [gutt] bruker en vesentlig del av tiden til kontakt med søsken. (BVHN-2022-377-FOA)

Nemnda fastsatte imidlertid ikke separate samvær på vedtakstidspunktet, men poengterte at de antok at separate samvær burde bli vurdert av barnevernstjenesten når det ble mer ro rundt plasseringen og gutten hadde fått tid til å falle på plass.

6.3.4 Samværsfastsettelse

Se 6.3 for oversikt over samværsutmålingen i de enkelte vedtakene.

I et vedtak besluttet nemnda 24 årlige helgesamvær mellom far og gutten, og 6 dagssamvær i året med mor (BVHN-2023-41-BVT). Nemnda poengterte at barnevernstjenesten måtte gjøre gode vurderinger av hvordan den omfattende samværsordningen fungerte for gutten framover, og om samværsomfanget hindret formålet med omsorgsovertakelsen, som var å gi gutten en stabil og trygg omsorgsbasis i fosterhjemmet for en positiv utvikling. I denne saken var ikke gjenforeningsmålet oppgitt, men nemnda mente det ikke var sannsynlig i nær framtid. Det ser dermed ut til at samværsfastsettelsen bygger på hensyn til guttens egne ønsker og å gi far og sønn positive opplevelser og erfaringer sammen, i tillegg til gjenforeningsmålet.

I et annet vedtak besluttet også nemnda at det skulle være 24 årlige helgesamvær mellom mor og jenta, og de tok ved samværsfastsettelse utgangspunkt i at gjenforeningsmålsettingen lå fast (BVHN-2023-251-BAG). Ved begrunnelsen for samværsomfanget uttalte nemnda følgende:

Samvær har en viktig funksjon for å legge til rette for gjenforening. Samvær er også viktig for å ivareta hensynet til familiebandene, uavhengig av om det på sikt blir gjenforening eller ikke. Det er også et viktig moment at [jente] gjennom samvær kan

få kjennskap til sin kulturelle og religiøse bakgrunn. Disse momentene taler for å videreføre den relativt omfattende samværsordningen som har vært praktisert, selv om både mor og [jente] har det vanskelig nå. BVHN-2023-251-BAG

At gjenforeningsmålet lå fast ble også vektlagt i et annet vedtak, hvor nemnda utmålte 12 samvær i året til hver av foreldrene med gutten, hvor de uttalte at «samværet må derfor settes på et nivå som opprettholder en god nok relasjon mellom Gutt og foreldrene som gjør gjenforening mulig» (BVHN-2022-352-FHS). Kravet til samværenes hyppighet, lengde og kvalitet ble også vektlagt i et vedtak hvor omfanget ble satt til samvær hver tredje uke, med formål om å opprettholde og utvikle båndene for å muliggjøre en gjenforening (BVHN-2022-377-FOA).

6.3.5 Oppsummering

Et hovedfunn fra kategorien hvor nemnda uttalte at det var en mulighet for gjenforening og hvor plasseringen var usikker i lengde, er at barnas særlige sårbarheter og behov for stabilitet og ro i fosterhjems plasseringen var et sentralt hensyn i nemndas vurdering av gjenforeningsmålsettingen. To av barna hadde også omfattende særskilte behov som krevde forutsigbar og stabil omsorg for å hindre skjevutvikling, og gjenforening var dermed lite realistisk på kort sikt. I tre av vedtakene var barna blitt utsatt for vold i hjemmet, som krevde et endringsarbeid for å avlære bruken av oppdragervold, og som dermed ville kreve et lengre tidsperspektiv for å endre. Et annet funn er at nemnda i flere vedtak viste til konkrete innsatsområder som måtte følges opp og forbedres for at foreldrene skulle kunne ha omsorgen for barna, herunder både krav til foreldrene, men også krav til barnevernstjenestens oppfølging av dem. Knyttet til samværsfastsettelsen som et ledd i gjenforeningsprosessen vektla nemnda blant annet barnas ønsker, styrking av båndene og opprettholdelsen av relasjonen mellom barn og foreldre, samt barnas behov for kjennskap til sin kulturelle og religiøse bakgrunn.

6.4 Plasseringen er realistisk kortvarig, og det arbeides for en gjenforening

Gjennom analysen fant jeg ni vedtak hvor «Plasseringen er realistisk kortvarig, og det arbeides for en gjenforening». Av disse var det seks vedtak som hadde konkrete drøftinger og begrunnelser knyttet til plasseringens forventede varighet og gjenforeningsmålsettingens status. Vedtakene i kategorien har ulik antatt varighet for plasseringen, men de passer alle

likevel under denne kategorien da gjenforening var et tydelig uttrykt mål som nemnda understrekte i vedtakene at det skulle arbeides for.

Vedtak	Barnets alder	Lengde på plassering før vedtaket	Type plassering	Samværsutmåling
BVHN-2023-166-BVE	12/13 år	Har ikke vært plassert før		Far: 12 helgesamvær Mor: 12 helgesamvær
BVHN-2023-226-BOS	5 og 5 år	6 mnd.	Frivillig	Mor: Barn 1: 12 ganger. Barn 2: 8 ganger. Far: 8 ganger med hvert av barna
BVHN-2023-115-BTR	9 og 11 år	Har ikke vært plassert før		Mor: 8 ganger med yngste, 4 med eldste. Far: 8 ganger med eldste, 4 med yngste
BVHN-2023-132-BOO	16 år	6 mnd.	Institusjon	Annenhver uke
BVHN-2023-61-BTR	6 år	Har ikke vært plassert før		Mor: 12 ganger Far: 8 ganger
BVHN-2022-312-FTR	5 og 8 år	3 mnd.	Akutt plassert	Annenhver uke

Figur 6.4. Kjennetegn ved vedtak i kategori 3.

6.4.1 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet

Barnets sårbarhet og hensynet til stabilitet

Gjennom analysen fant jeg at barna i fire vedtak ble vurdert å ha særlige omsorgsbehov. I flere av vedtakene vektla nemnda at om gjenforening kunne bli aktuelt ville avhenge av barnas utvikling, og at det var viktig med hyppige evalueringer av barnas utvikling i fosterhjemmet (BVHN-2023-226-BOS; BVHN-2023-115-BTR). Sitatet under eksemplifiserer dette, hvor nemnda også bemerket at særlig far hadde forutsetninger for å kunne gi barna adekvat omsorg en gang i fremtiden, avhengig av hans og barnas utvikling:

Når en gjenforening av familien eventuelt kan bli en realitet, og om det vil gjelde begge barna eller kun ett av dem, vil avhenge av barnas og foreldrenes utvikling og situasjon fremover, herunder hvordan barna nyttiggjør seg omsorgen i fosterhjemmet. Ut fra barnas omfattende vansker og behov i dag, fremstår det imidlertid som usannsynlig at barna vil kunne tilbakeføres til foreldrenes omsorg med det aller første. I dette ligger det at nemnda antar at fosterhjems plasseringen sannsynligvis vil være av minst to års varighet. (BVHN-2023-115-BTR)

Selv om nemnda uttalte at plasseringen sannsynligvis ville være av minst to års varighet, har jeg plassert vedtaket i denne kategorien da jeg tolker vedtaket slik at det skal arbeides aktivt for en gjenforening, og det angis en viss tidshorisont.

Forhold ved foreldrene

Et gjennomgående hensyn som nemnda vektla i kategorien når de tok stilling til plasseringens varighet var ulike forhold ved foreldrene. Nemndene uttalte i flere vedtak at gjenforening kunne være realistisk på kort sikt, avhengig av om det skjedde visse endringer hos foreldrene. I ett vedtak hvor årsaken til omsorgsovertakelsen var høy konflikt mellom foreldrene over mange år, vektla nemnda at de ikke anså gjenforening som utelukket:

Tvert imot kan det være realistisk, om noe tid, dersom betingelsene rundt Gutt f xx.xx.2010 endrer seg til det bedre. Konflikten mellom foreldrene må dempes betydelig, og Gutt f xx.xx.2010s opplevelse av stabilitet og trygghet må sikres. Dette arbeid vil ta tid og i mellomtiden bør Gutt f xx.xx.2010 bo under andre omsorgsbetingelser enn i dag. (BVHN-2023-166-BVE)

Potensial hos foreldre

I ett vedtak var årsaken til omsorgsovertakelsen psykiske vansker og ustabilitet hos foreldrene, og nemnda uttrykte at slik de oppfattet partene var det enighet om at gjenforeningsmålet ikke kunne oppgis i saken (BVHN-2023-115-BTR). De vektla her at særlig far syntes å ha forutsetninger for å kunne gi barna adekvat omsorg i fremtiden, med noe støtte, avhengig av hans utvikling.

I en sak hvor det forelå alvorlige mangler ved omsorgen jenta fikk i hjemmet, uttalte nemnda følgende: «Nemnda oppfatter partene slik at det er enighet om at gjenforeningsmålet ikke kan oppgis i denne saken» (BVHN-2023-61-BTR). De begrunnet det med at mor hadde flere gode omsorgsegenskaper, og hennes personlige kapasitet og potensial viste seg gjennom at hun hadde fullført utdanning på normert tid og arbeidet flere år med det hun er utdannet som. De vektla videre at mors psykiske helsetilstand måtte anses som uavklart, og at de derfor var uenige med barnevernstjenestens antagelse om en plassering over noen år:

Dette gjør det etter nemndas mening vanskelig å legge til grunn kommunens antagelse om at en omsorgsovertakelse sannsynligvis vil måtte vare i minst noen år. Dersom mor aksepterer at hun trenger hjelp og evt. behandling for å ivareta sin egen psykiske helse, og aksepterer at hun med kyndig og tilpasset hjelp fra barneverntjenesten kan forbedre sin egen omsorgsevne, er det slik nemnda ser det ikke gitt at det vil ta år før mor vil kunne gi barnet god nok omsorg. (BVHN-2023-61-BTR)

Barnevernstjenestens mål om snarlig gjenforening

I flere vedtak vektla nemnda barnevernstjenestens klare mål om en snarlig gjenforening. Det eksemplifiseres gjennom en sak om to søsken som var utsatt for vold fra begge foreldrene, hvor nemnda uttrykte at det trolig var snakk om en relativt kort plassering, da barnevernstjenesten hadde et uttalt mål om en snarlig gjenforening. Det snarlige gjenforeningsmålet tilsa ifølge nemnda at det beste for barna var at «de plasseres i samme fosterhjem, og at man så vidt mulig unngår nye brudd inntil de kan tilbakeføres til sine foreldre» (BVHN-2022-312-FTR). Knyttet til tidsperspektivet på plasseringen stod det lengre ned i vedtaket at:

I denne saken har det vært klart at barneverntjenesten ser for seg at Gutt og Jente skal tilbakeføres til foreldrene så snart som mulig. Hvor hurtig det kan skje, avhenger av hvor effektive hjelpetiltakene vil være, og hvor vellykket reparasjonsarbeidet vil bli. (BVHN-2022-312-FTR)

Varighet på plasseringen forut av omsorgsovertakelsen

Tre av seks barn i kategorien var plassert utenfor hjemmet før vedtaket om omsorgsovertakelse (se figur 6.4). I to av vedtakene var barna plassert utenfor hjemmet i seks måneder, og i et vedtak var barna plassert i tre måneder utenfor hjemmet forut av omsorgsovertakelsen. Sammenlignet med overgående kategorier har alle plasseringene i denne kategorien hvor nemnda ser på plasseringen som realistisk kortvarig vært korte. Utenom denne kategorien var det kun ett barn av resten av utvalget som ikke var plassert utenfor hjemmet i forkant av omsorgsovertakelsen.

6.4.2 Forutsetninger for gjenforening og barnevernstjenestens oppfølgingsansvar av foreldre etter vedtak omsorgsovertakelse

Nemnda var i flere av vedtakene tydelige på hvilke endringer som krevdes for at en gjenforening skulle være realistisk på kort sikt. Undertemaene jeg fant var hjelp for psykisk helse, effektive hjelpetiltak og reparasjonsarbeid.

Hjelp for psykisk helse

I ett vedtak vektla nemnda at mor, med en uavklart psykisk helsetilstand, måtte akseptere at hun trengte hjelp for at gjenforening kunne bli aktuelt:

Dersom mor aksepterer at hun trenger hjelp og evt. behandling for å ivareta sin egen psykiske helse, og aksepterer at hun med kyndig og tilpasset hjelp fra barneverntjenesten kan forbedre sin egen omsorgsevne, er det slik nemnda ser det ikke gitt at det vil ta år før mor vil kunne gi barnet god nok omsorg. (BVHN-2023-61-BTR)

Effektive hjelpetiltak og reparasjonsarbeid

I flere vedtak vektla nemnda at effektive hjelpetiltak, reparasjonsarbeid, veiledning og jevnlig evalueringer var vesentlige forutsetninger for at gjenforening skulle være mulig. I ett vedtak uttalte nemnda at hvor hurtig en tilbakeføring til foreldrene kan skje, avhenger av «hvor effektive hjelpetiltakene vil være, og hvor vellykket reparasjonsarbeidet vil bli» (BVHN-2022-312-FTR). Nemnda vektla i et annet vedtak at hjelpetiltak var nødvendig framover i tid som forhåpentligvis kunne fungere og styrke mulighetene for at gutten kunne flytte tilbake til en av foreldrene, herunder at konflikten mellom foreldrene måtte dempes betydelig og at gutt ble sikret opplevelse av stabilitet og trygghet (BVHN-2023-166-BVE).

I et annet vedtak hvor foreldrene ikke maktet å ramme inn ungdommen med store utfordringer med rømminger og rusbruk beskrev nemnda at barnevernstjenesten og foreldrene tok sikte på en snarlig gjenforening (BVHN-2023-132-BOO). Nemnda vektla her relasjonsbygging og omfattende veiledning som viktige forutsetninger for gjenforening. Barnevernstjenesten hadde fortalt at det skulle bli jobbet med foreldrene og jenta både parallelt og felles.

Foreldrene var tydelige på at de måtte være sikre på at ungdommen ikke skulle rømme igjen før de kunne klare å ha omsorgen for henne igjen.

Slik nemnda ser det vil der kreve mer innsats med sikte på endring over en lengre periode fra jenta, og en til dels omfattende veiledning til foreldrene, før de igjen vil kunne være i stand til å ha omsorg for henne. Det er etter nemndas syn også en forutsetning for tilbakeføring at det umiddelbart settes i gang et arbeid med tanke på å styrke relasjonen mellom Jente og foreldrene. Dette vil kreve både vilje og en aktiv innsats fra både foreldrene og jenta. Det må da jobbes med relasjonen i samarbeid og under veiledning av en person/personer med psykologfaglig kompetanse. Det vil være nyttig at foreldrene og jenta får veiledning individuelt, men det er avgjørende at de også får veiledning sammen slik at kommunikasjon, samspill og gjensidig respekt utvikles. Slik nemnda ser det vil det være viktig at veiledningen og bistanden gjennomføres av en av en person med spesiell kompetanse på tilknytning og traumer. (BVHN-2023-132-BOO)

6.4.3 Samværsfastsettelse

Den tydelige gjenforeningsmålsettingen ble vektlagt i samtlige vedtak ved samværsfastsettelsen, og nemnda uttalte i flere vedtak at det var nødvendig med en omfattende samværsordning for å best kunne legge til rette for en så snarlig gjenforening som mulig (BVHN-2023-132-BOO; BVHN-2023-166-BVE; BVHN-2022-312-FTR; BVHN-2023-61-BTR). I et vedtak hvor mor fikk 12 og 8 samvær i året med barna og far fikk 8 samvær i året med hvert av barna, ble det vektlagt at samvær var en begrenset gode:

Det er i dag mor som er i posisjon til å be om tilbakeføring, og det er mor barna har bodd sammen med og hatt en tett relasjon til. I en situasjon hvor samvær må regnes som et begrenset gode, prioriteres mor i dag. (BVHN-2023-226-BOS)

Nemnda poengterte at man skulle være forsiktig med å begrense kontakten mellom mor og barna i for stor utstrekning grunnet usikkerheten om mors rehabiliteringstid, samtidig som barnas behov måtte ivaretas slik at de kunne nyttiggjøre seg av den nye omsorgsbasen. I vurderingen bak samværsomfanget på 12 ganger i året med ett av barna, begrunnet nemnda det med barnets behov «for å etablere en tryggere tilknytning til fosterhjemmet, uten at frykten for å bli flyttet aktiveres. Dette vil gi henne roligere uker og tilgang på egne ressurser som hun kan benytte på egen utviklingsarena» (BVHN-2023-226-BOO). Nemnda vektla også at det var nødvendig for at barnet på et senere tidspunkt kunne bli robust nok til å utforske relasjonen til mor. Begrunnelsen for samværsomfanget på 8 ganger i året for det andre barnet var hennes store behov for rutiner og forutsigbarhet samt hensyn til reaksjoner etter samværene. Nemnda trakk videre frem at barnevernstjenesten måtte sørge for hyppige evalueringer av mors og barnas utvikling, samt vurdere endringer for samværenes ramme.

I et annet vedtak fattet nemnda et samværsomfang på 24 ganger i året mellom barna og begge foreldrene felles (BVHN-2022-312-FTR). Barnevernstjenesten hadde i saken et uttalt mål om en snarlig gjenforening, og nemnda uttalte at de vurderte at det med en slik målsettingen var nødvendig med hyppige samvær, som ville gi mulighet for tett oppfølging av barn og foreldre. Samværsomfanget knyttet til gjenforeningsmålsettingen uttalte nemnda følgende:

Nemnda mener dette vil sikre at Gutt og Jente opprettholder tett kontakt med sine biologiske foreldre og sin families kulturelle bakgrunn. Samvær to ganger i måneden vil også sikre at morsmålet holdes ved like, og legge godt til rette for at barn og biologiske familie kan gjenforenes. (BVHN-2022-312-FTR)

I to vedtak la nemnda vekt på at barna hadde bodd sammen med sine foreldre hele livet og at det var deres primære tilknytnings- og trygghetspersoner som de mest sannsynlig skulle tilbakeføres til, samtidig som de måtte gis mulighet til å kunne knytte seg til deres nye omsorgspersoner (BVHN-2023-115-BTR; BVHN-2023-61-BTR). Se figur 6.4 for oversikt over hvordan samværsutmålingen endte i de to vedtakene.

6.4.5 Oppsummering

Et hovedfunn fra kategorien hvor nemnda uttalte at det skulle arbeides for en gjenforening og hvor plasseringene ble antatt å være kortvarige, er at nemnda vektla barnevernstjenestens mål om en snarlig gjenforening i vurderingen. Et annet fremtredende funn er at nemnda trakk frem ulike forhold hos foreldrene som krevde endring for at plasseringen kunne være kortvarig, herunder dempet konflikt mellom foreldrene, bedring av psykiske helseutfordringer og reparasjonsarbeid i relasjonen mellom barna og foreldrene. Nemnda trakk også fram i flere vedtak hvilket potensial og ressurser foreldrene hadde for å kunne gi adekvat omsorg framover i tid. Barnas særlige sårbarhet og hensynet til stabilitet i fosterhjems plasseringen syntes å være et hensyn som talte for mer langvarige plasseringer, og samværsomfanget ble i flere vedtak begrenset noe med hensyn til barnets behov for ro og stabilitet. De uttalte målene om snarlige gjenforeninger ble vektlagt i samtlige vedtak i samværsfastsettelsen. Et annet sentralt funn i kategorien er plasseringen av barna utenfor hjemmet forut av omsorgsovertakelsen, hvor tre av barna ikke var plassert og de resterende tre barna kun var plassert i mindre enn seks måneder.

Kapittel 7. Diskusjon av hovedfunn

Hensikten med studien var å belyse hvordan gjenforeningsmålet gjør seg til syne i barneverns- og helsenemndas vedtak, og hvordan de begrunner sine vurderinger av gjenforeningsmålet. Jeg har til nå presentert tidligere forskning og litteratur på feltet samt teori om skjønnsutøvelse i barnevernet, som jeg i dette kapitlet drøfter opp mot hovedfunnene fra min analyse. Grunnet studiens omfang har jeg utelatt noen funn fra den videre drøftingen. Innledningsvis drøfter jeg i hvilken grad nemnda tar stilling til mulighetene for en gjenforening allerede ved tidspunktet for omsorgsovertakelsen. Deretter drøfter jeg de ulike hensynene nemnda trakk fram som viktige i vurderingen av om gjenforeningsmålet var forlatt eller ikke. Videre drøfter jeg om og eventuelt hvordan nemnda tar stilling til hva som kreves for at en gjenforening skal bli mulig, herunder hvilke forventninger de uttrykker til både foreldre og barnevernstjenesten etter omsorgsovertakelsen. Avslutningsvis i diskusjonskapitlet drøfter jeg hvilke hensyn nemnda vektlegger i samværsutmålingen som et hensyn i gjenforeningsprosessen.

7.1 I hvilken grad tar nemnda stilling til gjenforeningsmålet og plasseringens forventede varighet?

Gjennom analysen fant jeg at nemnda i ulik grad tok stilling til gjenforeningsmålsettingen og plasseringens forventede varighet i vedtakene. I 15 av 104 vedtak tok ikke nemnda stilling til verken gjenforeningsmålet eller plasseringens forventede varighet. Gjenforeningsmålet ble i de disse vedtakene nevnt i generelle ordlag med henvisninger til EMDs og Høyesteretts utsagn, men det forelå ingen konkrete utsagn verken om gjenforeningsmålet var oppgitt eller ikke i sakene, eller om hvor lang plasseringen ble antatt å være. Alvik (2021, s. 69) fant samsvarende i sin studie av nemndsvedtak, hvor nemnda i et stort antall vedtak ikke nevnte plasseringens varighet. Det gjaldt også vedtak hvor saksforholdene tilsa at det ville ta betydelig tid før en gjenforening kunne skje eller hvor vilkårene for å oppgi gjenforeningsmålet kunne vært oppfylt. Alvik så tilbakeholdenheten i å vurdere plasseringens varighet i sammenheng med at gjenforeningsmålsettingen står sterkt etter EMDs kritikk av at myndighetene for tidlig har antatt at plasseringer blir langvarige (Alvik, 2021, s. 74, 133).

Det foreligger ingen lovbestemte krav til nemnda om å ta stilling til verken gjenforeningsmålsettingen eller plasseringens forventede varighet når de treffer vedtak om omsorgsovertakelse. Beslutningstakere i nemnda er dermed gitt et stort skjønnsmessig

handlingsrom hvor vurderingen av om det er nødvendig å ta stilling til gjenforeningsmålsettingen blir opp til den enkelte beslutningstakers skjønnsmessige vurdering. I ny barnevernslov har imidlertid lovgiver presisert i lovteksten om samvær hvilke hovedhensyn nemnda skal vurdere ved fastsettelsen av samvær, hvor de i forarbeidene til loven trekker frem at en viktig faktor ved samværsfastsettelsen er «om det på tidspunktet for nemndas avgjørelse vurderes som sannsynlig at plasseringen vil være kortvarig eller mer langvarig» (Prop.133 L (2020-2021), s. 268). Mine funn tilsier at dette gjøres i liten grad. Det fremgår også av forarbeidene at utgangspunktet for samværsvurderingen er at omsorgsovertakelsen er midlertidig, hvor samværet skal fastsettes slik at formålet ivaretas best mulig (Prop.133 L (2020-2021), s. 267-268). Slik jeg forstår det er det dermed sentralt at nemnda tar stilling til plasseringens antatte varighet på vedtakstidspunktet, for å sikre en samværsutmåling som fremmer formålet om midlertidige plasseringer.

Flere stiller også spørsmål ved om nemndene i større grad burde vurdert om vilkårene for å oppgi gjenforeningsmålet var oppfylt, for å ivareta barnas behov for stabilitet i større grad, hvor ustabilitet over tid kan utgjøre en risiko for negativ utvikling for barnet (Alvik, 2021, s. 68, 74; Gerds-Andresen et al., 2022, s. 72; Sandberg, 2003, s. 303). Barneombudet (2023) har uttalt det samme, hvor de trekker frem barns behov for avklaring av deres omsorgssituasjon, med hensyn til deres behov for ro og stabilitet i fosterhjemmet. Samtidig kan barna ved opprettholdelse av gjenforeningsmålet bli utsatt for mer samvær enn det som er deres beste.

Stang et al. (2023, s. 44) problematiserer imidlertid det å ta stilling til plasseringens forventede varighet for tidlig i prosessen grunnet plasseringens tenkte varighets nære sammenheng med utformingen av samvær. De mener videre at nemndene nå holder spørsmålet om plasseringens varighet mer åpent frem til man kan si noe mer sikkert om gjenforening kan bli aktuelt, som følge av Høyesteretts storkammeravgjørelser fra 2020 (Stang et al., 2023, s. 44). Dette samsvarer også med mine funn hvor nemnda i 76 av 104 vedtak ikke omtalte plasseringenes forventede varighet. På en annen side argumenterer utvalget i NOU 2023: 7 (s. 262) for at omsorgsovertakelsens antatte varighet bør fremgå av nemndas vedtak når det er grunnlag for det, for å skape større forutsigbarhet i prosessen for barn og foreldre etter en omsorgsovertakelse. Slik jeg ser det kunne det vært grunnlag for å ta stilling til plasseringenes forventede varighet i flere av vedtakene i studien min, da forhold ved flere vedtak tilsa at plasseringene ikke var av kortvarig karakter. En utfordring er at

nemndas tilbakeholdenhet i å angi plasseringers forventede varighet kan vanskeliggjøre oppfølgingsarbeidet etter omsorgsovertakelsen dersom partene har ulik virkelighetsoppfatning om plasseringens tidsaspekt. Dette samsvarer med det utvalget i NOU 2023: 7 (s. 282) trekker frem, men de understreker imidlertid at det gjelder saker der varigheten er åpenbar ut fra faktum, da det kan være utfordrende å anta varigheten ved førstegangsbehandling av saker.

Alvik (2021, s. 61) fant i sin studie at gjenforeningsmålet fastholdes i flere vedtak hvor mye tyder på langvarige plasseringer, men hvor nemnda er tilbakeholdne med å uttale at plasseringene vil bli langvarige. Alvik (2021, s. 68) problematiserer dette knyttet til om kravene til å forlate gjenforeningsmålet kunne vært oppfylt i flere saker, og hvor det kunne ivarett barnas behov for stabilitet i større grad. Gjennom analysen fant jeg at i 54 av 61 vedtak hvor nemnda uttrykte at det var en mulighet for gjenforening og hvor plasseringens lengde fremstod usikker, ble gjenforeningsmålsettingen kun nevnt kort. En gjennomgående omtale var at «Gjenforeningsmålet er ikke oppgitt i saken, men det er lite realistisk på kort sikt». Dette ble gjennomgående begrunnet med rettslige utgangspunkt om at omsorgsovertakelser som utgangspunkt skal betraktes som midlertidige, men uten nærmere konkrete begrunnelser for hvorfor eller når en gjenforening kunne gjøre seg gjeldende i sakene. Jeg forstår det som en uheldig tendens til å automatisk opprettholde gjenforeningsmålsettingen, der verken barnevernstjenesten eller nemnda foretar nødvendige vurderinger for å avklare den fremtidige omsorgssituasjonen for barnet, som samsvarer med det utvalget i NOU 2023: 7 (s. 27) trekker fram som en utfordring.

Jeg stiller således spørsmål ved om nemnda i flere av vedtakene kunne tatt stilling til plasseringens varighet i større grad. Høyesterett har også uttalt dette, hvor de presiserer at det ikke er noe hinder for at barnevernstjenesten tidlig i prosessen, avhengig av omstendighetene, ved valg av plasseringssted og fastsettelse av omsorgsplan kan ta utgangspunkt i at plasseringen sannsynligvis vil bli langvarig (HR-2020-661-S, avsnitt 145). Det kan bidra til større forutsigbarhet for barnets omsorgssituasjon og bedre sikre at barn, foreldre, fosterforeldre og barnevernstjenesten har sammenfallende forventinger til plasseringens formål. Samtidig kan det stilles spørsmål ved om en tidfesting av plasseringen på et tidlig tidspunkt kan skape uheldig ankringsbias, eller «førsteinntrykksfelle», hvor nemndas uttalelser om plasseringenes forventede varighet basert på for lite informasjon om mulighetene for fremtidig endring blir førende for det videre arbeidet for gjenforening (van der Weele & Karlsen, 2021).

7.2 Hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet

Gjennom analysen fant jeg at nemnda vektla ulike hensyn i vurderingen av gjenforeningsmålet. I denne drøftingen går jeg nærmere inn på hvordan foreldrenes potensial for endring ble trukket fram som et viktig hensyn. Her er funnene knyttet til foreldres lærevansker fremtredende. Videre drøfter jeg hvordan barnevernstjenestens uttalte formål for plasseringene påvirker nemndas syn på mulighetene for gjenforening. Jeg drøfter også hvordan nemnda vurderer at varigheten av en plassering forut av vedtaket om omsorgsovertakelse påvirker mulighetene for en gjenforening. Barnets særlige sårbarheter og behov for ro og stabilitet i fosterhjems plasseringen som et moment i vurderingen drøftes til slutt under dette punktet.

7.2.1 Foreldrenes potensial for endring som hensyn i gjenforeningsmålsettingen

Dersom det er overveiende sannsynlig at foreldre kan gi barnet forsvarlig omsorg, skal nemnda oppheve vedtaket om omsorgsovertakelse (barnevernsloven, 2021, § 5-7). Sentralt i vurderingen er foreldrenes evne til å ivareta barnets grunnleggende materielle behov samt foreldrenes emosjonelle kompetanse, som blant annet innebærer at forholdene som var årsaken til omsorgsovertakelsen ikke lenger er til stede (Bunkholdt, 2023, s. 271; Prop.133 L (2020-2021), s. 210). Det kan ses i sammenheng med foreldrenes potensial for endring, som er en sentral faktor for utsiktene for en fremtidig gjenforening. Et gjennomgående trekk fra mine funn var at nemnda vektla foreldrenes endringspotensial i vurderingen av gjenforeningsmålsettingen, hvor det var avgjørende både som et argument for en realistisk kortvarig plassering og for at plasseringen ville bli varig. I flere av sakene gjaldt det foreldre med psykiske helseutfordringer, hvor foreldrene hadde gode omsorgsegenskaper og nemnda vurderte at de hadde forutsetninger for å kunne gi barna adekvat omsorg om noe tid. Innenfor studiens rammer har jeg valgt å ikke gå mer inn på dette. I vedtakene hvor gjenforening av barn og foreldre ble vurdert lite realistisk, ble endringspotensialet generelt trukket fram for at gjenforening ikke ville bli realistisk på verken kort eller lang sikt, da forholdene hos foreldrene ikke var av forbigående karakter. Utvalget i NOU 2023: 7 (s. 282) poengterer at sentralt i nemndas vurdering av plasseringens varighet er hvilke endringer som må skje hos foreldrene for å kunne muliggjøre gjenforening, som de mener må tydeliggjøres i nemndas avgjørelser. Mine funn indikerer at foreldrenes endringspotensial i stor grad blir benyttet som begrunnelse for å gi opp målet om gjenforening.

Foreldre med kognitive vansker

Gjennom analysen fant jeg at nemnda vektla foreldrenes lærevansker i flere vedtak når de la til grunn at plasseringen ville bli langvarig. Forholdene ble generelt knyttet til foreldrenes begrensninger til å forstå, lære og ta til seg veiledning, hvor de hadde kognitive vansker og manglende intuitive omsorgsevner. Nemnda knyttet dette videre til deres potensial for å endre de forholdene som førte til vedtaket om omsorgsovertakelse, som ikke var av forbigående karakter. Dette samsvarer med det Ruiken (2022, s. 11) fant i sin studie, hvor den største risikofaktoren for å kunne yte god omsorg var ulike mangler i omsorgsevnen og foreldreskapet. Tidligere forskning indikerer at omsorgspersoner med kognitive begrensninger har begrenset prognose for betydelige endringer i deres omsorgskompetanse, og studier av norske barnevernsarbeidere viser at de opplever utfordringer i å se endringspotensialet i utviklingen av omsorgsferdigheter når omsorgssvikten relateres til foreldres kognitive fungering (Gundersen et al., 2013, s. 292; Whitman & Accardo, 1990, referert i NOU 2012: 5, s. 85). Annen forskning viser at barnevernsarbeidere ser på psykisk utviklingshemming hos foreldre som en mer alvorlig risikofaktor enn eksempelvis rus- og psykiske helseutfordringer (Bunkholdt & Grinde, 2004, s. 106). Andre studier viser også at nemnda er pessimistisk til foreldre med kognitive vanskers potensial til å nyttiggjøre seg av endringstiltak som råd og veiledning (Tøssebro et al., 2014, s. 146). Funnene mine samsvarer altså i stor grad med tidligere forskning på omsorgspersoner med kognitive vansker i møte med barnevernet.

Funnene mine fra analysen viser også at vedtakene hvor foreldrenes lærevansker ble vektlagt som indikator på at plasseringene ville bli langvarig gjaldt barn under ett år. En gjennomgang av vedtak om omsorgsovertakelser av nyfødte fant at den hyppigste risikofaktoren var foreldrenes manglende omsorgsferdigheter, hvorav flere hadde lærevansker eller andre kognitive vansker (Centre for Research on Discretion and Paternalism, 2021, s. 6-7). I beslutningen om at gjenforeningsmålet var oppgitt vektla nemnda i mine funn blant annet deres manglende intuitive foreldreferdigheter og store begrensninger i å ta til seg veiledning for å bedre foreldreferdighetene. Sjøvold og Furuholmen (2020, s. 31, 39) påpeker at dersom den sviktende omsorgsutøvelsen innebærer manglende intuitive foreldreferdigheter, utgjør det en alvorlig og grunnleggende risiko for spedbarnet, samtidig som det kan være vanskelig å veilede eller lære bort intuitive omsorgsferdigheter til foreldre som mangler det. Samtidig er det en distinksjon mellom fordommer, risiko og bevist omsorgssvikt, hvor beslutningstakere kan trekke slutninger basert på forutinntatte holdninger, stereotypier eller tidligere erfaringer med foreldre med kognitive vansker som foreldre. Dette kan ses i sammenheng med

konstruerte sannheter etablert på feltet om at foreldre med kognitive vansker ikke kan endre sin omsorgsevne. Tøssebro et al. (2014, s. 44) fant i sin rapport at foreldre med kognitive vansker er overrepresentert ved omsorgsovertakelser i barnevernet, som de ser i sammenheng med manglende kunnskap om kognitive vansker blant profesjonsutøvere og dårlig tilpassede hjelpetiltak som kan føre til for raske slutninger om omsorgsovertakelser. Beslutninger om omsorgsovertakelser i slike tilfeller begrunnes ofte i en fremtidsvurdering hvor den manglende omsorgsevnen vil få konsekvenser når barnet blir eldre, og Tøssebro et al. (2014, s. 147) argumenterer for at slike konklusjoner om fremtiden og manglende evne til å lære av veiledning kan være forhastede. Knyttet til mine funn foreligger det et krav om begrunnelse dersom nemnda beslutter at gjenforeningsmålet er oppgitt, og slik jeg tolker nemndas begrunnelser var de grundige og veloverveide relatert til foreldrene endringspotensial, hvor de argumenterte for at foreldrene var «særlig uegnet», i samsvar med Høyesteretts krav (HR-2020-662-S, avsnitt 128).

7.2.2 Barnevernstjenestens uttalte formål med plasseringen

Gjennom analysen fant jeg at nemnda vektla barnevernstjenestens uttalte formål med plasseringen i ulik grad i vedtakene. Nemnda vektla barnevernstjenestens mål om en snarlig gjenforening i flere vedtak der de uttalte at plasseringene ble antatt å være kortvarige. Det er barnevernstjenesten som er ansvarlig for å forberede sakene for nemndsbehandling og for å sikre godt nok opplyste saker gjennom nødvendige undersøkelser, selv om nemnda har et selvstendig ansvar for at sakene er tilstrekkelig opplyst før de treffer vedtak (NOU 2023: 7, s. 215). Det er dermed grunn til å tro at nemnda i stor grad er prisgitt barnevernstjenestens fremstilling av saken, hvor deres antagelser om plasseringens varighet og realismen i gjenforeningsmålet kan prege nemndas vurdering. Videre viser forskning at barnevernstjenestens positive innstilling til tilbakeføringsprosessen er en avgjørende faktor for at det blir realistisk (Gerds-Andresen et al., 2022, s. 77). Det er således nærliggende at nemnda vektlegger barnevernstjenestens perspektiv der de har et uttalt mål om en snarlig gjenforening. I et av vedtakene uttalte nemnda imidlertid uenighet med barnevernstjenestens antagelse om at omsorgsovertakelsen sannsynligvis ville vare i minst noen år (BVHN-2023-61-BTR). Nemnda vektla at dersom mor aksepterte at hun behøvde hjelp og behandling for å ivareta hennes psykiske helse, var det ikke gitt at det ville ta år før moren kunne gi barnet god nok omsorg. Dette eksempelet viser at nemnda også stilte seg kritisk til barnevernstjenestens uttalelser og var villig til å ta egne vurderinger av gjenforeningsmålsettingen.

7.2.3 Varighet på plasseringen utenfor hjemmet forut av omsorgsovertakelsen

Blant utvalget på 24 vedtak fant jeg at i samtlige vedtak hvor plasseringene ble ansett som usikker eller langvarig i lengde, var barna plassert utenfor hjemmet før vedtaket om omsorgsovertakelse. Samtidig fant jeg gjennom analysen at der plasseringene ble ansett som realistisk kortvarige, var barna plassert utenfor hjemmet i kun tre av seks vedtak. Varigheten på disse plasseringene var tre til seks måneder forut av omsorgsovertakelsen. Dette kan relateres til studier av kjennetegn ved tilbakeføringssaker, som tyder på at barn som har vært under omsorg over lengre tid er blant de som minst sannsynlig tilbakeføres (NOU 2023: 7, s. 265). Det kan være flere årsaker til dette. Barn som har vært plassert utenfor hjemmet før omsorgsovertakelsen kan ha utviklet en tilknytning til omsorgspersonene som vil vanskeliggjøre en fremtidig gjenforening med foreldrene etter barnevernsloven (2021, § 5-7). Det kan også forklares med synet på foreldrenes endringspotensial. I saker der den frivillige plasseringen har vart over tid uten at forholdene har bedret seg som har medført et vedtak om omsorgsovertakelse, kan det være utfordrende å se mulighetene for fremtidige endringer, og dermed at foreldrene i fremtiden kan yte forsvarlig omsorg etter vilkåret i barnevernsloven (2021, § 5-7). Barn og familier i Norge har også generelt sett mottatt hjelpetiltak over lang tid, i snitt tre år, før det blir fattet et vedtak om omsorgsovertakelse (NOU 2023: 7, s. 266). Det kan dermed tenkes at det for nemnda fremstår mindre sannsynlig med en fremtidig gjenforening i disse sakene og at det dermed er enklere å uttale at gjenforening blir lite sannsynlig.

7.2.4 Barnets sårbarheter og behov for ro og stabilitet i plasseringen

I et stort antall vedtak fra analysen uttalte nemnda at barna hadde særlige sårbarheter ved seg. I noen tilfeller ble det knyttet til gjenforeningsmålsettingen. I en sak ble det knyttet til at barnet var prenatalt og hadde opplevd mye ustabilitet i sitt første leveår med foreldre med kognitive vansker, hvor nemnda uttalte at «barnet har et særskilt behov for stabilitet i sin oppvekst. Det er av vesentlig betydning at hensynet til denne stabiliteten blir ivaretatt» (BVHN-2022-330-BTR). EMD har i sakene mot Norge kritisert myndighetene for å karakterisere barna som særlige sårbare uten nærmere analyse rundt sårbarheten, hvor kritikken rettet seg mot utilstrekkelige begrunnelser av hva sårbarheten bestod i og årsaken til den (Sandberg, 2020, s. 154-155; Søvig, 2020). Dette kan relateres et ensidig perspektiv på barn som sårbare og i behov for beskyttelse (Tunestveit, 2021, s. 817; van Bijleveld et al., 2015, s. 130). Dersom profesjonsutøvere har et slikt barnesyn, kan man ha et ønske om å

beskytte barna fra foreldre som har utsatt dem for omsorgssvikt, som igjen kan påvirke hvordan man ser på realismen i gjenforeningsmålsettingen og hvor mye samvær som bør utmåles. Samtidig problematiserer andre at det sterke fokuset på gjenforening som et overordnet mål kan medføre at barnets behov for omsorg og beskyttelse blir tilsidesatt (Stang et al., 2023, s. 211). Jeg fant gjennom analysen at barnets særlige sårbarheter i få tilfeller ble brukt som argument for oppgivelse av gjenforeningsmålet. I de tilfeller det var en del av argumentasjonen fremstod det som grundig og godt begrunnet i barnets særlige behov.

7.3 Hva vil kreves for en tilbakeføring?

Barneombudet (2023, s. 50) påpeker i sin rapport viktigheten av at nemnda beskriver hva som kreves for at en gjenforening skal bli mulig i tilfeller der konklusjonen er at gjenforeningsmålet ikke skal oppgis. I vedtakene i min studie trakk nemnda fram noen faktorer som var sentrale for å kunne oppnå en tilbakeføring. Forholdene ble sentrert rundt barnevernstjenestens oppfølgingsansvar og forhold hos foreldrene som måtte endres til det bedre, og i noen tilfeller hvilke tiltak som nemnda mente barnevernstjenesten burde sette inn. Til tross for dette, viste det seg at nemnda i de fleste vedtak ikke tok stilling til slike kriterier. Gerds-Andresen et al. (2022, s. 77) argumenterer for det samme som Barneombudet (2023) i sin rapport. De understreker at avgjørende for å oppnå en tilbakeføringsprosess er at barnevernet er positivt innstilt til prosessen, samt at de tydelig kommuniserer ut hvilke forhold som må endres, hvor oppfølgingsarbeidet må stå i forhold til plasseringens formål. Mangelfull oppfølging av foreldre etter omsorgsovertakelse kan utfordre gjenforeningsprosessen, og kjennetegn ved saker der tilbakeføring blir vedtatt er der foreldre har fått god oppfølging og der det er påvist en endring i deres omsorgsevne (NOU 2023: 7, s. 265, 277; Stang & Baugerud, 2018). Jeg stiller spørsmål ved om gjenforening i denne sammenheng blir et mål på papiret, uten reell innsats eller oppfølging som faktisk muliggjør en gjenforening, hvor det er grunn til å diskutere om beslutningstakere i nemnda kan oppleve usikkerhet og frykt for å trå feil i EMDs målestokk. Kan de da vegre seg for å si noe mer konkret enn at gjenforening ikke er oppgitt?

Videre kan det se ut til at kriteriene nemnda setter opp ofte er prosess- og tiltaksorientert, hvor de gir noen føringer for selve oppfølgingsarbeidet til barnevernstjenesten, men hvor de fremstår vage på hvilke resultater som kreves å være oppnådd for at en gjenforening skal realiseres. Det kan eksemplifiseres gjennom funnene mine hvor nemnda uttalte blant annet at

om gjenforening ble aktuelt i fremtiden var avhengig av foreldrenes og barnas utvikling, hvor effektive hjelpetiltakene ville være og hvor vellykket reparasjonsarbeidet mellom barn og foreldre ville bli, uten nærmere beskrivelser av hva dette innebar. Samtidig viser tidligere studier at foreldre opplever å få lite konkret informasjon om hvilke endringer som kreves for at gjenforening skal bli aktuelt (NOU 2023: 7, s. 268). Jeg stiller derfor spørsmål ved om foreldre og barnevernstjenesten gis tydelige nok føringer for hva nemnda vil anse som «godt nok» til en tilbakeføring i den enkelte sak. En sentral del av nemndas epistemiske skjønnsmyndighet er deres begrunnelser i vedtakene, som både barna, foreldrene og barnevernstjenesten skal kunne forstå, ettergå og ta stilling til, hvor det er sentralt at nemnda er tydelig i sine begrunnelser. Tydeligere føringer kan gi barnevernstjenesten et klart rammeverk å jobbe målrettet mot, som også kan sikre større forutsigbarhet og samsvarende forventninger mellom partene om hva som må endres. Det kan ses i sammenheng med ansvarliggjørende mekanismer hvor nemnda setter tydelige føringer og mål som det forventes at barnevernstjenesten oppfyller (Molander, 2013, s. 47).

På en annen side kan for tydelige føringer fra nemnda redusere barnevernstjenestens rom til å utøve sitt faglige skjønn for å tilpasse tiltak og oppfølging etter foreldrene og barnas unike behov, hvor nødvendige justeringer i oppfølgingen basert på endringer hos familien kan vanskeliggjøres. Dette er en sentral del av skjønnets nødvendighet, som gir mulighet for individuell tilpasning og konkrete vurderinger for barn og foreldre (Caspersen & Paulsen, 2019, s. 194). Samsonsens og Willumsens (2014, s. 30) argumenterer imidlertid for en kombinasjon av standardisering og profesjonelt skjønn i barnevernets arbeid for å styrke beslutningsprosessen. Jeg vil i den sammenheng argumentere for en løsning hvor nemnda uttrykker hvilke resultater som bør være oppnådd for at en gjenforening kan bli aktuelt, som kan fungere som en slags målestokk for hva som betegnes som «godt nok», hvor barnevernstjenesten er ansvarlig for å utforme og gjennomføre de riktige tiltakene i arbeidet mot de satte målene. Dersom behovene til familien endres over tid, kan barnevernstjenesten på denne måten ha mer fleksibilitet til å tilpasse tiltakene, hvor de ikke låses inn i spesifikke mønstre som nemnda har satt for dem. På den måten kan partene lage en felles problemdefinisjon i nemndsbehandlingen, som barnevernstjenesten kan bruke sitt faglige skjønn til å vurdere hvordan best imøtekomme. Det kan midlertid være vanskelig for nemnda i noen vedtak å ta stilling til disse kriteriene, da det ofte er førstegangsbehandling, hvor det er barnevernstjenesten som kjenner familiene bedre og hva de behøver.

7.4 Samværsutmåling som hensyn i gjenforeningsmålet

Når nemnda fatter et vedtak om omsorgsovertakelse, skal de også fastsette et samværsomfang (barnevernsloven, 2021, § 7-2 første ledd). Samværsfastsettelsen skal være til barnets beste og baseres på en konkret vurdering av ulike hensyn, blant annet barnets behov for beskyttelse, barnets utvikling, samt barnets og foreldrenes mulighet til å opprettholde og styrke båndene mellom seg (barnevernsloven, 2021, § 7-2 annet ledd). Gjenforeningsmålet i den enkelte sak er et viktig hensyn i samværsfastsettelsen, hvor Høyesterett har uttalt at en målsetting om gjenforening forutsetter at «det blir gitt så mye samvær som det er mulig å gi uten å tilsidesette hensynet til barnets beste» (HR-2020-662-S, avsnitt 134).

Siden fastsettelsen beror på en konkret og individuell vurdering av hvilket samværsomfang som er til det enkelte barns beste, krever det bruk av skjønn og dømmekraft fra nemnda om hvilken vekt de ulike hensynene skal tillegges i den enkelte sak. Nemnda vektla og balanserte ulike hensyn i min studie knyttet til samværsfastsettelse i henhold til gjenforeningsmålet. Det omfattet blant annet barnets ønsker, ivaretagelse av barnets kultur, religion og språk, urimelig belastning for barnet, barnets behov for ro og stabilitet og hensynet til å styrke båndene og opprettholde en relasjon. Det kan være en utfordrende balansegang å vekte de ulike hensynene, særlig når det foreligger motstridende hensyn. Et barn kan både ha behov for beskyttelse og stabilitet i fosterhjems plasseringen, samtidig som de kan ha behov for å opprettholde relasjonen og kontakten med foreldrene for å muliggjøre en fremtidig gjenforening. Her er viktig å understreke at barnets beste alltid er det overordnede hensynet, og barnet kan ikke utsettes for en «urimelig belastning» gjennom samvær for at hensynet til gjenforeningsmålet skal bli ivaretatt (Prop.133 L (2020-2021), s. 269).

Barnas behov for å ivareta deres kulturelle og religiøse bakgrunn gjennom samvær for å muliggjøre en fremtidig gjenforening ble trukket fram av nemnda i flere vedtak. I et vedtak hvor målet var en snarlig gjenforening uttalte nemnda at det var nødvendig med hyppige samvær for å gi mulighet til tett oppfølging av barn og foreldre for å muliggjøre gjenforening, hvor det ble vedtatt 24 årlige samvær (BVHN-2022-312-FTR). Nemnda begrunnet den hyppige samværsutmåling med viktigheten av å opprettholde barnets tette kontakt med sin kulturelle bakgrunn og å sikre at morsmålet ble holdt ved like, noe som ble sett i sammenheng med det snarlige gjenforeningsmålet. Det å ivareta barnets kontinuitet gjennom kulturtilknytning og identitetsutvikling kan gjøre tilbakeføringsprosessen enklere (Proba

samfunnsanalyse, 2017, s. 19). Utvalget i NOU 2023: 7 (s. 294) trekker frem manglende tilrettelegging ved fosterhjems plasseringer for barn med minoritetsbakgrunn som en utfordring. Manglende ivaretagelse av deres rett til tilknytning til språk, religion og kultur kan påvirke relasjonen til biologiske foreldre og videre forringe mulighetene for en gjenforening. I min studie finner jeg derimot at nemnda i flere tilfeller understreker viktigheten av kulturtilknytningen for å opprettholde mulighetene for gjenforening.

Gjennom analysen fant jeg at den mest vanlige samværsutmålingen var 12 samvær i året. Forskningsfeltet har reist spørsmål ved om det er blitt etablert en ny standardisert «minstenorm» for samvær, hvor det fastsettes 8 til 12 samvær i året (Stang et al., 2023, s. 57). Det kan stilles spørsmål ved om den normerte samværsfastsettelsen som Norge er blitt kritisert for av EMD har beveget seg til et større omfang, men hvor det fortsatt fastsettes standardiserte samværsordninger uten tilstrekkelige individuelle vurderinger. Foreløpig foreligger det ikke grunnlag for å stadfeste dette, men det kan likevel være interessant å følge med på utviklingen videre. Jeg kan imidlertid ikke se dette igjen i mitt datamateriale, hvor beslutningene etter mitt syn foretas etter konkrete og individuelle vurderinger av det enkelte barns beste, hvor ulike hensyn vektet mot hverandre, og hvor gjenforeningsmålet er en sentral del av vurderingen. Alvik (2021, s. 133) fant lignende i sin studie, hvor hun konkluderte med at samværsfastsettelsene etter dommene fra EMD og Høyesterett fremstår som konkrete og individuelle.

Gjennom analysen fant jeg at det i 3 av 24 vedtak ble fastsatt nullsamvær. Gjenforeningsmålet var uttrykkelig forlatt i alle tre vedtakene. Det fremgår av barnevernsloven (2021) § 7-2 tredje ledd at nemnda kan beslutte at samvær skal begrenses sterkt eller falle helt bort «bare når det foreligger sterke og spesielle grunner». Vilkåret om sterke og spesielle grunner ble trukket fram som begrunnelse i alle tre vedtakene. Vedtakene gjaldt to barn på 16 år og ett barn på 5 år, hvor alle hadde vært frivillig plassert utenfor hjemmet i omkring ett og et halvt år forut av vedtaket om omsorgsovertakelse. I begrunnelsen for at det forelå «sterke og spesielle grunner», vektla nemnda barnas ønsker om å ikke treffe foreldrene i vedtakene der barna var 16 år gamle. I ett vedtak så nemnda dette i sammenheng med at foreldrene med stor sannsynlighet ikke ville klare å følge opp samværene, som dermed ville utgjøre en «urimelig belastning» for barnet gjennom stadige påminnelser om foreldrenes avvisning og manglende evne til å følge opp. Begrepet «urimelig belastning» er en sentral del av samværsfastsettelsen, hvor nemnda ikke kan fastsette samvær som utsetter barnet for en urimelig belastning, og

heller ikke samvær som ligger nært opp mot barnets tålegrense, da det ikke kan gis samvær som vil skade barnets helse og utvikling (Alvik, 2021, s. 37; HR-2021-474-A, avsnitt 45; Sandberg, 2020, s. 156). Barnets lave tålegrense ble trukket fram i vedtaket med barnet på 5 år, hvor det ble sett i sammenheng med barnets sårbarhet og behov for forutsigbarhet og trygghet i fosterhjemmet. Begrunnelsene i disse vedtakene fremstår dermed grundige og veloverveide knyttet til at det foreligger sterke og spesielle grunner, hvor begrunnelsene for å nekte samvær henger nært sammen med begrunnelsen for å oppgi gjenforeningsmålet.

Kapittel 8. Konklusjon og avsluttende refleksjoner

Studien hadde som formål å belyse hvordan gjenforeningsmålet gjorde seg til syne i nemndas vedtak om omsorgsovertakelse, og hvordan de begrunnet sine vurderinger knyttet til dette.

Problemstillingen jeg har belyst er følgende: «*Hvordan begrunner barneverns- og helsenemnda sine vurderinger knyttet til mål om gjenforening i vedtak om omsorgsovertakelse etter barnevernsloven § 5-1?*».

For å besvare problemstillingen tok jeg utgangspunkt i fem forskningsspørsmål, som alle bidrar til å belyse hvordan nemnda begrunner sine vurderinger av gjenforeningsmålet. Første forskningsspørsmål undersøkte i hvilken grad nemnda tar stilling til gjenforeningsmålet ved vedtakstidspunktet. Analysen viste at nemnda i flere vedtak ikke nevnte noe angående gjenforeningsmålsettingen. Der målsettingen ble nevnt, var det ofte kun gjennom generelle ordlag om at «gjenforeningsmålet er ikke oppgitt, men det er lite realistisk med en gjenforening på kort sikt». Et hovedfunn var dermed at nemnda i liten grad tok stilling til gjenforeningsmålsettingen ved tidspunktet for omsorgsovertakelse, og temaet fikk liten plass i vedtakene.

I diskusjonen stilte jeg spørsmål ved om man kan forvente at nemnda tar stilling til gjenforeningsmålet på dette tidspunktet. Verken nasjonalt eller internasjonalt lovverk stiller krav til at det må aktualiseres på et slikt tidlig tidspunkt. Jeg har imidlertid argumentert for at nemnda i større grad bør aktualisere dette, fordi det er grunn til å tro at nemndas føringer angående utsiktene for en fremtidig gjenforening påvirker både samværsfastsettelsen og oppfølgingen foreldrene får etter omsorgsovertakelsen (NOU 2023: 7; Stang et al., 2023). Begge disse kan i sin tur påvirke mulighetene for en fremtidig gjenforening, da opprettholdelsen av familieband gjennom samvær fremstår som en sentral del av gjenforeningsprosessen. Samtidig må forholdene ved foreldrene som var årsaken til omsorgsovertakelsen ha endret seg slik at det er overveiende sannsynlig at de kan yte forsvarlig omsorg for barnet, hvor oppfølging gjennom veiledning og ulike hjelpetiltak er av betydning.

Det andre forskningsspørsmålet undersøkte hvilke hensyn nemnda vektlegger i de tilfelle de tar stilling til om gjenforeningsmålet er oppgitt eller ikke. Et hovedfunn er at nemnda særlig vektla foreldrenes potensial for å endre forholdene som var årsaken til omsorgsovertakelsen.

Her var særlig vektleggingen av foreldrenes manglende intuitive foreldreferdigheter et fremtredende funn, hvor foreldrene hadde kognitive vansker og utfordringer med innlæring og forståelse, og hvor nemnda i flere vedtak uttalte at gjenforening var utelukket grunnet deres manglende mulighet til å endre foreldreferdighetene. Synet på foreldre med kognitive vansker som lite veilednings- og endringsbare viser seg også gjennom tidligere forskning (Bunkholdt & Grinde, 2004; Tøssebro et al., 2014). Videre vektla nemnda barnevernstjenestens uttalte formål med plasseringen, spesielt der barnevernstjenesten hadde et mål om en snarlig gjenforening. Jeg så dette i sammenheng med at barnevernstjenesten er ansvarlig for å forberede sakene for nemndsbehandling, hvor det er grunn til å tro at nemnda i stor grad er prisgitt barnevernstjenestens fremstilling av og synspunkt på saken.

Et annet hensyn i nemndas vurdering var om barna var plassert utenfor hjemmet forut av vedtaket om omsorgsovertakelse. Alle barna utenom ett barn hvor nemnda anså plasseringen som usikker eller langvarig i lengde, var plassert utenfor hjemmet. Dette samsvarte med tidligere studier av kjennetegn ved tilbakeføringssaker, som indikerer at barn som har vært under omsorg over lengre tid er blant de med minst sannsynlighet for å bli tilbakeført (NOU 2023: 7, s. 265). Samtidig var kun barna i tre av seks vedtak plassert før vedtaket der plasseringene ble ansett å bli kortvarige, hvor ingen var plassert lengre enn seks måneder før vedtaket ble fattet. Et annet funn var at mange av barna hadde særlige sårbarheter ved seg, som i noen tilfeller ble knyttet til gjenforeningsmålsettingen, hvor barna hadde et særskilte behov for stabilitet i sin oppvekst og plasseringene ble ansett som langvarige. EMD har kritisert Norge for å bruke dette som argument uten gode nok begrunnelser for hva sårbarhetene innebærer (Sandberg, 2020; Søvig, 2020), men jeg fant ikke at det var tilfelle i min studie. Det går imidlertid utenfor hva studien kan si noe om.

Knyttet til forskningsspørsmålet om hvilke kriterier nemnda stiller til foreldre i vedtakene for at en gjenforening skal kunne skje i fremtiden, fant jeg at nemnda ofte uttalte kriterier som var lite målbare. En vanlig formulering var at om gjenforening ble aktuelt i fremtiden var avhengig av foreldrenes og barnas utvikling, hvor effektive hjelpetiltakene eller hvor vellykket reparasjonsarbeidet ville bli, uten nærmere beskrivelser av hva dette innebar. Jeg argumenterte for en mer resultatorientert tilnærming til hvilke kriterier som bør være oppnådd for å kunne realisere en gjenforening, da flere studier indikerer at det er viktig for en fremtidig gjenforening at nemnda beskriver hva som kreves for at det skal bli mulig (Barneombudet, 2023; Gerds-Andresen et al., 2022). Det fjerde forskningsspørsmålet undersøkte hvilke

føringer nemnda legger for barnevernstjenestens oppfølging av foreldrene etter vedtaket med sikte på gjenforening. Gjennom analysen fant jeg at føringene for barnevernstjenestens oppfølging ofte ble sett i sammenheng med kriteriene til foreldrene. Jeg stilte her spørsmål ved om foreldre og barnevernstjenesten får tydelige nok føringer hva vil anse som «godt nok» til en tilbakeføring.

Det siste forskningsspørsmålet undersøkte hvilken betydning gjenforeningsmålet har for utmåling av samvær. Jeg undersøkte i den sammenheng hvilke hensyn nemnda trakk frem i samværsfastsettelsen knyttet til gjenforeningsmålsettingen. Jeg fant at nemnda vektla blant annet barnets ønsker, ivaretagelse av barnets kultur, religion og språk, urimelig belastning for barnet, barnets behov for ro og stabilitet og hensynet til å styrke båndene og opprettholde en relasjon. Den mest vanlige samværsutmålingen lå på 12 årlige samvær. I de vedtakene der nemnda fastsatte nullsamvær, ble det vurdert at det forelå «sterke og spesielle grunner» til å nekte samvær, hvor også gjenforeningsmålet ble uttrykkelig forlatt.

Oppsummert fant studien at nemnda i liten grad tar stilling til gjenforeningsmålet ved vedtak om omsorgsovertakelse, men det kan muligens ikke forventes at de gjør det når det ikke er et krav fra lovgiver. Det kan også være utfordrende å ta stilling til dette på et slikt tidlig tidspunkt, hvor feilaktige vurderinger kan forringe det videre arbeidet med gjenforening. Videre vektlegger nemnda blant annet foreldrenes evne til endring og barnevernstjenestens uttalte formål med plasseringen når de uttaler noe angående utsiktene gjenforening. Barna som har vært plassert utenfor hjemmet i lengre tid blir vurdert å ha mindre sannsynlighet for å bli tilbakeført. Videre stiller nemnda ofte lite målbare kriterier for gjenforening, og føringene til både foreldrene og barnevernstjenesten fremstår vage. Der det ble fastsatt nullsamvær i min studie var gjenforeningsmålet uttrykkelig forlatt.

Gjennom studien har jeg fått et innblikk i hvordan barneverns- og helsenemndas vurderer gjenforeningsmålet i vedtak om omsorgsovertakelse, og hvilke begrunnelser som ligger til grunn for disse vurderingene. Studien har imidlertid et begrenset utvalg av vedtak, som gjør det vanskelig å kunne generalisere funnene til større sammenhenger. Jeg ser derfor et behov for videre forskning angående hvordan nemndas uttalelser på dette tidspunktet kan påvirke den videre prosessen og arbeidet med gjenforening. Det kunne også vært interessant å gjennomføre intervjuer av ansatte i både nemnda og barnevernstjenesten, for å få større innsikt i deres opplevelser av gjenforeningsfenomenet i barnevernfaglig arbeid.

Litteraturliste

- Alvik, I. F. (2021). *Samvær etter omsorgsovertakelse – en undersøkelse av praksis fra fylkesnemnder og lagmannsretter* (Skriftserie 2021 nr. 4). OsloMet.
<https://skriftserien.oslomet.no/index.php/skriftserien/article/view/753>
- Andersland, G. K. (2022). *Barneverns- og helseneemnda. En lærebok*. Fagbokforlaget.
- Barneombudet. (2023). «*Blod er ikke alltid tykkere enn vann*» (Rapport om barn i fosterhjem).
Barneombudet. <https://www.barneombudet.no/vart-arbeid/publikasjoner/blod-er-ikke-alltid-tykkere-enn-vann>
- Barneverns- og helseneemnda. (u.å.). *Saksgang*.
<https://www.bvhn.no/saksgang.568826.no.html>
- Barneverns- og helseneemnda. (2024a, 11. januar). *Sak med forhandlingsmøte*.
<https://www.bvhn.no/sak-med-forhandlingsmoete.568834.no.html>
- Barneverns- og helseneemnda. (2024b). *Årsrapport 2023. Årsregnskap*.
<https://img0.custompublish.com/getfile.php/5302413.2970.wqptwkltnj7nup/Årsrapport%2BBVHN%2B2023%2B-%2BEndelig.pdf?return=www.bvhn.no>
- Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern (LOV-2021-06-18-97)*. Lovdata.
<https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2021-06-18-97>
- Bendiksen, L. R. L. & Haugli, T. (2023). *Sentrale emner i barneretten* (5. utg.).
Universitetsforlaget.
- Berrick, J. D., Peckover, S., Pösö, T. & Skivenes, M. (2015). The formalized framework for decision-making in child protection care orders: A cross-country analysis. *Journal of European Social Policy*, 25(4), 366-378. <https://doi.org/10.1177/0958928715594540>
- Bowen, G. A. (2009). Document Analysis as a Qualitative Research Method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>

- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Bunkholdt, V. (2023). *Fosterhjemsarbeid. Fra rekruttering til tilbakeføring* (6. utg.). Gyldendal.
- Bunkholdt, V. & Grinde, T. V. (2004). Norske saksbehandleres tersker for barneverntiltak. I T. V. Grinde (Red.), *Nordisk barnevern. Terskelen for barneverntiltak og beslutningsprosessen ved bruk av tvang* (NOVA Rapport 18/2004). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA). https://pure.vive.dk/ws/files/267076/534_1.pdf
- Bunkholdt, V. & Kvaran, I. (2023). *Kunnskap og kompetanse i barnevernsarbeid* (3. utg.). Gyldendal.
- Caspersen, J. & Paulsen, V. (2019). Barnevernspedagogen som profesjonell skjønnsutøver. I I. Studsrød, V. Paulsen, I. Kvaran & K. Mevik (Red.), *Barnevernspedagog. En grunnbok* (s. 185-198). Universitetsforlaget.
- Centre for Research on Discretion and Paternalism (2021). *Description of coding results – 216 care orders concerning newborn children*. Universitetet i Bergen. <https://discretion.uib.no/wp-content/uploads/2022/03/Newborn-Description-of-coding-results.pdf>
- Christiansen, Ø., Iversen, O. & Kojan, B. H. (2023). Beslutninger om å flytte barnet ut av hjemmet. I Ø. Christiansen & B. H. Kojan (Red.), *Beslutninger i barnevernet* (2. utg.) (s. 132-156). Universitetsforlaget.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. D. (2023). *Research design. Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches* (Sixth Edition; International Student Edition). Sage.
- Creswell, J. W. & Poth, C. N. (2018). *Qualitative Inquiry and Research Design. Choosing Among Five Approaches* (4. utg.). SAGE Publications, Inc.

Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK). (1950).

https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_NOR

Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). (2021).

Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap og humaniora (5. utg.).

Forskningsetikk.no. <https://www.forskningsetikk.no/globalassets/dokumenter/4-publikasjoner-som-pdf/forskningsetiske-retningslinjer-for-samfunnsvitenskap-og-humaniora.pdf>

Efjestad, J. S., Falch, M. R. & Riiber, T. C. (2023). *Barnevernssaker i domstol og nemnd*. Universitetsforlaget.

FNs barnekonvensjon. (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter. Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991. Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller*. Barne- og familiedepartementet.

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker. (2019). *Årsrapport 2018. Årsregnskap*.

<https://img0.custompublish.com/getfile.php/4976992.2970.7twpnbbtnjkkwm/arsrapport-2018.pdf?return=www.bvhn.no>

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker. (2022). *Årsrapport 2021. Årsregnskap*.

<https://img0.custompublish.com/getfile.php/5045380.2970.7bpkmnlmikulbs/Årsrapport+2021.pdf?return=www.bvhn.no>

Fylkesnemndene for barnevern og sosiale saker. (2023). *Årsrapport 2022. Årsregnskap*.

<https://www.bvhn.no/getfile.php/5180398.2970.bwbwzamtit7uba/Årsrapport+FBS+2022+-+2.+justering+etter+innspill+fra+Riksrevisjonen.pdf>

Gerds-Andresen, T. (2020). Fastsettelse av samvær ved omsorgsovertakelse. En analyse av hvordan fylkesnemnda begrunner sin utmåling. *Kritisk Juss*, 46(2), 125-153.

<https://doi.org/10.18261/issn.2387-4546-2020-02-05>

- Gerds-Andresen, T., Eide, K., Krane, V. & Kvello, Ø. (2022). *Tilbakeføring til foreldrehjemmet etter en plassering i fosterhjemmet eller institusjon: En oppsummering av hovedtrekkene i forskningslitteraturen. Flyttinger i regi av barnevernet* (Delrapport 2. Skriftserien nr 100). Universitetet i Sørøst-Norge. https://openarchive.usn.no/usn-xmlui/bitstream/handle/11250/3013453/2022_100_Gerds_Andresen.pdf?sequence=5
- Grimen, H. & Molander, A. (2008). Profesjon og skjønn. I A. Molander & L. I. Terum (Red.), *Profesjonsstudier* (s. 179-196). Universitetsforlaget.
- Grunnloven. (1814). *Kongeriket Norges Grunnlov* (LOV-1814-05-17). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17?q=grunnloven>
- Grønmo, S. (2016). *Samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg.). Fagbokforlaget.
- Gundersen, A., Young, E. & Pettersen, K. T. (2013). Good enough care? A study of the difficulties Norwegian child welfare workers experience in working with mothers who have intellectual disabilities. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 15(3), 282-297. <https://doi.org/10.1080/15017419.2012.692709>
- Høgskulen på Vestlandet. (2022). *Nvivo*. HVL. <https://www.hvl.no/student/it-hjelp/Programvareoversikt/Nvivo/>
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W. & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.
- Köhler-Olsen, J. (2019). EMD: Strand Lobben med flere mot Norge – betydningen for norsk barnevern. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 22(4), 341-346. <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2019-04-0>
- Lovdata. (2024, 19. mars). *Rettskilder. Informasjon om barneverns- og helsenemnda*. Lovdata Pro. <https://lovdata.no/pro/#rettskilder>
- Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The Lancet*,

358(9280), 483-88. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(01\)05627-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(01)05627-6)

Molander, A., Grimen, H. & Eriksen, E. O. (2012). Professional Discretion and Accountability in the Welfare State. *Journal of Applied Philosophy*, 29(3), 214-230. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5930.2012.00564.x>

Molander, A. (2013). Profesjonelt skjønn i velferdsstaten: mekanismer for ansvarliggjøring. I A. Molander & J-C. Smeby (Red.), *Profesjonsstudier II* (s. 44-54). Universitetsforlaget.

Molander, A. (2016). *Discretion in the Welfare State. Social rights and professional judgement*. Routledge Focus. <https://doi.org/10.4324/9781315450483>

NOU 2005: 9 (2005). *Ressursbruk og rettssikkerhet i fylkesnemndene for sosiale saker*. Barne- og familiedepartementet.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/3fa646e72c04480eb9c0ea7e437851a1/no/pdfs/nou200520050009000dddpdfs.pdf>

NOU 2012: 5 (2012). *Bedre beskyttelse av barns utvikling. Ekspertutvalgets utredning om det biologiske prinsipp i barnevernet*. Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/e212cdbe211d4e699983049c3070870e/no/pdfs/nou201220120005000dddpdfs.pdf>

NOU 2023: 7 (2023). *Trygg barndom, sikker fremtid. Gjennomgang av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet*. Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/a1eb3f73d3d94fa6b146dbd08f8a4253/no/pdfs/nou202320230007000dddpdfs.pdf>

Proba samfunnsanalyse. (2017). *Barn med minoritetsbakgrunn i fosterhjem* (Rapport 2017 – 03. Prosjekt nr. 15093). Proba samfunnsanalyse. https://proba.no/wp-content/uploads/barn_med_minoritetsbakgrunn_i_fosterhjem.pdf

Prop.133 L (2020-2021). *Lov om barnevern (barnevernsloven) og lov om endringer i barnevernsloven*. Barne- og familiedepartementet.

https://lovdata.no/pro/#document/PROP/forarbeid/prop-133-1-202021/KAPITTEL_25-1-14-20

- Ruiken, B. (2022). *Fylkesnemndenes avgjørelser om omsorgsovertagelser av barn og unge. Kartlegging fra årene 2021, 2018, og 2008*. Barne- og familiedepartementet. Universitetet i Bergen. Centre for Research on Discretion and Paternalism. <https://discretion.uib.no/wp-content/uploads/2022/07/Ruiken-2022-FYLKESNEMNDENES-AVGJORELSER-OM-OMSORGSOVERTAGELSER-AV-BARN-OG-UNGE.pdf>
- Samsøen, V. & Willumsen, E. (2014). Assessment in Child Protection. Social worker's voices in England and Norway. *Journal of Comparative Social Work*, 9(1), 59-92. <https://doi.org/10.31265/jcsw.v9i1.110>
- Sandberg, K. (2003). *Tilbakeføring av barn etter omsorgsovertakelse* [Doktorgradsavhandling]. Gyldendal Akademisk.
- Sandberg, K. (2020). Storkammeravgjørelsene om barnevern. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 18(2), 148-159. <https://doi.org/10.18261/ISSN0809-9553-2020-02-05>
- Sikt. (u.å.). *Meldeskjema for personopplysninger i forskning*. <https://sikt.no/tjenester/personverntjenester-forskning/fylle-ut-meldeskjema-personopplysninger>
- Sjøvold, M. S. & Furuholmen, K. G. (2020). *De minste barnas stemme. Sped- og småbarn utsatt for vold og omsorgssvikt* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Stang, E. G. & Baugerud, G-A. (2018). *Samvær etter omsorgsovertakelse. En barnefaglig og juridisk utredning* (OsloMet Rapport 2018 nr 10). OsloMet. <https://skriftserien.oslomet.no/index.php/skriftserien/article/view/612/133>
- Stang, E. G., Baugerud, G-A., Backe-Hansen, E. & Rugkåsa, M. (2023). *Samvær i praksis. En forskningsbasert undersøkelse av samværsordninger i barnevernet. hovedrapport fra*

- prosjektet «Samvær etter omsorgsovertakelse»* (Skriftserie 2023 nr 1). OsloMet.
<https://skriftserien.oslomet.no/index.php/skriftserien/article/view/802>
- Sørensen, C. B. (2020). Langvarige fosterhjems plasseringer og forholdsmessighetskravet i EMK art. 8. *Lov og rett*, 59(2), 103-122. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-3061-2020-02-04>
- Søvig, K. H. (2019). Avgjørelser fra EMD i saker om vern av privat- og familieliv fra 2018. *Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål*, 17(3), 227-246.
<https://doi.org/10.18261/issn.0809-9553-2019-03-03>
- Søvig, K. H. (2020). *Kommentar til høstens barnevernssaker mot Norge*. Juridika.no.
<https://juridika.no/innsikt/kommentar-til-høstens-barnevernssaker-mot-norge>
- Thaagard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Fagbokforlaget.
- Thaagard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Thomassen, M. (2006). *Vitenskap, kunnskap og praksis. Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. Gyldendal Akademisk.
- Thornquist, E. (2018). *Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori for helsefag*. Fagbokforlaget.
- Tjora, A. (2018). *Viten skapt – Kvalitativ analyse og teoriutvikling*. Cappelen Damm Akademisk.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utg.). Gyldendal.
- Tunestveit, M. (2021). The research circle as a strategy for developing knowledge about children's participation in child welfare services. *European Journal of Social Work*, 24(5), 815-827. <https://doi.org/10.1080/13691457.2020.1838449>

Twisteloven. (2005). *Lov om mekling og rettergang i sivile tvister* (LOV-2005-06-17-90).

Lovdata. <https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2005-06-17-90>

Tøssebro, J., Midjo, T., Paulsen, V. & Berg, B. (2014). *Foreldre med kognitive vansker i møte med barnevernet* (Rapport 2014. Mangfold og inkludering). NTNU

Samfunnsforskning AS. <https://samforsk.no/uploads/files/Publikasjoner/Foreldre-med-kognitive-vansker-WEB.pdf>

van Bijleveld, G. G., Dedding, C. W. M. & Bunders-Aelen, J. F. G. (2015). Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review. *Child and Family Social Work*, 20(2), 129-138.

<https://doi.org/10.1111/cfs.12082>

van der Weele, J. & Karslen, K. (2021). *Analyse i komplekse barnevernssaker – fra magesfølelse til kritisk tenkning*. Gyldendal.

Dommer

Case of Strand Lobben and others v. Norway, 10. September 2019, Application no. 37283/13.

HR-2020-661-S

HR-2020-662-S

HR-2021-474-A

Barnevern- og helsenemndsvedtak

BVHN-2023-240-BTF

BVHN-2023-129-BMR

BVHN-2023-116-BIN

BVHN-2023-67-BTR

BVHN-2023-68-BIN

BVHN-2023-42-BTR

BVHN-2022-330-BTR

BVHN-2023-229-BRO
BVHN-2023-164-BVT
BVHN-2023-332-BBO
BVHN-2022-372-FOH
BVHN-2023-251-BAG
BVHN-2023-207-BNO
BVHN-2023-41-BVT
BVHN-2022-352-FHS
BVHN-2023-227-BOO
BVHN-2022-377-FOA
BVHN-2022-375-FOA
BVHN-2023-166-BVE
BVHN-2023-226-BOS
BVHN-2023-115-BTR
BVHN-2023-132-BOO
BVHN-2023-61-BTR
BVHN-2022-312-FTR

Vedlegg 1

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

18.05.2024, 17:02

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
198378

Vurderingstype
Standard

Dato
16.04.2024

Tittel

Gjenforeningsmålets betydning i vedtak om omsorgsovertakelse

Behandlingsansvarlig institusjon

Høgskulen på Vestlandet / Fakultet for helse- og sosialvitenskap / Institutt for velferd og deltaking

Prosjektansvarlig

Øyvind Samnøy Tefre

Student

Hanne Smittil Høksnes

Prosjektperiode

25.01.2024 - 07.06.2024

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Allmennhetens interesse (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav e)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 07.06.2024.

[Meldeskjema](#)

Kommentar

OM VURDERINGEN

Sikt har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket. Vi har nå vurdert at du har lovlig grunnlag til å behandle personopplysningene.

TYPE OPPLYSNINGER

Prosjektet vil behandle allminnelige personopplysninger (navn) om Nemndledere i Barneverns- og helsenemndene (og i enkelte tilfeller advokater i sakene), for å analysere vedtak som ligger offentlig publisert på nettsiden Lovdata Pro. Der står navnet på nemndledere som har skrevet de aktuelle vedtakene (og i enkelte tilfeller advokater i sakene), ellers er vedtakene anonymisert slik at det ikke er mulig å identifisere hvem vedtakene retter seg mot eller hvem sakene gjelder

RETTSLIG GRUNNLAG

Den planlagte behandlingen av personopplysninger er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 e).

Ifølge art. 6 nr. 3 b) skal grunnlaget for slik behandling fastsettes nærmere i nasjonal rett. Personopplysningsloven § 8 stadfester at behandling av personopplysninger for arkiv-, forsknings- eller statistikkformål er i allmennhetens interesse og kan gjøres på grunnlag av art. 6 nr. 1 e).

Prosjektet gjør nødvendige tiltak for å ivareta de registrertes rettigheter og friheter, jf. art. 89 nr. 1. For å kunne studere hvordan barneverns- og helsenemndene begrunner sine beslutninger om omsorgsovertakelse knyttet til mål om gjenforening, er det hensiktsmessig og nødvendig å studere og analysere vedtak som nemnda har fattet, da deres begrunnelser fremkommer av

vedtakene. Prosjektet vil på denne måten få et godt innblikk i nemndenes begrunnelser, uten å snakke direkte med personene det gjelder.

I vår vurdering har vi lagt vekt på at

- Prosjektet har stor samfunnsnytte gjennom sitt forskningsformål, ved å undersøke hvordan barneverns- og helsenemnda begrunner sine vurderinger knyttet til mål om gjenforening i vedtak om omsorgsovertakelse etter § 5-1
- Opplysningene skal kun brukes til prosjektet, ikke andre formål
- Det vil bare samles inn opplysninger som er nødvendig for formålet
- Det vil kun registreres alminnelige personopplysninger
- Omfanget personopplysninger er relativt lite
- Kun prosjektmedarbeidere har tilgang til opplysningene
- Personopplysninger minimeres fortløpende
- Varigheten for behandling av personopplysninger er relativt kort

UFORHOLDSMESSIG VANSKELIG Å INFORMERE

De registrerte får ikke informasjon fordi det er uforholdsmessig vanskelig, jf. personvernforordningen art. 14 nr. 5 b.

Personopplysningene behandles til forskningsformål, og behandlingsansvarlig gjør egnede tiltak for å verne den registrertes rettigheter og friheter. I vår vurdering har vi lagt vekt på:

Forsker er ikke i kontakt med enkeltpersoner

Data hentes fra offentlige kilder, med høy grad av forventet offentlighet (allerede publisert på Lovdata Pro)

Det gjelder kun allminnelige personopplysninger

Informasjon gis kollektivt, via offentlig tilgjengelige kanaler

Ingen personopplysninger skal være med i publisasjon.

IKKE BEHOV FOR DPIA

Vedtak om omsorgsovertakelse er et sensitivt tema, selv om materialet er ferdig bearbeidet for å kunne publiseres for offentligheten, og ingen parter omtales på en gjenkjennelig måte, slik at det kun er personer som i egenskap av sin yrkesmessige rolle som kan identifiseres. Reelt sett vil unntak fra individuell informasjon imidlertid kunne føre til at disse registrerte hindres i å utøve sine rettigheter

Disse vedtakene ligger offentlig publisert på Lovdata sine nettsider, og alle vedtakene er anonymisert av nemndene selv før de sendes til Lovdata og publiseres.

I enkelte tilfeller vil dette kunne kreve en mer omfattende vurdering (DPIA). Basert på tiltakene som er nevnt over, så mener vi det likevel ikke er så høy risiko for personvernet her at prosjektet trenger en DPIA. Særlig legger vi vekt på:

- Det behandles få opplysninger (navn, stilling) som heller ikke er sensitive
- Få personer har tilgang
- Data hentes utelukkende fra offentlige kilder
- Data har høy grad av forventet offentlighet
- Det gis kollektiv informasjon
- Personopplysninger fjernes og vil ikke være med i publisert materiale fra prosjektet
- Varigheten av behandlingen er kort

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Det er institusjonen du er ansatt/student ved som avgjør hvordan du må lagre og sikre data i ditt prosjekt og hvilke databehandlere du kan bruke. Husk å bruke leverandører som din institusjon har avtale med (f.eks. ved skylagring, nettspørreskjema, videosamtale el.).

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til oss ved å

oppdatere meldeskjemaet. Se våre nettsider om hvilke endringer du må melde: <https://sikt.no/melde-endringer-i-meldeskjema>

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet. I langvarige prosjekter vil vi ta kontakt hvert annet år for å minne om at eventuelle endringer må meldes.

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 2

	Vedtak	Alder	Kjønn	Plassert før vedtak	Forhold ved foreldre	Særlige omsorgsbehov	Institusjonsplassering	Samværsomfang	Tilbakeføring status	Omfang av aktuelt analysemateriale
1	BVHN-2023-307-BAG	11 år	Jente	8 mnd. Frivillig	Rus/psykisk uhelse			1 gang hver 14. dag à 3 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt, men ikke realistisk på kort sikt	Lite om tilbakeføring
2	BVHN-2023-312-BOO	Ca. 3 mnd.	Gutt	Akutt plassert ved fødsel	Rusmisbruk	X		8 ganger à 1 time. Tilsyn	Ikke oppgitt, men ikke en helt kortvarig plassering	Betydelig strev som det vil ta tid å ordne opp i
3	BVHN-2023-331-BOS	5 år 6 år 7 år	Ikke opplyst	Frivillig plassert i ca. 7 mnd.	Vold			8 ganger à 2 timer. Tilsyn	Ikke diskutert konkret	
4	BVHN-2023-311-BOS	2 år 8 mnd.	Jente	Frivillig plassert i 3-4 mnd.	Aktive rusbrukere			Mor, 1 gang i uka à 2 timer nå, senere 17 ganger, tilsyn. Far, nullsamvær. Skjult adresse	Ikke oppgitt, men mest sannsynlig ikke aktuelt de nærmeste årene	Begrunner med at ingen dem er i behandling
5	BVHN-2023-259-BOO	2 og 3 ½ år	Jenter	Ca. 9 mnd. Frivillig	Rus/psykisk uhelse			6 ganger à 4 timer med mor og 2 ganger à 2 timer med far. Tilsyn	Ikke oppgitt, lite realistisk på helt kort sikt	
6	BVHN-2023-	14 år	Jente	Fosterhjem og institusjon	Rus/		X	Helsesamvær 12 ganger i året for begge	Ikke oppgitt	

	273-BIN			over 2 år. Frivillig	psykisk uhelse			+ tre ettermiddager for mor		
7	BVHN- 2023- 266- BVT	2 år 8 mnd.	Ikke opplyst	11 mnd. Frivillig + akutt plasserin g	Rus/ psykisk uhelse	X		6 samvær i året à 1 ½ time for hver av foreldrene. Tilsyn	Ikke oppgitt, men ikke realistisk i overskuelig framtid	
8	BVHN- 2023- 290- BTR	Ca. 11 år	Jente	8 år	Psykisk utviklingshe mning			12 ganger i året med minimum 2 overnattinger hver gang	Ikke oppgitt, men mulig gjenforening vil ligge frem i tid	
9	BVHN- 2023- 301- BOO	10 år	Gutt	1 år 8 mnd. Privat avtale for mor og mormor	Rus/ psykisk uhelse			Mor – 6 i året á 2 timer. Far – 6 i året á 3-5 dager	Ikke oppgitt, men mor har behov for langvarig behandling først	Reparasjonsp rosess, gjenoppta barnets tillit
10	BVHN- 2022- 385- FHS	10 og 11 år	Jente og gutt		Vold/ overgrep			12 ganger i året á 4 timer for hver av foreldrene. Tilsyn	Ikke nevnt, kun i «rettslig utgangspunkt»	
11	BVHN- 2023- 251- BAG	5 år	Jente	1 ½ år. Frivillig	Psykisk uhelse	X		Annehver helg fra fredag til lørdag (mor)	Lite sannsynlig med snarlig tilbakeføring, minst 1-2 år frem i tid	Mye drøfting om tilbakeføring
12	BVHN- 2023- 244- BOS	12 år	Gutt	Over 1 år. Frivillig		X		12 ganger à 3 timer	Ikke oppgitt	Står lite
13	BVHN- 2023- 260- BTR	Snart 1 år	Jente	Fra hun var 3,5 mnd. Frivillig	Psykisk uhelse og tidligere rusbruk	X		Mor – 12 ganger à 2 timer. Far – 6 ganger à 2 timer. Tilsyn	Mor, ikke oppgitt, men vil ta tid å få tilstrekkelig hjelp for psykiske vansker, derfor	En del drøfting om tilbakeføring for hver av

									ikke kortvarig plassering. Far, i dag ikke aktuelt å arbeide for det da far ikke ønsker å være heltids omsorgsperson	foreldrene separat
14	BVHN-2023-268-BMR	1 år 9 mnd. og 5 år	Jente og gutt	4 mnd.	Psykisk uhelse			12 ganger à 4 timer- Tilsyn og skjult adresse	Ikke oppgitt, tilbakeføring på et senere tidspunkt	
15	BVHN-2023-219-BBO	3 år	Gutt	4-5 mnd. akutt plassert	Rus			12 ganger à 1 ½ time. Tilsyn	Ikke oppgitt	Lite drøftet
16	BVHN-2023-231-BOO	17 år	Jente	Ca. 5 mnd., akutt plassert	Vold og seksuelle overgrep			6 ganger à minimum 1 time. Tilsyn og skjult adresse.	Ikke nevnt, annet enn i «rettslig utgangspunkt»	
17	BVHN-2023-269-BOS	16 ½ år	Jente	Ca. 5 mnd. i beredskapshjem	Forlatt, vold, sosial kontroll, seksuelt overskridende handlinger, frykt for tvangsekteskap og kjønnslemlestelse			Nullsamvær pga. at all kontakt med foreldrene vil være skadelig for jenta – sterke og spesielle hensyn	Ikke nevnt, annet enn i «rettslig utgangspunkt»	
18	BVHN-2023-	10 ½ år	Jente	1 år 4 mnd. i midlertidig	Mistanke om seksuelle	X		12 helgesamvær fra fredag til søndag	Overordnet målsetting, men	Egen underoverskri

	229-BRO			fosterhjem. Frivillig.	overgrep fra eldre stesøsken				ikke realistisk på kort eller lang sikt slik situasjonen er nå. Mors fungering må øke betraktelig	ft i nemndas vurdering
19	BVHN-2023-302-BOO	12 år	Gutt	1 år 4 mnd. i fosterhjem. Frivillig.	Psykiske utfordringer			Dagssamvær 12 ganger i året	Uklart om og eventuelt når det kan være aktuelt	
20	BVHN-2023-207-BNO	9 og 11 år	Jente og gutt		Fysiske og psykiske helseutfordringer	X		24 dagssamvær i året. Tilsyn	Foreløpig usikkert hvor langvarig plasseringen vil bli. Avhenger av mors helse og barnas situasjon og behov	Sier at bvtj. må evaluere samvær og gi veiledning for å muliggjøre tilbakeføring
21	BVHN-2023-220-BVE	9 og 7 år	Jente og gutt	Akutt plassert i ca. 4 mnd.	Psykisk uhelse og vold mellom foreldre som barna har vitnet			Mor, 8 ganger med jente, 6 ganger med gutt à 3 timer. Far, 5 ganger à 2 timer med jente, 6 ganger à 3 timer med gutt. Tilsyn	Ikke oppgitt	Ingen konkret drøfting
22	BVHN-2023-213-BRO	7 år	Jente	Akutt plassert i ca. 4 mnd.	Rus og psykisk uhelse hos mor og psykisk uhelse hos far	X		Far, 12 ganger fra fredag til lørdag. Mor, 8 ganger à 2 timer (tilsyn med mor)	Ikke oppgitt, men ikke en kortvarig plassering. Far har et krevende og langvarig arbeid foran seg. Ikke nevnt noe knyttet til mor	En del drøfting om tilbakeføring knyttet til samvær

23	BVHN-2023-215-BMR	Snart 14 år	Jente	Akutt plassert i fosterhjem i ca. 6 mnd.	Mistanke om konflikter, vold og overgrep			Mor, 6 ganger à 2 timer. Far, 2 ganger à 2 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt	
24	BVHN-2023-297-BOO	16 år	Jente	Midlertidig i fosterhjem og institusjon i 2 år	Mor har forlatt jente i Norge	X	X	Nullsamvær (fordi mor bor i utlandet)	Gjenforeningsmål settingen har liten betydning for samværsspørsmålet i denne saken	Ingen diskusjon
25	BVHN-2023-240-BTF	16 år	Jente	1 ½ år frivillig plassert	Rusbruk hos mor			Nullsamvær, «fastsettes ikke» (ikke samværsnekt)	Gjenforeningsmålet forlatt	Egen underoverskrift med konkrete drlftinger
26	BVHN-2023-204-BVE	13 år	Gutt	Flere akutt plasseringer siste året				12 ganger à 6 timer	Ikke oppgitt	
27	BVHN-2023-253-BIN	7 år	Gutt	Hos ulike personer i nettverk over 2 år. Frivillig	Rus	X		12 ganger à 4 timer med hver av foreldrene. Tilsyn	Ikke oppgitt, men plasseringen blir sannsynligvis av noe varighet	
28	BVHN-2023-175-BVT	12 år	Gutt	Plassert ca. 6 mnd., 50% i avlastning, 50% i fosterhjem	Rus og psykisk uhelse	X		12 ganger à 2 timer. Tilsyn. (Gutt har alvorlig psykisk utviklingshemming)	Ikke grunnlag for å vurdere at mor ikke på sikt kan gjenvinne forsvarlige omsorgsevner	Ikke konkret diskutert
29	BVHN-2023-236-BIN	8 og 11 år	Jente og gutt	Akutt plassert i ca. 5 mnd.	Oppdragervold (To småsøsken)	X		Jente, 24 ganger à 2 timer. Gutt, 4 ganger à 2 timer (kun dersom han ønsker det selv).	Ikke oppgitt, men trolig langvarig plassering. Tilbakeføring av	Nødvendig med lengre reparasjonsar

					ble ikke omsorgsovertatt)			Trygghetsperson for barna med på samvær	jente ligger nok mye nærmere i tid enn gutt	beid før tilbakeføring
30	BVHN-2023-164-BVT	6 mnd.	Jente	Akutt plassert få timer etter fødsel	Rus og psykisk uhelse + rusbruk under svangerskap			8 ganger à 2 timer. Tilsyn	Mor ønsker en oppvekstplassering, sannsynliggjort at det må vare over lengre tid	Ikke konkret oppgitt gjenforenings målet, men antyder det
31	BVHN-2023-195-BVT	5 ½ år	Jente	Midlertidig fosterhjem i ca. 9 mnd.	Psykisk uhelse og rus hos mor, rus hos far	X		12 ganger. Mor, 2 timer med tilsyn. Far, 3 timer.	Trolig vil plasseringen vare over noe tid, ikke gjenforening i nærmeste fremtid	Ikke diskutert far, men en del konkrete vurderinger om mor
32	BVHN-2023-178-BAG	15 år	Jente	Akutt plassert i ca. 4 mnd.	Fysisk og psykisk vold, sosial kontroll			Nullsamvær	Slik situasjonen er nå er det usikkert om og når gjenforening kan skje, ikke aktuelt i nær fremtid	En del diskusjon av det, både under samvær og jentes mening/beste
33	BVHN-2023-159-BNO	9 år	Gutt	Midlertidig fosterhjem hos stefar i 7-8 mnd.	Vansker med følelsesregulering, mentalisering og uforutsigbar væremåte	X		Mor, 1 ettermiddag i uka, annenhver helg med overnatting fredag-søndag og 3 dager i skoleferier med overnatting. Far, ingen samvær.	Ikke oppgitt. Dersom mor tar imot veiledning som har god effekt ser nemnda for seg kortvarig plassering. Det kan imidlertid også ta tid	Litt konkret diskusjon knyttet til samvær
34	BVHN-2023-	Snart 16 år	Jente	Bodd mange år i	Langvarig rusmisbruk	X		Mor, annenhver helg, halve skoleferiene og 2 uker i sommerferien.	Lite sannsynlig med tilbakeføring før jenta blir	Ikke utdypet mer

	332-BBO			fosterhjem, frivillig				Far, 10 ganger à 5 timer. Tilsyn	myndig pga. foreldrenes rus	
35	BVHN-2023-150-BRO	6 mnd.	Jente	Midlertidig plassert hos mormor fra fødsel (mor bor også der)	Mor har forsinket psykisk utvikling og ADD mm.			12 ganger i året à 2 timer. Tilsyn	Ikke grunnlag for å oppgi målet, sannsynligvis relativ langvarig. Usikkert om mor noen gang vil komme i posisjon til å kunne gi jenta forsvarlig omsorg, men kan ikke utelukkes	En del konkret diskusjon knyttet til samvær
36	BVHN-2023-201-BOO	12, 14, 14, 15, 16	Gutt Gutt Gutt Jente Jente	Alle har bodd i ca. 10 mnd. hos søster (født 2001). Frivillig		X		2 ganger à 2 timer med mor for alle barna. Tilsyn	I dag ikke grunnlag for tilbakeføring innen overskuelig fremtid. Vanskelig å si om og evt. når det vil kunne bli aktuelt	Nevnt kort under samværspunktet
37	BVHN-2023-149-BIN	4 år	Jente	Frivillig plassert i familie i snart 2 år	Psykiske vansker	X		Far, 1 gang per uke à 5 timer og annenhver helg fredag-søndag med overnatting. Mor, hver 6. uke à 3 timer	Ikke oppgitt, per i dag knyttet til far.	Kun nevnt kort
38	BVHN-2023-144-BVT	3 år	Gutt		Avgrenset emosjonell omsorgskompetanse	X		Samværsfastsettelse skal behandles i egen sak	Ikke nevnt noe.	

39	BVHN-2023-140-BRO	13 ½ år	Gutt	Frivillig plassert i 5 år	Psykisk uhelse			24 ganger dagssamvær (5-6 timer)	Ikke oppgitt	Kun nevnt under samværsfastsettelse
40	BVHN-2023-166-BVE	12/13 år	Gutt		Høy konflikt mellom foreldre over mange år			Far, 12 ganger helgesamvær fra fredag ettermiddag til søndag kveld. Mor, 12 ganger helsesamvær fra lørdag formiddag til søndag kveld	Ikke oppgitt, kan være realistisk om noe tid dersom betingelsene rundt gutten endrer seg til det bedre	Drøftet under «foreldrenes omsorgskompetanse» og «nemndas samværsvurdering»
41	BVHN-2023-191-BVE	8 og 12 år	Jente og gutt	Henholdsvis over 1 og 2 år i beredskapshjem samtykke	Far er alvorlig sykdom med dårlig prognose			Samvær 12 ganger à 3 timer. Tilsyn og veiledning i mors samvær.	Ikke nevnt annet enn generelt i rettslig utgangspunkt for samvær	
42	BVHN-2023-155-BIN	9 år	Gutt	Frivillig i fosterhjem i over 2 år	Psykisk uhelse	X		Mor, 8 ganger fredag til søndag	Ikke oppgitt, men ligger ikke an til en snarlig gjenforening	Begrunnet konkret under samværsfastsettelse
43	BVHN-2023-121-BNO	7 år	Jente	Frivillig plassert i 2 år	Psykisk uhelse			Skal fastsettes i egen sak	Ikke nevnt eksplisitt, kun at det er vanskelig å forutse prognose for mor	
44	BVHN-2023-226-BOS	5 år (tvillinger)	Jenter	Frivillig plassert i ½ år	Alvorlige rusproblemer og psykisk uhelse	X (1 av barna)		Barn 1, 12 ganger à 3 timer med mor. Barn2, 8 ganger à 3 timer med mor. Begge, 8 ganger à 3 timer med far. Tilsyn	Ikke oppgitt, ikke realistisk at en tilbakeføring kan skje før om ca. 2 år. Mor som er i posisjon til det	Nevnt flere ganger knyttet til mor, ingenting om far

45	BVHN-2023-109-BRO	5 år	Ikke opplyst	Frivillig plassert i ca. 9 mnd.	Rusproblem			24 ganger à 1 time. Tilsyn	Ikke oppgitt. Mor må først få hjelp til sine egne utfordringer og vise at hun over tid kan holde seg rusfri	Nevnt både under omsorgsspørsmålet og samvær
46	BVHN-2023-214-BOO	8 og 16 år	Gutt og jente	Akutt plassert i 3 mnd.	Rusproblemer og psykisk uhelse			Gutt. ar, 6 samvær fredag-søndag og 1 uke i sommerferie. Mor med begge, 1 samvær i uka og hver 14 dag overnatting lørdag-søndag + 2 samvær i uka når det ikke er overnatting	Ikke oppgitt	Kun nevnt kort knyttet til samvær
47	BVHN-2023-218-BOO	9 år	Gutt	Akutt plassert 2 ganger over 2 år	Psykisk uhelse, uorden i økonomi og lite struktur			2 ganger i uka à 2 timer i ukedager og 3 timer i helgedager. Tilsyn	Ikke oppgitt. Usikkert hvor lang tid før mor kan gjenvinne omsorgsevne	Nevnt kort om samvær og indirekte i omsorgsspørsmålet
48	BVHN-2023-136-BBO	9 år	Jente	Akutt plassert i ca. 3. mnd.	Alkoholmisbruk			Skal behandles i egen sak	Det er et håp om at mor vil gjennomgå nødvendige endringer så hun i fremtiden kan ha omsorgen igjen	Drøftes i to avsnitt under omsorgsspørsmålet
49	BVHN-2023-163-BOO	Snart 11 år	Jente	Frivillig plassert i 2 ½ år	Rus og psykisk uhelse	X		4 ganger à 2 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt, men sannsynlig at det kan ta noe tid før det er aktuelt	Nevnes kort i tilknytning til samværsfastsettelse

50	BVHN-2023-129-BMR	5 år	Gutt	Frivillig plassert siden drapet, i ca. 1 ½ år	Far drepte mor, dømt til 21 års fengsel	X		Nullsamvær og fratas foreldreansvaret	Det er klart at gjenforening ikke er aktuelt, da far er i fengsel til gutt nærmer seg voksen alder	Står under samværsfastsettelse, ikke utdypet mer enn det
51	BVHN-2023-96-BVT	7 år	Gutt	Akuttvedtak i ca. 2 mnd.	Rusmisbruk			12 ganger à 3 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt, men grunn til å tro at det vil ta tid for mor å etablere endringer mtp. rus	Kort nevnt under samvær om hva mor må endre
52	BVHN-2023-115-BTR	9 og 11 år	Jenter		Mor, psykiske vansker og far, psykisk ustabilitet	X		Mor, 8 ganger à 6 timer med yngste, 4 à 6 timer med eldste. Far, 8 ganger à 6 timer med eldste, 4 à 6 timer med yngste.	Ikke oppgitt, særlig far kan være aktuell. Sannsynligvis plassering med minst 2år varighet	Nevnt under omsorgsspørsmålet og utdypet mye under samvær
53	BVHN-2023-103-BRO	17 år	Jente	Ca. 6 mnd. i beredskapshjem og institusjon		X	X	Skal behandles i egen sak	Ikke nevnt.	
54	BVHN-2023-184-BOO	16 år	Jente	Frivillig plassert i ca. 2 mnd.	Psykiske vansker hos mor	X		2 helger fredag- mandag samt 2 dagssamvær i måneden.	Ikke konkret nevnt, annet enn generelt i «rettslig utgangspunkt»	
55	BVHN-2023-87-BVT	7 mnd.	Gutt	Akutt plassert fra han var 5 uker gammel	Alvorlige konflikter mellom foreldre + manglende intuitive			Skal behandles i egen sak	Så omfattende mangler at det vil være en langvarig og krevende jobb å skape nødvendig endring. Tar ikke	Drøftet en del under omsorgsspørsmålet

					omsorgsferdigheter				stilling til i hvilken grad de på sikt kan komme i posisjon til tilbakeføring	
56	BVHN-2022-373-FOH	8 år	Jente		Manglende forståelse for jentas behov	X		8 ganger à 4 timer	Ikke oppgitt, ikke grunnlag per nå å forvente at plasseringen vil være kortvarig	Ikke noe særlig konkret begrunnelse for hvorfor
57	BVHN-2023-122-BOO	12 år	Jente	Akutt plassert på institusjon/bedskaphjem i ca. 2 mnd	Vold samt alvorlig foreldrekonflikt	X		Skal behandles i egen sak	Det vil være behov for omfattende reparasjonsarbeid dersom gjenforening skal bli aktuelt	Nevnt i én setning under «Mindre inngripende tiltak»
58	BVHN-2023-116-BIN	5 mnd.	Gutt	Hasteflyttet tidlig	Store utfordringer med innlæring, innsikt og forståelse for barnet			12 ganger à 2 timer. Tilsyn	Gjenforening er ikke aktuelt, heller ikke på sikt	Fremkommer under samværsefastsettelse
59	BVHN-2023-209-BOO	9 år	Jente	4 år frivillig plassert hos mormor	Ustabil livsførsel, psykisk uhelse hos mor			12 helgesamvær	Ikke nevnt	
60	BVHN-2023-	16 år	Jente	Plassert på institusjon i ca. 6 mnd.	Makter ikke ramme inn jenta med	X	X	4 timer annenhver uke	Ikke oppgitt, tar sikte på tilbakeføring så	Utdypet en god del både under

	132-BOO				store utfordringer med rømminger og rusbruk				fort forholdene ligger til rette for det. Krever omfattende veiledning og endring over en lengre periode	«forholdsmessighetsvurdering» og under «vurdering av samvær»
61	BVHN-2023-86-BVT	8 år (tvillinger)	Gutter	Frivillig i fosterhjem i 2 år	Helseutfordringer hos far + store behov hos barn pga. prematuritet	X		Far, hver tredje helg à 48 timer. Mor, 4 ganger à 2 timer.	Ikke oppgitt, men ikke i nærmeste fremtid. Så snart forholdene tilsier det. Er ingen mål om gjenforening til mor	Kort nevnt under samværsfastsettelse
62	BVHN-2022-363-FOS	10 mnd.	Jente	Akutt plassert ca. 7 uker etter fødsel	Psykiske lidelser og store lærevansker			12 ganger à 3 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt, men det er vanskelig å se for seg at mor kan overkomme vanskene	Kort nevnt under samværsfastsettelse, ikke utdypet
63	BVHN-2023-63-BVT	12 år	Jente	Frivillig i fosterhjem i 2-3 år	Manglende evne til å se, forstå og møte jentas behov	X		Hver tredje uke à 3 timer	Ikke nevnt	
64	BVHN-2023-79-BOS	8 år	Gutt	Frivillig i fosterhjem i ca. 5 år	Psykisk strev hos mor	X		10 ganger à 2 timer (men stor fleksibilitet for partene å tilpasse omfanget)	Ikke aktuelt på kort sikt, legges til grunn at det vil være relativt langvarig da det ikke er konkrete utsikter til vesentlige	Drøftet under «plasseringssited» og under samværsfastsettelse

									endringer hos gutt eller mor	
65	BVHN-2023-67-BTR	16 år	Gutt	1 ½ år frivillig plassert i nettverk	Manglende emosjonell ivaretagelse og materiell omsorgssvikt, alkoholbruk			Nullsamvær	Legger til grunn at gutten vil måtte bli boende i fosterhjem til han er myndig	Utdypet under «mindre inngripende tiltak/nødvendighet»
66	BVHN-2022-369-FHS	11 år	Jente	Ca. 2 år i fosterhjem hos familie	Rusmisbruk			Skal behandles i egen sak	Ikke oppgitt, vil etter all sannsynlighet ta lang tid	Drøftet litt under omsorgsspørsmålet
67	BVHN-2023-61-BTR	6 år	Jente		Alvorlig mangler ved omsorgen	X		Mor, 12 ganger à 4 timer (tilsyn). Far, 8 ganger à 1 time	Ikke oppgitt, ikke gitt at det tar år før mor kan gi god nok omsorg	Drøftet utdypende under samvær
68	BVHN-2023-59-BTR	3 år, og noen mnd.	Jente og gutt	Plassert i over 1 år Plassert siden fødsel	Vold, psykisk uhelse og generell svak fungering	X (jente)		Jente, 6 ganger à 2 timer, tilsyn, med mor, 2 à 2 timer, tilsyn, med far. Gutt, 8 ganger à 2 timer, tilsyn, med mor, 2 à 2 timer, tilsyn, med far. Skjult adresse	Ikke oppgitt. At far skal komme i en forsvarlig tilbakeføringsprosess i overskuelig framtid anses lite sannsynlig	Litt utdypet under samværsfastsettelse
69	BVHN-2023-208-BOO	2,5 år	Gutt		Psykiske vansker, svake foreldreferdigheter	X		Mor, 6 ganger à 2 timer. Far, 6 ganger à 4 timer. Tilsyn	En eventuell prognose for bedring samt motivasjon og egeninnsats vil trolig være avgjørende for	Ikke diskutert ytterligere

									om mor kan få tilbake omsorgen	
70	BVHN-2023-78-BNO	16 år	Jente	Frivillig plassert på institusjon (ikke opplyst hvor lenge)	Klarer ikke ramme inn jenta på en god nok måte	X	X	Mor, 12 ganger helgesamvær.	Ikke nevnt, utover at mor per nå ikke har kapasitet til å starte på tilbakeføringsarbeid	
71	BVHN-2023-41-BVT	7 år	Gutt	Frivillig plassert i 2 ½ år	Vold mellom foreldre, ustabilt parforhold	X		Far, annenhver helg fredag-søndag. Mor, 6 ganger à 3 timer, tilsyn.	Ikke oppgitt, men ikke sannsynlig i nær fremtid	Drøftet utdypende under samvær
72	BVHN-2022-357-FMR	5 år	Gutt	3 frivillige plasseringer over 2 år	Sterkt svingende fungering hos mor	X		12 ganger à 4 timer, med støtteperson	Ikke oppgitt, men varigheten av plasseringen ikke avklart, men lite sannsynlig at det skjer på noe tid	Drøftet kort under samværsfastsettelse
73	BVHN-2023-68-BIN	17 år	Jente	Akutt plassert i beredskapshjem	Konflikter, fysisk og psykisk vold. Jente har psykiske vansker som følge av omsorgssvikt			Mor, 12 ganger à 8 timer. Far, 8 ganger à 1,5 timer med trygghetsperson.	Omsorgsutøvelsen lar seg ikke gjøre å endre eller kompensere for i tilstrekkelig grad i den perioden før hun fyller 18 år	Nevnt under «foreldrenes omsorgskompetanse», ikke utdypet mer
74	BVHN-2023-43-BIN	7 mnd.		Akutt plassert beredskapshjem i noen mnd.	Psykiske vansker	X		12 ganger à 2 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt, men ikke realistisk på kort sikt pga. mors utfordringer	Utdypet litt under samværsfastsettelse

75	BVHN-2022-352-FHS	6 år	Gutt	Frivillig plassert hos familie i litt under 1 år	Manglende foreldreferdigheter	X		Begge fikk 12 ganger à 3 timer under tilsyn	Ikke oppgitt, mest nærliggende med far, men per nå lite realistisk i nærmeste framtid	Diskutert utdypende under samværsfastsettelse
76	BVHN-2023-76-BOS	5 mnd.	Gutt	Akutt plassert beredskapshjem i 2 mnd.	Psykisk uhelse, sinneproblemer, uføre	X		Hver tredje uke à 2 timer. Tilsyn	Ikke utelukket, men ikke aktuelt på kort sikt	Ikke diskutert mer
77	BVHN-2023-50-BVE	8 år	Jente	Akutt plassert beredskapshjem	Psykiske vansker, ser ikke barnets behov	X		Begge fikk 12 ganger à 4 timer	Ikke oppgitt	Ikke begrunnet eller diskutert
78	BVHN-2023-42-BTR	16 år	Gutt	Bor på barnebolig, 3 år ca.	Psykisk uhelse og lavt funksjonsnivå, gutt har omfattende hjelpebehov	X	X	Ukentlige samvær	Varig omsorgsovertakelse	Ikke diskutert, men kommer tydelig frem av vedtaket
79	BVHN-2023-22-BAG	15 år	Jente	Bodd på institusjon i ca. 3 mnd.	Gode omsorgsevner Klarer ikke dette barnets omfattende behov	X	X	1 gang i uka à 3 timer	Ikke oppgitt	Ikke diskutert mer
80	BVHN-2023-227-BOO	5 år	Gutt	Akutt plassert beredskapshjem ca. 3 mnd.	Vold (oppdragervold)			Skal behandles i egen sak	Ikke oppgitt, men en rekke forhold som må forbedres for å kunne klare omsorgen	Listet opp sentrale forhold som må forbedres hos mor

81	BVHN-2023-271-BOO	8 og 11 år	Ikke opplyst	Akutt plassert i ca. 3 mnd.	Mors behov og ønsker prioriteres foran barnas	X		Mor, 8 ganger à 4 timer (tilsyn). Far, 12 ganger à 4 timer.	Ikke oppgitt, noe mer sannsynlig at far vil bli i stand til å ha omsorgen	Lite diskutert
82	BVHN-2022-327-FHS	13 år	Jente	Over 2 år i fosterhjem hos familie	Rus og psykiske vansker hos mor			Skal behandles i egen sak	Ikke nevnt, utover at mor trenger behandling som vil kreve mye kapasitet og endringsvilje.	Ikke diskutert
83	BVHN-2022-372-FOH	9 mnd.	Gutt	Beredskapshjem i ca. 2 mnd.	Ustabil og uforutsigbar omsorg, ikke intuitive, lettere psykisk utviklingshemning	X		6 ganger à 1,5 time. Ett år etter vedtakets dato økes det til 12 ganger à 1,5 time. Trygghetsperson	Ikke oppgitt på lang sikt, men lite sannsynlig. Ikke aktuelt å vurdere på kort sikt. I beste fall vil det gå flere år før det kan bli aktuelt	Egen underoverskrift under samværsfastsettelse med konkrete begrunnelser for hvorfor
84	BVHN-2022-351-FOS	15 år	Jente	Mange plasseringer over flere år	Alkoholbruk, vol mellom foreldre og psykiske vansker	X		Skal behandles i egen sak	Ikke nevnt	
85	BVHN-2023-14-BVT	15 ½ år	Jente	Plassert flere ganger i beredskapshjem	Foreldrekonflikt, psykiske vansker hos jente og utilstrekkelig omsorg	X		Mor, fastsettes ikke et minimumssamvær, skal skje etter jentes ønske. Far, 12 overnattingssamvær à ett døgn.	Ikke nevnt	
86	BVHN-2022-	Snart 9 år	Gutt		Store omsorgsbehov mor ikke	X		Mor, 3 ganger i måneden à 8 timer	Ikke oppgitt, skal jobbes med	Ikke utdypet mer

	336-FRO				klarer å dekke. Far er i fengsel for seksuelle overgrep mot barn			med tilsyn. Far, ingen samvær.	endringstiltak ovenfor mor	
87	BVHN-2022-326-FTR	2 år 5 år 6 år	Jente Jente Gutt	Akutt frivillig plassert i ca. 5 mnd.	Rus og psykisk uhelse	X		Mor, 10 ganger à 3 timer med tilsyn. Far, 8 ganger à 2 timer.	Ikke oppgitt, på et senere tidspunkt, dersom mor viser stabilitet over tid	Kort drøftet
88	BVHN-2022-365-FTF	3 år 4 år 5 år 14 år	Gutt Jente Jente Jente	Akutt plassert i ca. 3 mnd.	Vold, avstraffelse og sosial kontroll	X (eldste)		Eldste, nullsamvær med far. Resten, 12 ganger à 3 timer med begge foreldre, tilsyn.	Ikke oppgitt, men fremstår ikke realistisk på kortsikt	Ikke utdypet mer
89	BVHN-2022-333-FBV	3 og 5 år	Gutter	Flere akutt plasseringer tidligere	Svingende fungering og rusmisbruk	X		Eldste, 8 ganger à 2 timer med mor, tilsyn, 4 ganger à 2 timer med far, tilsyn. Yngste, 12 ganger à 2 timer, tilsyn.	For tidlig å si om målet om gjenforening kan oppgis, foreligger ikke sterke og spesielle grunner	Ikke utdypet mer
90	BVHN-2022-368-FOA	7 mnd.	Gutt	Akutt plassert beredskapshjem i ca. 4 mnd.	Psykisk uhelse hos begge, rusbruk hos far	X		Mor, 8 ganger à 1 time. Far, 4 ganger à 1 time. Tilsyn.	Ikke oppgitt. En gjenforening skal skje med mor som omsorgsperson, ikke far	Ikke drøftet mer
91	BVHN-2022-330-FTR	Under 1 år	Gutt	Akutt plassert ca. 4 mnd.	Lærevansker og mulig psykisk utviklingshemning	X		10 ganger à 2 timer. Tilsyn.	Forlatt. Begrunnet i foreldrenes fungering og potensial for endring	Drøftet svært utdypende under eget punkt

92	BVHN-2023-15-BTR	10 og 12 år	Gutter	Akutt plassert i over 1 år	Fars sinne og regime preget av psykisk og dels fysisk vold	X		Mor, 12 ganger med mulighet for overnatting. Far, 8 ganger à 3 timer, tilsyn. Begrensning i telefonkontakt for far.	Klart at det er mor som står nærmest en tilbakeføring	Ikke drøftet mer
93	BVHN-2022-342-FOS	2 ½ år	Jente	Tidligere frivillig plassert i nettverk	Rus og psykiske vansker			Mor, 10 ganger à 3 timer, tilsyn. Far, skal behandles i egen sak.	Ikke oppgitt. Usikkert om og når det evt. vil kunne skje	Ikke drøftet mer
94	BVHN-2022-335-FOA	1 år 4 år 8 år 13 år	Ikke opplyst	Akutt plassert i 3 mnd.	Vold, utover det som er oppdragervold	X (3 av barna)		Yngste, 17 ganger à 5 timer, tilsyn. Resten, 12 ganger à 5 timer, tilsyn.	Ikke oppgitt, men ikke realistisk på kort sikt, krever omfattende endringsarbeid	Ikke utdypet mer
95	BVHN-2022-322-FTE	5 ½ mnd.	Jente	Akutt plassert i ca. 3 mnd.	Problemer med å lese barnets signaler	X		8 ganger à 2 timer, tilsyn	Ikke oppgitt, men omsorgsovertakelsen vil trolig vare over tid	Ikke utdypet mer
96	BVHN-2022-321-FAG	12 ½ år (og 14 ½ år, ikke tatt til følge)	Ikke opplyst		Manglende struktur, grenser og overskudd, hjelper ikke barna når det trengs	X	X	6 ganger à 2 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt	Ikke utdypet mer
97	BVHN-2022-349-FOS	8 og 9 år	Gutter	Akutt plassert i underkant av 1 år	Vold mot begge barn og mor	X		8 ganger à 4 timer med begge foreldre. Mor i tillegg 4 ganger à 4 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt, men ikke sannsynlig på noe tid	Ikke diskutert noe særlig

98	BVHN-2022-312-FTR	5 og 8 år	Jente og Gutt	Akutt plassert i ca. 3 mnd.	Vold fra begge foreldre			1 gang annenhver uke à 4 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt. Bvtj. har et uttalt mål om snarlig gjenforening, så snart som mulig	Litt utdypet mtp. hva som må til for en tilbakeføring
99	BVHN-2022-314-FRO	3 år	Ikke opplyst	Frivillig plassert av og på i ca. 1 ½ år	Manglende rusmestring hos mor			10 ganger à 1 time. Tilsyn	Ikke oppgitt, men ikke sannsynlig på kort sikt	Ramset opp forhold som må endres før tilbakeføring
100	BVHN-2022-377-FOA	11 år	Gutt	Frivillig plassert mer enn 2 år	Klarer ikke ivareta gutts særskilte behov	X	X	Hver tredje uke à 3 timer. Tilsyn	Ikke oppgitt	Ramset opp forhold som må endres før tilbakeføring
101	BVHN-2022-375-FOA	11 år	Gutt	Akutt plassert i ca. 3 mnd.	Stor konflikt mellom foreldre, fysisk vold	X		Mor, 7 ganger à 3 timer, tilsyn. Far, 4 ganger à 3 timer, tilsyn.	Ikke oppgitt, i dag for tidlig å konkludere med om det blir langvarig	Diskuteres utdypende under samværsspørsmålet
102	BVHN-2022-345-FNO	Litt under 1 år	Jente	Plassert i beredskapshjem 2 ganger	Psykiske vansker, ustabil parforhold			12 ganger i året	Ikke oppgitt, hvis de klarer å bedre sine forutsetninger for å gi tilstrekkelig god omsorg	Ikke utdypet mer
103	BVHN-2022-320-FOA	8 ½ år	Gutt	Akutt plassert i ca. 4 mnd.	Vold mot barn og mellom foreldre	X		Mor, 12 ganger à 4 timer, tilsyn. Far, 6 ganger à 3 timer, tilsyn.	Finner det vanskelig å si om og evt. når det vil kunne bli aktuelt	Noe utdypet knyttet til samvær
104	BVHN-2022-344-FOS	7 mnd.	Gutt	Akutt plassert da han var 3 mnd. gammel	Psykiske vansker og sinneutbrudd, manglende	X		12 ganger à 2 timer. Trygghetsperson.	Ikke oppgitt, men lite realistisk på kort sikt	Ikke utdypet mer

					evne til å skjerme barnet					
--	--	--	--	--	---------------------------------	--	--	--	--	--